КИЇВСЬКА АКАДЕМІЯ ПРИКЛАДНИХ МИСТЕЦТВ

МЕТОДИЧНИЙ КОМПЛЕКС
З ДИСЦИПЛІНИ
«Матеріалознавство»

для студентів спеціальності 022 «Дизайн»
Напрям: 02 «Мистецтво»
Спеціалізація: «Перукарське мистецтво та декоративна косметика»

Київ-2024

Укладач ***Польова Аліна Юріївна***

Методичний комплекс з дисципліни розглянуто та затверджено на засіданні педагогічної ради Структурного підрозділу «Міжнародний фаховий коледж моди і дизайну» ВНЗ «Київська Академія прикладних мистецтв».

КИЇВСЬКА АКАДЕМІЯ ПРИКЛАДНИХ МИСТЕЦТВ

Робоча навчальна програма
З ДИСЦИПЛІНИ
«Матеріалознавство»

Спеціальність: 022 «Дизайн»
Напрям: 02 «Мистецтв»
Спеціалізація: «Перукарське мистецтво та декоративна косметика»

Київ-2024

ЗМІСТ

1. Пояснювальна записка 5
2. Тематичний план (на осн. повн. заг. освіти)
3. Тематичний план (на осн. базов. заг. освіти)
4. Зміст дисципліни
5. Список використаних джерел
6. Питання до підсумкового контролю
7. Модульна контрольна робота
8. Конспект лекцій

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Навчальна дисципліна «Матеріалознавство» ставить за **мету** – вивчення загального питання про складові компоненти косметики та парфумерних препаратів. Крім того у курсі «Матеріалознавства» приділяється велика увага пропорційному рішенню компонентів, з метою визначення підходящої косметики для різних типів шкіри, відштовхуючись від складових та консистенції препаратів.

Головними **завданнями** курсу є:

- Ознайомлення з розвитком косметології та парфумерії.
- Вивчення основних компонентів базової сировини.
- Ознайомлення з сировиною для косметології.
- Формування навичок аналізу якості косметичних та парфумованих засобів.
- Придбання уміння застосувати знання з предмету у своїй професійній діяльності.
- Набуття навиків формування власної позиції щодо якості косметологічних та парфумерних препаратів.
- Розвиток екологічного мислення у студентів.
- Розвиток професійної компетентності на ринку сучасних препаратів на сфері краси.

Міжпредметні зв'язки

Під час вивчення курсу «Матеріалознавство» застосовано принцип системності, тобто формується база для формування професійних компетенцій та поглиблюються та розширюються знання зі спеціальності. Викладач застосовує міжпредметні зв'язки з іншими навчальними дисциплінами, спираючись на знання, здобуті студентами під час вивчення таких дисциплін як «Технологія перукарських робіт», «Художнє моделювання зачіски». «Матеріалознавство» вивчається паралельно із фаховими дисциплінами та пов'язана із таким соціально-гуманітарними дисциплінами, як «Основи охорони праці, санітарії та гігієни», «Безпека життєдіяльності та основи екології».

За результатами вивчення навчальної дисципліни студент повинен

Знати:

- розвиток косметології та парфумерії;
- основні компоненти базової сировини;
- основні ознаки якості косметичних та парфумованих засобів;
- основи екологічного мислення.

Уміти:

- розбиратися у компонентах, які входять до складу косметологічного засобу;
- формувати власну думку про якість косметологічних та парфумерних препаратів;
- застосувати знання з предмету у своїй професійній діяльності.

Шкала оцінювання навчальних досягнень: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
100-90	A	відмінно	зараховано
89-82	B	дуже добре	
82-75	C	добре	
74-65	D	задовільно	
64-50	E	достатньо	
49-35	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано
35-0	X	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	

Тематичний план з дисципліни
«Матеріалознавство»
***Спеціальність**: «Дизайн»*
***Спеціалізація:** "Перукарське мистецтво та декоративна косметка"*
(денна форма навчання, на основі повної загальної середньої освіти)

№ з/п	*Назва теми*	*Кількість годин*				
		Всього	*Теорет. заняття*	*Практичні та семін. заняття*	*Самос. робота*	*Форма контролю*
	2 семестр					
1.	Сировинна база	11	4	1	6	Опитування
2.	Миючі засоби, що використовуються в косметології	11	4	1	6	Опитування
3.	Парфумові препарати	8	2		6	Опитування
4.	Спирти та заборонені компоненти	9	2	1	6	Опитування
5.	Засоби лікувально-профілактичного догляду за волоссям та шкірою голови	7	2	1	4	Опитування
6.	Засоби по догляду за волоссям	7	2	1	4	Опитування
7.	Декоративна косметика	7	2	1	4	Опитування
8.	Дизенфікуючі та кровозупинні засоби	7	2	1	4	Опитування
9.	Косметика для дітей	7	2	1	4	Опитування
10.	Косметика для чоловіків	7	2	1	4	Опитування
11.	Погляд у майбутнє. Інновації в косметології XXI-XXII ст.	7	2	1	4	Опитування
	Модульна контрольна робота	2		2		Контрольна робота
	Всього:	**90**	**26**	**12**	**52**	**Залік**

Тематичний план з дисципліни
«Матеріалознавство»
***Спеціальність**: «Дизайн»*
***Спеціалізація:** "Перукарське мистецтво та* декоративна *косметка"*
(денна форма навчання, на основі базової загальної середньої освіти)

№ з/п	*Назва теми*	*Кількість годин*				
		Всього	*Теорет. заняття*	*Практичні та семін. заняття*	*Самос. робота*	*Форма контролю*
	2 семестр		**19**	**19**	**17**	
1.	Сировинна база		6	6	6	Опитування
2.	Миючі засоби, що використовуються в косметології		5	5	4	Опитування
3.	Парфумові препарати		4	4	4	Опитування
4.	Спирти та заборонені компоненти		4	4	3	Опитування
	3 семестр		**7**	**8**	**20**	
5.	Засоби лікувально-профілактичного догляду за волоссям та шкірою голови		1	1	2	Опитування
6.	Засоби декоративного догляду за волоссям		1	1	2	Опитування
7.	Декоративна косметика		1		2	Опитування
8.	Дизенфікуючі та кровозупинні засоби		1	1	2	Опитування
9.	Косметика для дітей		1	1	4	Опитування
10.	Косметика для чоловіків		1	1	4	Опитування
11.	Погляд у майбутнє. Інновації в косметології XXI-XXII ст.		1	1	4	Опитування
	Модульна контрольна робота	2		2		Контрольна робота
	Всього:	**90**	**26**	**27**	**37**	**Залік**

ЗМІСТ ДИСЦИПЛІНИ

ТЕМА 1. (1.1; 1.2; 1.3; 1.4) Сировинна база

Види сировинних компонентів: олії, воски, екстракти лікарських рослин, вітаміни, антиоксиданти, силікони, ферменти і т.д. Вибір сировини для приготування парфумерно-косметичних виробів. Небажані реакції на косметичні вироби: алергічні, контактні дерматити, фотодерматити, прискорення старіння, ушкодження шкіри чи волосся. Безпека складових косметичних засобів. Сумісність колмпонентів.

Завдання для самостійної роботи: підготувати доповідь на тему: «Смоли та бальзами» та дати характеристику смолам та бальзамам.

Питання до семінару:

1. Які існують тваринні жири, що використовуються в косметиці?
2. На скільки груп поділяють смоли?
3. Класифікація рослинних олій
4. Що таке стрруктоутворюючі речовини?
5. Що вхолить до складу восків?

Використані джерела та література:

1. Бакіко І. В. Перукарське мистецтво. Київ: Кондор, 2017.
2. Безбородова О. І. Матеріалознавство для перукарів. Київ: Академія, 2013. 256 с.
3. Бойчук О. Ю. Формування професійної комунікативної компетентності майбутніх кваліфікованих робітників сфери послуг : автореф. дис. … канд. пед. наук : 13.00.04. Київ, 2021. 20 с.
4. Віщенко О. В. Формування художньо-образного мислення майбутніх модельєрів-перукарів у процесі фахової підготовки. Дис. … канд. пед. наук 13.00.04 – теорія і методика професійної освіти (01 – Освіта/Педагогіка). ДЗ «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка», Старобільськ, 2019.

ТЕМА 1. (1.5; 1.6,1.7,1.8) Сировинна база

Складові крему: основа. Силікони. Згущувачі і сфера їх використання. Поняття «зволоження шкіри». Зволожуючі речовини. Класифікація зволожуючих речовин.

Завдання для самостійної роботи: дисперсна система та її види.

Питання до семінару:

1. Що таке ємульсія і її види?
2. Які силікони існують?
3. Для чого використовуються згущувачі?
4. Зволожуючі речовини .які вони є?
5. Гідрофільні плівкоутворюючі речовини та їх похідні?

Використані джерела та література:

1. Бакіко І. В. Перукарське мистецтво. Київ: Кондор, 2017.
2. Безбородова О. І. Матеріалознавство для перукарів. Київ: Академія, 2013. 256 с.

3. Бойчук О. Ю. Формування професійної комунікативної компетентності майбутніх кваліфікованих робітників сфери послуг : автореф. дис. … канд. пед. наук : 13.00.04. Київ, 2021. 20 с.
4. Віщенко О. В. Формування художньо-образного мислення майбутніх модельєрів-перукарів у процесі фахової підготовки. Дис. … канд. пед. наук 13.00.04 – теорія і методика професійної освіти (01 – Освіта/Педагогіка). ДЗ «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка», Старобільськ, 2019.

ТЕМА 1. (1.9; 1.10; 1.11; 1.13) Сировинна база

Використання продуктів переробки нафти: мінеральної олії, парфумерної олії, вазелінового масла, вазеліну, пропіленгліколю і т.д. Біологічно активні речовини лікарських рослин (алкалоїди, сапоніни, слиз, смоли, дубильні речовини тощо). Лікувальні властивості рослин. Вітаміни. Мікроелементи. Мінерали. Білкові сполуки.

Завдання для самостійної роботи: доповідь на тему: «Вітаміни: їх користь та застосування у косметиці».

Питання до семінару:

1. Які нафтопродукти застосовують у косметиці?
2. До біологічноактивних речовин відносяться…?
3. Які групи вітамінів існують?
4. За що відповідають мікроєлементи, та їх роль у засобах для догляду?
5. Які білкові сполуки набули найбільшого значення у косметиці?

Використані джерела та література:

1. Бакіко І. В. Перукарське мистецтво. Київ: Кондор, 2017.
2. Безбородова О. І. Матеріалознавство для перукарів. Київ: Академія, 2013. 256 с.
3. Бойчук О. Ю. Формування професійної комунікативної компетентності майбутніх кваліфікованих робітників сфери послуг : автореф. дис. … канд. пед. наук : 13.00.04. Київ, 2021. 20 с.
4. Віщенко О. В. Формування художньо-образного мислення майбутніх модельєрів-перукарів у процесі фахової підготовки. Дис. … канд. пед. наук 13.00.04 – теорія і методика професійної освіти (01 – Освіта/Педагогіка). ДЗ «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка», Старобільськ, 2019.

ТЕМА 2. (2.1; 2.2) Миючі засоби, що використовуються в косметології

Мило. Його можливий склад. Характеристики складників мила. Класифікація мила. Шампунь. Його склад та характеристика складників. Визначення поняття ПАР (Поверхнево-активні речовини). Їх характеристика. Класифікація ПАР.

Завдання для самостійної роботи: зробити порівняльний аналіз двох різних видав мила.

Проаналізувати користь / шкоду складників будь-якого шампуню.

Питання до семінару:

1. Які види мила бувають?
2. Скільки сортів мила існує, і в чому їх відмінність?
3. Для чого використовують шампуні?
4. Види шампунів?
5. Основні завдання консервантів?

Використані джерела та література:

1. Вознюк О. В., Дубасенюк О. А. Цільові орієнтири розвитку особистості у системі освіти: інтегративний підхід : монографія. Житомир : Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2009. 684 с.
2. Воробйова Л. М. Основи перукарської справи. Київ: Центр учбової літератури, 2016.
3. Гетьман О. П. Колористична підготовка майбутніх фахівців з перукарського мистецтва. *Освіта та педагогічна наука.* 2021. № 1. С. 44–52.
4. Глинський Я. М., Кондратюк В. П. Хімія для перукарів і косметологів. Львів, 2021.

ТЕМА 3. Парфумовані препарати

Сировинна база для пароюмерно-косметичної продукції. Визначення поняття «запашні речовини». Їх походження та застосування.

Завдання для самостійної роботи: підготувати доповідь на тему: «Парфумовані препарати».

Питання до семінару:

1. Що таке натуральні запашні речовини?
2. Що є основною речовиною?
3. Що відноситься до єфірних олій?
4. Трав'яна группа поділяєть на …?
5. Що таке синтетичні речовини?

Використані джерела та література:

1. Вознюк О. В., Дубасенюк О. А. Цільові орієнтири розвитку особистості у системі освіти: інтегративний підхід : монографія. Житомир : Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2009. 684 с.
2. Воробйова Л. М. Основи перукарської справи. Київ: Центр учбової літератури, 2016.
3. Гетьман О. П. Колористична підготовка майбутніх фахівців з перукарського мистецтва. *Освіта та педагогічна наука.* 2021. № 1. С. 44–52.
4. Глинський Я. М., Кондратюк В. П. Хімія для перукарів і косметологів. Львів, 2021.

ТЕМА 4. (4.1;4.2) Спирти та заборонені компоненти

Види та характеристика спиртів: бензиловий спирт, етиловий спирт (етанол), гліцерин. Дозволені та заборонені види спитрів в косметології.

Завдання для самостійної роботи: дати розгорнуті відповіді на питання: 1. Які існують види спиртів. 2. Їх користь та шкода? 3. Як спирти впливають на волосся, шкіру та обличчя?

Питання до семінару:

1. Що таке спирти?
2. Дати визначення, що таке гліцерин?
3. Для чого використовується вода?
4. Які існують заборонені компоненти?
5. Що таке ртуть та її похідні?

Використані джерела та література:

1. Горбарук Л. П. Основи перукарської справи та декоративної косметики. Київ, 2015. 258 с.
2. Іванова О. А. Особистість сучасного фахівця сфери послуг. *Вісник Національного університету «Чернігівський колегіум» імені Т. Г. Шевченка. Педагогічні науки.* 2019. Вип. 1 (157). С. 49–54.
3. Калякін В. О., Кузьменко Л. О. Матеріалознавство та технологія матеріалів. Київ: Наукова думка, 2017.
4. Кокун О. М. Психологія професійного становлення сучасного фахівця: монографія. Київ: ДП «Інформ.-аналіт. Агенство», 2012. 200 с.

ТЕМА 5. Засоби лікувально-профілактичного догляду за волоссям і шкірою голови

Причини сухості, ламкості волосся. Проблеми волосся: втрата здорового блиску; розщеплення волосся; пористість волосся, зниження міцності волосся.

Способи та засоби лікувально-профілактичного догляду за волоссям і шкірою голови.

Завдання для самостійної роботи: провести порівняльний аналіз декількох виробників косметики.

Питання до семінару:

1. Яке основне призначення лікувального догляду?
2. Основні інгрідієнти засобів лікувального догляду?
3. Зі скількох єтапів складається догляд?
4. Які захворювання шкіри бувають?
5. Назвіть типи кондиціонерів та їх властивості?

Використані джерела та література:

1. Горбарук Л. П. Основи перукарської справи та декоративної косметики. Київ, 2015. 258 с.
2. Іванова О. А. Особистість сучасного фахівця сфери послуг. *Вісник Національного університету «Чернігівський колегіум» імені Т. Г. Шевченка. Педагогічні науки.* 2019. Вип. 1 (157). С. 49–54.
3. Калякін В. О., Кузьменко Л. О. Матеріалознавство та технологія матеріалів. Київ: Наукова думка, 2017.
4. Кокун О. М. Психологія професійного становлення сучасного фахівця: монографія. Київ: ДП «Інформ.-аналіт. Агенство», 2012. 200 с.

ТЕМА 6. Засоби декоративного догляду за волоссям

Сучасні засоби догляду за волоссям. Зв’язок виробництва нових засобів та моди. Види засобів декоративного догляду. Їх характреристики та класифікації. Засоби комбінованої дії.

Завдання для самостійної роботи:

Вибрати фірму професіанального догляду за волоссям та зробити розбір складу 1-2 продуктів цієї фірми.

Питання до семінару:

1. Для чого використовують лосьйон або рідину для волосся?
2. Що таке стайлінг?
3. Які бувають види мусів?
4. У чому відмінність кремів, вісків, лаків?
5. Який основний компонент барвників?

Використані джерела та література:

1. Гутиря Л. Г. Сучасна перукарська справа. Харків: Фоліо, 1997. 464 с.
2. Корніїв В. Д. Моделювання та художнє оформлення зачіски. Харків: Фоліо, 2012. 100 с.
3. Кривченко О. В. Матеріалознавство та технологія сучасних матеріалів. Харків, 2019.
4. Олійник О. М. Основи фізіології, санітарії та гігієни харчування. Львів: Оріяна – Нова, 1998. 124 с.
5. Петренко В. І. Сучасні матеріали: структура, властивості, застосування. Одеса, 2017.

ТЕМА 7. (7.1; 7.2; 7.3) Декоративна косметика

Сучасні тенденції в декоративній косметиці. Об'єднання косметики для догляду за обличчям і декоративної косметики. Види засобів декоративного догляду. Їх характреристики та класифікації.

Завдання для самостійної роботи: вибрати бренд косметики та розповісти історію його винекнення.

Питання до семінару:

1. Розповісти класифікацію засобів
2. Що входить до декоративної косметики?
3. Тональні засоби та їх види?
4. Маскуючі засоби та їх види?

Використані джерела та література:

1. Бабенко І. В. Формування навичок ділової взаємодії як засіб особистісно-професійного розвитку майбутнього фахівця. *Актуальні питання у сучасній науці. Історія та археологія. Педагогіка. Право. Економіка. Державне управління. Техніка.* 2023. № 8 (14). С. 725–736.
2. Березовська Л. Комунікативні бар'єри у спілкуванні соціального працівника: шляхи подолання. *Український педагогічний журнал*. 2020. № 2. С. 87–94.
3. Бичок А. Спілкування як діалог – важливий аспект міжкультурної комунікації. 2015. URL: http://lingvo.onu.edu.ua/spilkuvannya-yak-dialog/
4. Білай Д. В. Запобігання виникненню психологічних бар'єрів у процесі розвитку професійного потенціалу майбутнього працівника сфери послуг. *Multidisciplinární mezinárodní vědecký magazín «Věda a perspektivy» je registrován v České republice.* 2022. № 11. С. 78–88.

ТЕМА 7. (7.4,7.5,7.6) Декоративна косметика

Сучасні тенденції в декоративній косметиці. Об'єднання косметики для догляду за обличчям і декоративної косметики. Види засобів декоративного догляду. Їх характреристики та класифікації.

Завдання для самостійної роботи: вибрати один продукт та проаналізувати його склад, а також користь та недоліки виробу.

Питання до семінару:

1. Які бувають пудри?
2. Види рум'ян?
3. Які бувають тіні для повік та їх склад?
4. У чому відмінність олівців для волосся?
5. Види туші?
6. Яких видів бувають помади?

Використані джерела та література:

5. Бабенко І. В. Формування навичок ділової взаємодії як засіб особистісно-професійного розвитку майбутнього фахівця. *Актуальні питання у сучасній науці. Історія та археологія. Педагогіка. Право. Економіка. Державне управління. Техніка.* 2023. № 8 (14). С. 725–736.
6. Березовська Л. Комунікативні бар'єри у спілкуванні соціального працівника: шляхи подолання. *Український педагогічний журнал*. 2020. № 2. С. 87–94.
7. Бичок А. Спілкування як діалог – важливий аспект міжкультурної комунікації. 2015. URL: http://lingvo.onu.edu.ua/spilkuvannya-yak-dialog/
8. Білай Д. В. Запобігання виникненню психологічних бар'єрів у процесі розвитку професійного потенціалу майбутнього працівника сфери послуг. *Multidisciplinární mezinárodní vědecký magazín «Věda a perspektivy» je registrován v České republice.* 2022. № 11. С. 78–88.
9. Герасименко В. В. Матеріалознавство для професійної освіти. Київ, 2018.

ТЕМА 8. Дезинфікуючі і кровозупиняючі засоби

Види дезинфікуючих засобів: хімічні та фізичні. Їх номенклатура, класифікація та характеристика. Кровоспинні засоби. Сфера їх застосування. Номенклатура, класифікація та характеристика кровоспинних засобів.

Завдання для самостійної роботи: підготувати доповідь / презентацію на тему: «Дезинфекція інструментів».

Питання до семінару:

1. Які види дезинфікуючих засобів існують ?
2. При яких випадках використовуються кровоспинні препарати?
3. Яка властивість віркона?
4. АХД 2000 – спосіб використання?
5. Де застосовують Бацилол?

Використані джерела та література:

1. Корольчук М. С., Крайнюк В. М. Соціально-психологічне забезпечення діяльності в звичайних та екстремальних умовах: навч. посіб. для студентів вищих навчальних закладів. Київ: Ельга: Ніка-Центр, 2017. 505 с.

2. Короткова Л. І. Професійна підготовка майбутніх фахівців сфери послуг в умовах освітньо-виробничого кластера: теоретичні і методичні основи: монографія / за наук. ред. В. О. Радкевича. Запоріжжя: Просвіта, 2020. 558 с.
3. Кубрак О. О. Перукарське мистецтво: теорія та практика. Харків, 2020. 216 с.
4. Кулішкова О. Н. Технологія і обладнання перукарських робіт. Київ: Будівельник, 2012. 341 с.

ТЕМА 9. Косметика для дітей

Види дитячої косметики. Склад дитячої косметики. Різниця між дитячою та декоративною косметикою.

Завдання для самостійної роботи: порівняйте склад дитячої косметики і косметики для дорослих. Поясність в чому їх відмінність.

Питання до семінару:

1. Які види дитячої косметики ви знаєте?
2. У чому різниця між дитячою косметикою та декоративною?
3. Для чого слугують тальки та присипки?

Використані джерела та література:

1. Мартиненко В. О., Кривченко О. В. Матеріалознавство: підручник. Київ: Видавничий дім «Кондор», 2018.
2. Пучкова Т. В. Енциклопедія інгредієнтів косметики і парфумерії – 2-е вид. Київ: Школа косметичних хіміків, 2015. 408 с.
3. Сидоренко В. О., Бровко В. М. Матеріалознавство: лабораторний практикум. Харків: ХНАДУ, 2019.

ТЕМА 10. Кометика для чоловіків

Види косметики для чоловіків. Особливості косметики для чоловіків. Відмінності в анатомії шкіри чоловіків та жінок. Характеристика чоловічої косметики.

Завдання для самостійної роботи:

Підібрати чоловічі засоби догляду для чутливої шкіри обличчя.

Питання до семінару:

1. Чим відрізняється чоловіча шкіра від жіночої?
2. Яку гігієнічну косметику використовують чоловіки?
3. Види чоловічої косметики?
4. У чому відмінність чоловічої та жіночої косметики?
5. Які існують види чоловічої косметики для волосся?

Використані джерела та література:

1. Корольчук М. С., Крайнюк В. М. Соціально-психологічне забезпечення діяльності в звичайних та екстремальних умовах: навч. посіб. для студентів вищих навчальних закладів. Київ: Ельга: Ніка-Центр, 2017. 505 с.
2. Кубрак О. О. Перукарське мистецтво: теорія та практика. Харків, 2020. 216 с.
3. Кулішкова О. Н. Технологія і обладнання перукарських робіт. Київ: Будівельник, 2012. 341 с.

ТЕМА 11. Погляд у майбутнє.

Інновації в косметології XXI-XXII ст.

На самостійне опрацювання. Підготувати доповіді на тему: «Інновіції в косметології XXI-XXII ст.».

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ ТА ЛІТЕРАТУРИ

1. Бакіко І. В. Перукарське мистецтво. Київ: Кондор, 2017.
2. Безбородова О. І. Матеріалознавство для перукарів. Київ: Академія, 2013. 256 с.
3. Бойчук О. Ю. Формування професійної комунікативної компетентності майбутніх кваліфікованих робітників сфери послуг : автореф. дис. … канд. пед. наук : 13.00.04. Київ, 2021. 20 с.
4. Віщенко О. В. Формування художньо-образного мислення майбутніх модельєрів-перукарів у процесі фахової підготовки. Дис. … канд. пед. наук 13.00.04 – теорія і методика професійної освіти (01 – Освіта/Педагогіка). ДЗ «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка», Старобільськ, 2019.
5. Вознюк О. В., Дубасенюк О. А. Цільові орієнтири розвитку особистості у системі освіти: інтегративний підхід : монографія. Житомир : Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2009. 684 с.
6. Воробйова Л. М. Основи перукарської справи. Київ: Центр учбової літератури, 2016.
7. Гетьман О. П. Колористична підготовка майбутніх фахівців з перукарського мистецтва. *Освіта та педагогічна наука.* 2021. № 1. С. 44–52.
8. Глинський Я. М., Кондратюк В. П. Хімія для перукарів і косметологів. Львів, 2021.
9. Горбарук Л. П. Основи перукарської справи та декоративної косметики. Київ, 2015. 258 с.
10. Іванова О. А. Особистість сучасного фахівця сфери послуг. *Вісник Національного університету «Чернігівський колегіум» імені Т. Г. Шевченка. Педагогічні науки.* 2019. Вип. 1 (157). С. 49–54.
11. Калякін В. О., Кузьменко Л. О. Матеріалознавство та технологія матеріалів. Київ: Наукова думка, 2017.
12. Кокун О. М. Психологія професійного становлення сучасного фахівця: монографія. Київ: ДП «Інформ.-аналіт. Агенство», 2012. 200 с.
13. Корольчук М. С., Крайнюк В. М. Соціально-психологічне забезпечення діяльності в звичайних та екстремальних умовах: навч. посіб. для студентів вищих навчальних закладів. Київ: Ельга: Ніка-Центр, 2017. 505 с.
14. Короткова Л. І. Професійна підготовка майбутніх фахівців сфери послуг в умовах освітньо-виробничого кластера: теоретичні і методичні основи: монографія / за наук. ред. В. О. Радкевича. Запоріжжя: Просвіта, 2020. 558 с.
15. Кубрак О. О. Перукарське мистецтво: теорія та практика. Харків, 2020. 216 с.
16. Кулішкова О. Н. Технологія і обладнання перукарських робіт. Київ: Будівельник, 2012. 341 с.
17. Мартиненко В. О., Кривченко О. В. Матеріалознавство: підручник. Київ: Видавничий дім «Кондор», 2018.
18. Пучкова Т. В. Енциклопедія інгредієнтів косметики і парфумерії – 2-е вид. Київ: Школа косметичних хіміків, 2015. 408 с.
19. Сидоренко В. О., Бровко В. М. Матеріалознавство: лабораторний практикум. Харків: ХНАДУ, 2019.

20. Швець В. Т. Основи матеріалознавства та технології конструкційних матеріалів. Київ: Політехніка, 2020.

Додаткова література

1. Бабенко І. В. Формування навичок ділової взаємодії як засіб особистісно-професійного розвитку майбутнього фахівця. *Актуальні питання у сучасній науці. Історія та археологія. Педагогіка. Право. Економіка. Державне управління. Техніка.* 2023. № 8 (14). С. 725–736.
2. Березовська Л. Комунікативні бар'єри у спілкуванні соціального працівника: шляхи подолання. *Український педагогічний журнал*. 2020. № 2. С. 87–94.
3. Бичок А. Спілкування як діалог – важливий аспект міжкультурної комунікації. 2015. URL: http://lingvo.onu.edu.ua/spilkuvannya-yak-dialog/
4. Білай Д. В. Запобігання виникненню психологічних бар'єрів у процесі розвитку професійного потенціалу майбутнього працівника сфери послуг. *Multidisciplinární mezinárodní vědecký magazín «Věda a perspektivy» je registrován v České republice.* 2022. № 11. С. 78–88.
5. Герасименко В. В. Матеріалознавство для професійної освіти. Київ, 2018.
6. Гутиря Л. Г. Сучасна перукарська справа. Харків: Фоліо, 1997. 464 с.
7. Корніїв В. Д. Моделювання та художнє оформлення зачіски. Харків: Фоліо, 2012. 100 с.
8. Кривченко О. В. Матеріалознавство та технологія сучасних матеріалів. Харків, 2019.
9. Олійник О. М. Основи фізіології, санітарії та гігієни харчування. Львів: Оріяна – Нова, 1998. 124 с.
10. Петренко В. І. Сучасні матеріали: структура, властивості, застосування. Одеса, 2017.

Електронні інформаційні ресурси

1. Книжкова палата України імені Івана Федорова – http://www.ukrbook.net/
2. Львівська національна наукова бібліотека імені В. Стефаника – http://www.library.lviv.ua/
3. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського, електронні фахові видання – www.nbuv.gov.ua
4. Національна історична бібліотека України – http://www.dibu.kiev.ua/
5. Національна парламентська бібліотека України – http://www.nplu.org/
6. Наукова бібліотека ім. В. Максимовича Київського національного університету імені Тараса Шевченка – http://lib-gw.univ.kiev.ua/
7. Наукова бібліотека Львівського національного університету імені Івана Франка – http://library.lnu.edu.ua/bibl/
8. Наукові дослідження про волосся, його властивості та хімічні процеси – Hair Science – https://www.hair-science.com
9. Статті про структуру волосся, доглядові засоби, професійні техніки – Hairfinder – https://www.hairfinder.com
10. YouTube (курси з перукарського мистецтва та матеріалознавства), професійні школи перукарського мистецтва (Wella, L'Oréal, Schwarzkopf), канали: «Перукарське мистецтво», «Hair Science», «Beauty Academy»

КИЇВСЬКА АКАДЕМІЯ ПРИКЛАДНИХ МИСТЕЦТВ

Питання до підсумкового контролю
З ДИСЦИПЛІНИ
«Матеріалознавство»

Спеціальність: 022 «Дизайн»
Напрям: 02 «Мистецтво»
Спеціалізація: «Перукарське мистецтво та декоративна косметика»

Київ-2024

ПИТАННЯ ДО ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

1. Емаль для нігтів. Склад. Класифікація.
2. Дитячий крем-емульсія. Склад, застосування.
3. Сировина що використовується в виробництві мила.
4. Тверді губні помади. Склад. Класифікація.
5. Рум’яна жирні. Склад. Застосування та методи нанесення.
6. Крем. Класифікація кремів за призначенням.
7. Тіні для повік. Склад. Види. Властивості та застосування.
8. Туалетні води. Склад. Застосування.
9. Жири рослинного походження.
10. Описати хімічні реакції (з’єднання, розпаду).
11. Стійка губна помада. Склад. Застосування.
12. Зміщення основ.
13. Штучні пігменти. Розкрити кожний з штучних пігментів.
14. Розчинні фарбники. Методи добування фарбників.
15. Грим рідкий.
16. Туш для вій рідка. Склад. Застосування.
17. Грим театральний. Склад. Застосування.
18. Віск рослинного походження. Методи добування. Сировина.
19. Косметичне масло для дітей.
20. Гальк, каолін – як консерванти.
21. Желе тваринного походження.
22. Кіновар. Бакон. Склад. Добування. Застосування.
23. Жовті пігменти. Методи добування. Застосування.
24. Рідкі мила. Склад. Класифікація.
25. Класифікація духів за концентрацією. Склад. Пропорція концентрації.
26. Тональний крем. Склад. Властивості. Класифікація за тональністю.
27. Органічні фарбники.
28. Нафтопродукти. Методи добування.
29. Хімічний склад неорганічного з’єднання. Солі. Приклад.
30. Властивості і класифікація розчинників.
31. Препарати для хімічної завивки. Склад. Виконання хімічної завивки.
32. Ефірні масла. Склад. Класифікація.
33. Парафін. Вазелін натуральний. Методи добування.
34. Лак. Різновидність лаків. Розповісти про краплак.
35. Розчини. Властивості розчинів та розчинність.
36. Вуглеводи. Крохмаль маїсовий.
37. Ліповітаміни що застосовуються в косметики.
38. Відбілюючи фарбники. Склад. Застосування. недоліки та переваги.
39. Жирні губні помади. Склад. Застосування.
40. Рум’яна. Види та склад рум’ян. Властивості та застосування.
41. Жиліруючи речовини. Желе рослинного походження.
42. Консерванти. Зазначена, властивості, методи добування.
43. Гідровітаміни, що застосовується в косметиці.
44. Мило косметичне, антисептичне. Рецепт. Застосування та склад.

45. Спирти. Хімічна формула. Класифікація.
46. Поняття «Кайал». Склад. Класифікація.
47. Шампунь. Склад. Класифікація. Недоліки та переваги.
48. Поняття «Пігмент». Сині пігменти, що до них входить. Методи добування.
49. Класифікація кремів за складом. Напівжирний, крем, склад, застосування.
50. Фарбники для волосся хімічного походження. Склад. Концепція, недоліки та переваги.
51. Коротка історична довідка розвитку косметики та парфумерії.
52. Дитяча миюча речовина. Склад. Властивості, застосування.
53. Поняття «Жир».
54. Жири тваринного походження.
55. Натуральні пігменти. Методи добування. Властивості.
56. Методи добування мила.
57. Склад та властивості якісної туші.
58. Лаки для нігтів. Склад. Консистенція.
59. Поняття крохмаль. Крохмаль рисовий.
60. Грим «загар для ніг».

КИЇВСЬКА АКАДЕМІЯ ПРИКЛАДНИХ МИСТЕЦТВ

Модульна контрольна робота
З ДИСЦИПЛІНИ
«Матеріалознавство»

Спеціальність: 022 «Дизайн»
Напрям: 02 Мистецтво
Спеціалізація: «Перукарське мистецтво та декоративна косметика»

Київ-2024

Модульна контрольна робота (Тест)

1. Які є спеціальні мила?

1) рідке;
2) дьогтярне;
3) дитяче;
4) для морської води.

2. Які речовини добавляють в склад шампунів, щоб уникнути сухості волосся? в процесі довгого миття голови?

1) очищуючі;
2) зжирюючі;
3) регулятори консистенції;
4) антистатики .

3. Який корисний додаток мила усуває прозорість і надає світлий тон?

1) силікат натрію;
2) ланолін;
3) каніфоль;
4) титанові білила.

4. Парафін відноситься до групи:

1) смоли;
2) спирти;
3) желатинуючі речовини;
4) продукти переробки нафти.

5. Яку роль відіграють спирти в складі лаку для волосся?

1) пластифікатора;
2) розчинника;
3) кондиціонера;
4) плівкоуворювача.

6. Яку роль не може відігравати етиловий спирт в складі косметичного засобу?

1) розчинника;
2) консерванта;
3) згущувача;
4) антисептика.

7. Що виконує роль плівкоутворювача в складі лаків?

1) смоли (натуральні і синтетичні):
2) жири (натуральні і синтетичні);
3) воски і воскоподібні речовини;
4) спирти.

8. Які речовини є найчастіше основою захисних кремів'?

1) вазелін;
2) спермацет.
3) ланолін;
4) масло какао.

9. Який з цих антисептичних засобів має здатність звертати білок?

1) перекис водню;
2) нашатирний спирт;
3) етиловий спирт;
4) саліцилова кислота.

10. Який відсоток перекису водню використовують для обробки порізів?

1) 5%;
2) 3%;
3) 7%
4) 9%.

11. Антибактеріальний засіб, який добре зупиняє кров, прозора безбарвна речовина, має антисептичну дію і сприяє очищенню поверхонь тканин, має кровозупинні властивості, застосовується для обробки різних ран – це:

1) нашатирний спирт;
2) перекис водню;
3) етиловий спирт;
4) вода.

12. Для чого використовують в косметиці консервуючі речовини?

1) для запобігання пересихання косметичних засобів;
2) для згущення косметичних засобів;
3) для зниження температури плавлення для збереження якості косметичного засобу, запобігання псуванню.

13. Яка з цих пахучих речовин не є синтетичною?

1) гераніол;
2) цитраль;
3) бібергейл;
4) лімонен.

14. Яка з цих пахучих речовин виділяється із кишечника кашалота?

1) мускус;
2) амбра;
3) бібергейл;
4) цибетін.

15. Для чого використовують агар-агар в кремах?

1) бродіння;
2) згущення;
3) утримання великої кількості води;
4) як консервант.

16. З чого отримують агар-агар?

1) з жиру тварин;
2) з морських водоростей;
3) із залишків нафти;
4) з картоплі.

17. Який тип шкіри швидко старіє, є чутливою, реагує на часту зміну препаратів?

1) суха;

2) жирна;
3) комбінована;
4) нормальна.

18. Антисептичними називають засоби, які застосовують для:

1) обробки приміщень меблів, одягу;
2) знищення збудників, що знаходяться на поверхні тіла людини;
3) знищення збудників, що проникли в організм
4) людини;
5) обробки інструментів.

19. Гліцерин відноситься до групи:

1) смоли;
2) спирти;
3) желатинуючі речовини;
4) воски.

20. Нестача якого вітаміну призводить до зниження опірності організму проти різних інфекцій, ламкості судин, посиленої пігментації шкіри?

1) вітамін А;
2) вітамін С;
3) вітамін В6;
4) вітамін К.

21. Плівкоутворювачем у лаку є:

1) ланолін;
2) смола;
3) спирт
4) агар.

22. За допомогою якої рослинної фарби досягаються темні, навіть сині кольори?

1) хна;
2) шкарлупа горіха;
3) басма;
4) куркума.

23. Як називається рослинна фарба, яка являє собою перетворену в порошок суміш з висушеного листя, гілля куща лавсонії?

1) басма;
2) хна;
3) шавлія
4) куркума.

24. Що отримують під час перегонки нафти?

1) віск;
2) жири;
3) парафін;
4) гуміарабік.

КИЇВСЬКА АКАДЕМІЯ ПРИКЛАДНИХ МИСТЕЦТВ

Конспект лекцій
З ДИСЦИПЛІНИ
«Матеріалознавство»

Спеціальність: 022 «Дизайн»
Напрям: 02 Мистецтво
Спеціалізація: «Перукарське мистецтво та декоративна косметика»

Київ-2024

ТЕМА 1.
СИРОВИННА БАЗА

У косметичному виробництві використовують різні види сировинних компонентів: олії, воски, екстракти лікарських рослин, вітаміни, антиоксиданти, силікони, ферменти і т.д.

Необхідність ретельного вибору сировини для приготування парфумерно-косметичних виробів продиктована значним екологічним навантаженням, яке несуть наша шкіра та волосся.

У зв'язку із впровадженням у виробництво величезної кількості хімічних сполук почастішали випадки небажаних реакцій на косметичні вироби: алергічні, контактні дерматити, фотодерматити тощо, тому першою вимогою до косметики є її безпека. Не так страшно, якщо крем чи шампунь виявляться неефективними. Набагато гірше, коли вони будуть викликати небажані реакції, прискорювати старіння, ушкоджувати шкіру чи волосся.

Усі сировинні компоненти у складі косметичних засобів повинні бути безпечними, не повинні містити шкідливих домішок, речовин, що ушкоджують клітини шкіри, алергенів, мікробів та їх токсинів, продуктів перекисного окислення жирів олій, консервантів та ароматичних речовин, що руйнують епідермальний бар'єр, важких металів, нітратів, радіонуклеотидів.

Усі компоненти повинні бути сумісні між собою і не викликати антагонізму.

1.1. Тваринні жири. Класифікація жирів

Жири – це продукти, які отримують з жирових тканин деяких тварин, птахів, риб, морських ссавців.

Вони поділяються на дві групи: *жири наземних теплокровних тварин* та *птахів та жири морських ссавців та риб*.

Жири наземних тварин мають тверду консистенцію, жири морських ссавців та риб – рідку.

- Усі жири смолянисті, на папері дають жирні плями.
- У воді не розчиняються, але розчиняються в органічних розчинниках, хлороформі, бензині і т.д.
- З водою утворюють емульсії, погані провідники теплоти.
- На шкірі утворюють захисний шар, що захищає епідерміс від втрати шкірного сала, холоду, вітру, шкідливого впливу навколишнього середовища.

Властивості жирів залежить від складу жирних кислот. Жирні кислоти бувають *насиченими* та *ненасиченими* (залежно від наявності водних зв'язків).

З жирних кислот насиченого ряду використовують *стеаринову, пальмітинову, міристинову* кислоту. Вони мають спорідненість зі шкірним салом, мають хороші структуроутворюючі властивості.

З жирних кислот ненасиченого ряду використовують *олеїнову, ліноленову* кислоти. Якщо в харчовому раціоні вони відсутні, шкіра починає червоніти, лущитися. Деякі з них не можуть синтезуватися в організмі (лінолева, альфа-лінолева).

Тварини не містять у своєму складі антиоксиданти (наприклад, токоферон).

Різні жири тваринного походження застосовуються в миловарному виробництві, виконують роль основи у жирових кремах. Так як тваринні жири містять у своєму складі переважно насичені жирні кислоти, вони вважаються важкими для шкіри можуть викликати *оклюзію* (запобігання випаровування води), що блокує синтез епідермальних ліпідів. Їх застосування виправдане як додаткове змащення шкіри в холодну, вітряну пору року для запобігання випаровування води.

Останнім часом у тварин виявляють невиліковні вірусні хвороби. У зв'язку з цим намітилася світова тенденція не використовувати в косметиці сировину тваринного походження, а по можливості замінювати її інгредієнтами рослинного походження, морепродуктами, восками тощо.

При використанні в косметиці жири мають бути очищені від гормонів.

Жир курячий отримують витоплюванням з жирової тканини курей. Має жовтий колір, специфічний запах. Містить до 70% ненасичених жирних кислот: олеїнової – 40%0-43%; лінолевої – до 20 і до 30% – насичених жирних кислот. Жир має пом'якшувальну дію, має здатність проводити в шкіру жиророзчинні біологічно активні речовини, не подразнює шкіру. Вводиться до рецептури крему до 10 %.

Жир норковий одержують витоплюванням білого жиру звірка. Містить до 70% ненасичених жирних кислот, що є незвичайним для тваринних жирів. Має хорошу пом'якшувальну дію на шкіру, виконуючи роль (пом'якшувача), сонцезахисними властивостями, не токсичний. Жир жовтого кольору із слабким специфічним запахом. Вводиться у косметичні засоби до 10%.

Олію черепахи отримують з жирової тканини гігантських черепах. Склад її повністю не вивчений. Рекомендується для догляду за шкірою, що сохне.

Риб'ячий жир отримують з печінки тріскових риб та підшкірного сала китів. Прозора маслянista рідина з характерним запахом. У косметиці цінується як джерело вітамінів А, D, але мало застосовується через запах.

Жир таловий одержують переробкою низьких сортів яловичого, овечого жиру, борсучого сала. Речовина білого кольору без запаху. Містить олеїнову, пальмітинову, стеаринову кислоти. Застосовується для виробництва мила, кремів для гоління та ін. Використання в косметичному виробництві обмежено через подразнювальну, комедогенну дію (утворення чорних точок на шкірі).

Кашалотовий жир одержують витоплюванням жирових тканин кашалоту. Містить 30% жиру і до 70% воску. При омиленні кашалотового саломасу лугами виділяється спермацет.

Яєчне масло одержують із яєчного жовтка. Містить у складі жиророзчинні вітаміни, фотоліпіди. Виконує функцію емульгатора, пом'якшувальну дію. Зменшує сухість волосся та шкіри.

Молочна сироватка містить речовини білкової природи (лактоальбуміни, лактоглобуліни), амінокислоти, ферменти (лізоцим, лактоферин), вітаміни В, С, сприятливо впливає на структуру пошкодженого волосся. Застосовується в шампунях, кондиціонерах, регенеруючих кремах.

Ланолін – вовняний жир. Належить до тваринних восків. Одержують з вовни при її миття. Сирий ланолін має жовто-коричневий колір, очищений –

світложовтий. М'яка, густа, в'язка речовина, плавиться при температурі 40°С, має різкий запах жиру. Містить холестерин, воски, жирні кислоти, жирні спирти. Має високу водоутримуючу здатність. Зв'язує у вигляді емульсії до 3-4 об'ємів води. Може викликати алергічні реакції, особливо у дітей (пов'язане з гідроліном і з домішками при переробці), провокувати комедони, через різкий запах, липкості, темного кольору введення в косметику обмежений. до складу дитячої та декоративної косметики

Похідні ланоліну – гідролін, кріолін, терлан, оксіетильований ланолін.

За своєю хімічною природою жири є суміші ефірів (гліцеридів), утворені триатомним спиртом (гліцерином) і різними вищими жирними кислотами.

При сильному нагріванні (250-300°С) жири руйнуються з утворенням жирних кислот та смолоподібних продуктів. При зберіганні внаслідок гідролізу під дією ферменту ліпази розщеплюються на гліцерин та жирні кислоти. Ненасичені жирні кислоти під дією кисню окислюються і дають ряд летких,з неприємним запахом продуктів із гірким смаком. Цей процес називається «пригорілий жир».

Жири можуть гіркнути при високій вологості повітря, підвищеній температурі, під впливом світла, при зіткненні із залізом, міддю та ін. Щоб запобігти окисленню жирів, до них додають антиоксиданти (вітаміни Е, С та ін.).

Продукти переробки жирів

До продуктів переробки жирів відносяться саломаси, стеарини, гідроліни та ін. **Саломаси** – гідрогенезовані жири, отримані з рослинних або тваринних жирів шляхом приєднання водню під дією каталізатора (гідрогенезацією).

Кашалотовий саломас одержують гідруванням кашалотового жиру. Містить віск, холестерин та ін. Застосовується для приготування жирових кремів, мазей. При омиленні лугами виділяє спермацет.

Спермацет отримують виморожуванням маслянистої маси з черепа та інших частин кашалоту, а також гідрування кашалотового саломасу. Очищений сперматет – біла кристалічна речовина у вигляді пластин з перламутровим блиском, жирна на дотик, з характерним запахом. Цінна сировина для губних помад, кремів для рук. Має високі структуроутворюючі властивості, плавиться при температурі 43°С. У промисловому виробництві нині через мораторій на знищення кашалотів використовується штучний спермацет Китален.

Касторовий саломас – гідро-рицинова олія. Застосовується у губних помадах, рум'янах. Має високу температуру плавлення. Може замінювати олію какао.

Стеарин – суміш жирних кислот в основному стеаринової та пальмітинової. Одержують із бавовняної олії, твердих жирів.

Стеарин косметичний – кристалічна, біла маса зі специфічним запахом. Розчинний у жирах, спирті, ефірі. У косметиці застосовується приготування жирних кремів, емульсій, кремів для гоління та інших. Має хороші структуроутворюючі властивості. Під час обробки лугами стеарин утворює мила.

Гідролін – продукт переробки ланоліну, отриманий його гідруванням. Замінник ланоліну в емульсійних кремах. Структуроутворююча речовина, що покращує якість косметичних виробів. Емульсії з гідроліном легше наносяться на шкіру та швидше розподіляються. Гідролін більш термостабільний, ніж ланолін.

Стеарол – суміш ефірів стеаринової, пальмітинової кислоти та високомолекулярних спиртів. Воскоподібна маса жовтого кольору зі специфічним запахом, не токсичний. Не дратує шкіру, гіпоалергенний. У складі кремів грає роль структуроутворювача.

Замінники жирів

Іноді використання натуральних жирів небажане. Жири можуть утворювати при поєднанні з кислотою подразнюючі шкіру сполуки (наприклад, у дитячій косметиці).

Рослинні олії у чистому вигляді можуть викликати подразнення шкіри, перешкоджати її диханню, утворювати клейову плівку, закупорювати пори, провокувати появу комедонів. Можуть окислюватися, гіркувати під впливом світла, кисню, високої температури.

З метою збереження безпеки та ефективності косметичних препаратів натуральні жири та олії комбінують із синтетичними компонентами (емолентами). У цьому випадку рослинні олії краще вбираються, шкіра не блищить, не стає липкою. Для таких поєднань використовують синтетичні жироподібні речовини – бутилстеарат, ізопропілпальмітат, ізопропілміристат, миристілмірістат та ін.

Жироподібні речовини

Лецитин – жирова, воскоподібна речовина жовто-коричневого кольору зі слабким специфічним запахом. Набухає у воді. Проникає глибоко у шкіру, сприяє проникненню всередину інших речовин.

Лецитин, отриманий із яєчного жовтка, називається *оволецитином*.

З бобів сої одержують соєвий лецитин. Завдяки наявності у ньому фосфорної кислоти виконує важливу поживну функцію. Покращує стан пошкодженого волосся, надає їм м’якість, блиск. Гідрогенезований лецитин має велику стабільність і антиоксидантну стійкість. Косметичні препарати з лецитином добре вбираються в шкіру, пом’якшують її, мають стягуючий ефект. Лецитин відноситься до полярних колоїдів білкової основи. Хороший емульгатор для емульсії змішаного типу. Ефективний у поєднанні з вітамінами.

Цераміди – це нейтральні ліпіди. В епідермісі входять до складу клітинних мембран, міжклітинних ліпідних пластів. Складаються із сфінгозину та жирних кислот. Заповнюють міжклітинний простір між корнеоцитами. Можуть утворювати ліпосоми та міцели, що утримують у шкірі воду. Зв’язують клітини кутикули у волоссі, не токсичні. Цераміди запобігають трансепідермальній втраті вологи, попереджають сухість, лущення шкіри. Джерелом церамідів рослинного походження є соєва олія.

Тверді чи воскоподібні речовини. Вводять в масляну фазу емульсій для підвищення стабільності та в’язкості, застосовують у засобах для догляду за шкірою та волоссям, у кремах, шампунях, кондиціонерах, ампульних препаратах та ін.

Фосфоліпіди – полярні ліпіди. Гідрофільна частина складається із залишків фосфорної кислоти та ефірів гліцерину, ліпофільна частина – з ненасичених жирних спиртів. Фосфоліпіди є основними компонентами мембран клітин. Одержують із яєчного жовтка, сої, зернових, пахти. Покращують структуру шкіри, волосся, пошкодженого фарбуванням або хімічною завивкою. Чи не

токсичні, ефективні навіть у низьких концентраціях. Застосовуються у зволожуючих, поживних кремах, засобах догляду за волоссям.

1.2. Рослинні олії Класифікація рослинних олій

У косметичному виробництві найбільше застосування знайшли рослинні олії. За своєю хімічною природою олії представляють суміші складних ефірів, утворені гліцерином та різними вищими жирними кислотами.

Властивості олій залежать від того, які жирні кислоти входять до складу даного жиру чи олії та як вони розташовані. Якщо у складі олій переважають ненасичені жирні кислоти, то жири будуть *рідкими*, якщо у складі переважають насичені жирні кислоти, то олії та жири матимуть *тверду консистенцію*.

Рослинні олії класифікують *за родом сировини*, з якої вони отримані (соняшник, кукурудза і т.д.); за способом вироблення (холодне, гаряче пресування тощо); *за ступенем очищення* (рафінований, нерафінований); *за призначенням* (медичне, харчове, технічне) тощо.

Олії, що входять до складу кремів, можуть безпосередньо впливати на шкіру, виконуючи роль емоленту, а також сприяти проникненню біологічно активних речовин у більш глибокі шари епідермісу. Рослинні олії допомагають шкірі заповнити нестачу втрачених епідермальних ліпідів, особливо церамідів, відновлюють її бар'єрні функції, активізують ліпідний обмін. У рослинних оліях розчиняються жиророзчинні вітаміни (А, Е, D), інакше вони просто не проникають у шкіру. Крім того, вони добре поєднуються з ефірними оліями, фітоестрагенами та іншими біологічно активними добавками, що посилює косметичний ефект.

Недоліками рослинних олій є нестійкість, здатність окислюватися і гіркувати на світлі, під впливом вологості, високої температури, комедогенність, здатність утворювати клейку плівку, що утруднює дихання шкіри і закупорює пори.

Ненасичені олії окислюються швидше, ніж насичені. Для створення ефективності та безпеки косметичних засобів рослинні олії, що входять до їх складу, захищають від окислення антиоксидантами, комбінують з мінеральними, синтетичними жироподібними компонентами, силіконовими маслами. Такі суміші добре вбираються, не залишають жирного блиску, не створюють відчуття липкості. Застосовуються в засобах догляду за шкірою, волоссям, в декоративній косметиці.

Олію амаранту отримують з насіння рослини амарант. Містить близько 77% ненасичених жирних кислот, у тому числі близько 50% ліноленової, а також каротиноїди, вітамін Е. Олію отримують методом складного екстрагування, який зберігає потужну біоенергетику препарату. За його виробництві не використовуються хімічні методи обробки. Рекомендується для догляду за сухою особливо чутливою шкірою. Входить до складу кремів, шампунів, засобів декоративної косметики.

Олію авокадо отримують шляхом пресування плодів дерева авокадо. Містить лецитин, фітостероли, вітаміни А, В, С. D, Е, К, РР. Добре засвоюється шкірою та волоссям. Має темний колір, характерний запах, приємний смак. Не псується, не токсичний. До складу входять олеїнова (до 60%), пальмітинова (25%), лінолева

(6%) кислоти. Має антиоксидантну активність, регенеруючі властивості, регулює обмін речовин у шкірі, відновлює структуру епідермального бар'єру.

Олію жожоба одержують із насіння чагарникової рослини жожоба. Вона безбарвна, без смаку та запаху. Стійка до окислення, псування. Пом'якшує шкіру, зволожує, попереджає випадання волосся. Природний замінник спермацету. Має плівко-утворюючі властивості, надає волоссю стимулюючу дію, відновлює їх структуру. Хороша база для денних кремів; виконує роль емоленту. Гарний зволожувач, а також сонцезахисна речовина. За хімічною природою – рідкий віск.

Олія паростків пшениці входять до 80 % ненасичених жирних кислот, каротиноїди, полісахариди, токоферон, мікроелементи та ін. Має антиоксидантну, регенеруючу, сонцезахисну дію. Полегшує процес виведення шкідливих речовин із шкіри. Підходить для всіх типів шкіри, рекомендується при сухості шкіри під час менопаузи, спричиненої нестачею екстрогенів.

Олію какао отримують з какао бобів. Має світло-кремовий колір, приємний запах шоколаду. Є представником твердих рослинних олій за рахунок високого вмісту насичених жирних кислот: пальмітинової, стеаринової (до 50%), олеїнової (до 40%), лінолевої (до 2%). Плавиться при температурі 28-30°С. Крем, що містить масло какао, має м'яку консистенцію, дуже еластичний, ніжний. Олія має також загоювальну, тонізуючу дію завдяки наявності в його складі кофеїну, танінів, метилксантину. Застосовують при лікуванні опіків, обморожень, екзем, променевих уражень слизової оболонки та шкіри. Складовий компонент губних помад, антицелюлітних кремів є гарною основою для денних кремів. Олія какао стійка до окислення.

Олію кокоса одержують із серцевини горіхів кокосової пальми. Містить переважно жирні кислоти насиченого ряду: лауринову – до 51%, міристинову – до 20% та ін. Тверда маса без запаху, маслянista на дотик. Використовується як емоленти в денних кремах, пінках для гоління. Вводиться в шампуні та бальзами для ослабленого, ламкого волосся через здатність утворювати захисну плівку на поверхні волосся. Має хорошу проникаючу здатність, стабілізує гомеостаз клітини.

Олію касторову отримують з насіння рицини холодним пресуванням. Має жовтуватий колір, слабкий запах, неприємний смак, густу, в'язку консистенцію. Містить до 80% рицинолевої кислоти. Стійка до окислення, псування. Застосовується для виробництва губних помад, засобів для зростання вій. Технічні сорти використовують у миловаренні та у засобах по догляду за волоссям.

Олію мигдаля одержують холодним пресуванням мигдалю. Рідка невисихаюча олія, жовта, без запаху, з приємним смаком. Містить фермент емульсин, білкові речовини, вітамін В2, лінолеву кислоту (28%), сквален. Має хороші пом'якшувальні властивості. Використовується як емолент для приготування кремів, що легко псується; для його консервації потрібні спеціальні добавки. Олія, отримана гарячим способом (при температурі вище 65-70°С), втрачає свої корисні властивості. Може проявляти комедогенну активність.

Олія з плодів обліпихи – маслянista рідина оранжево-червоного кольору, з характерним запахом. Містить лінолеву, ліноленову кислоти, токоферол,

каротиноїди, вітамін С. Чинить протизапальну, загоювальну, антиоксидантну дію. Регенерує, пом'якшує шкіру, відновлює енергетичні запаси виснажених клітин. Використовується в засобах для догляду за шкірою, волоссям.

Оливкова олія – рідка олія, одержувана з плодів оливкового дерева. Має жовтуватий шов і слабкий запах оливок. Містить олеїнову кислоту (до 80%), лінолеву кислоту (до 15%), вітамін Е. Використовується в миловарінні, для приготування кремів. Олія реп'яхова – настій коріння лопуха на рослинних оліях. Застосовується для зміцнення, росту волосся, надання їм блиску. Нормалізує діяльність сальних залоз. Входить до складу кремів, масок, препаратів для проблемної шкіри, а також шампунів проти лупи, кондиціонерів, засобів для ванн.

Препарати з лопуха мають антибактеріальні властивості, їх застосовують при дерматитах, екземі, вуграх і т.д.

Олію соєву отримують пресуванням бобів сої. Має світло-жовтий колір, приємний запах. Містить переважно гліцерин жирних кислот: олеїнової – до 35%, лінолевої – до 57%. Важливе джерело одержання лецитину. Завдяки наявності у складі токоферонів і фітостеринів має виражену регенєруючу, зволожуючу дію. Відновлює епідермальний бар'єр, що є джерелом церамідів. У косметиці застосовується у зволожуючих кремах, препаратах для догляду за волоссям.

Олію чайного дерева одержують із насіння чайного дерева (невисокого чагарника сімейства миртових). До складу олії входять ліпіди, кофеїн а також спирти – терпинен, цинеол, лимонен, сабінен, альфапінен та ін. Основним компонентом вважається фосфатодилхолін. Олія не токсична, не викликає подразнення. Має бактерицидні, протизапальні, протигрибкові властивості. Вводиться як біологічна добавка в креми, гелі, губні помади, засоби для догляду за волоссям та нігтями, миючі засоби. Виявляє високу активність проти грампозитивних та грамнегативних бактерій, грибків, дріжджів.

Олія з насіння винограду має високу біологічну активність завдяки наявності великої кількісті антиоксидантів – проантоціанідину. Зв'язує у кремах вільні радикали, тим самим уповільнюючи процеси старіння клітини. Цінний компонент у косметичному виробництві. Вводиться до складу кремів, засобів декоративної косметики.

Олія з насіння чорної смородини багата на лінолеву (до 49%) та гаммалінолеву (до 30%) кислоти. Має пом'якшувальні, рано-загоювальні властивості. Подібне за дією масло одержують із насіння червоної смородини, аґрусу, бурачника. За рахунок оптимального співвідношення омега-6-41 омега-3-кислот нормалізує синтез простагландинів у шкірі, відновлює структуру епідермального бар'єру та водо-утримуючу здатність шкіри.

Способи отримання олій

Існує кілька технічних способів отримання олій. При цьому цінність олії як косметичного інгредієнта також різна.

Найбільш корисні для шкіри олії, отримані холодного віджиму (видавлювання олії під пресом). Такий спосіб економічно невигідний – низький вихід готового продукту. Спосіб цінний, але дорогий.

При віджимі під пресом при високих температурах вихід масла більший, але його якість нижча. При високих температурах органічним розчинником

одержують дешеві сорти олій, застосування яких у косметичних цілях обмежене через наявність небажаних домішок, пероксидів. Існують методи гарячої екстракції, ліофінізації (вимороження) та ін.

Крім чистих рослинних олій у виробництві косметики використовують масляні екстракти, які в анотаціях називають іноді оліями. За основу береться харчова олія (наприклад, оливкова), за допомогою якої з рослинної сировини екстрагуються жиророзчинні компоненти. (Так отримують масло кропу, моркви та ін.)

Активність рослинних олій залежить від складу, співвідношення жирних кислот, характерного неомилюваної фракції (що відповідає за антиоксидантні, ранозагоювальні та інші властивості), способу отримання.

1.3 Смоли та бальзами

Смоли – речовини рослинного походження зі складним хімічним складом. Накопичуються в рослинах, хвойних деревах, бруньках берези; не розчиняються у воді, розчиняються у органічних розчинниках.

Природні смоли діляться кілька груп:

- власні смоли (даммарова);
- камеді-смоли, або гуми;
- масло-смоли (канадський бальзам, терпентин);
- масло-камеді-смоли (ладан, мірра).

Вони мають протимікробні, бактерицидні, ранозагоювальні властивості. У косметиці використовуються як загущаючі, желіруючі, плівкоутворюючі компоненти.

Камеді утворюються на місцях пошкодження рослин, на стовбурах дерев, деяких водоростях. За хімічною будовою полісахаридами. Розчинні у воді, легко набухають. У косметиці використовуються як емульгатори, загусники.

Камедь абрикосова утворюється на стовбурах дерева абрикосового. Містить галактозу, глюкуронову кислоту, арабінозу та ін. У косметиці застосовується як емульгатор, загусник.

Камедь аравійська утворюється у корі аравійської акації. Гідроколоїд. Містить полісахариди, галактозу, арабін, глюкуронову кислоту тощо. Емульгатор, загусник. Застосовується в зубних пастах, кремах для гоління, масках, лаках для волосся, туші для вій тощо.

Каніфоль соснову одержують із соснової живиці. Застосовується у губних помадах, манікюрних лаках.

Смолу сандарак одержують із смолоносного дерева, що росте в країнах Африки. Дуже швидко висихає на повітрі. Застосовується в манікюрних лаках (підвищує їхню довготривалість).

Бальзами – смоли, збагачені ефірними оліями та іншими сполуками. Утворюються в рослинах, що ростуть у тропічних та субтропічних місцях. Мають гіркий смак, пряний специфічний запах. Нерозчинні у воді, розчиняються в ефірі, спирті, бензині. Застосовуються у кремах, косметичних масках. (Бальзами рослин – це розчини запашних смол в ефірних оліях).

Бальзам перуанський – рідка речовина червоного кольору, в'язка, з ванільним запахом. Має рано-загоювальні, антисептичні, протимікробні властивості. У косметиці застосовується у кремах для жирної шкіри, косметичних масках. Має дратівливу дію, алерген. Останнім часом застосування у косметичному виробництві обмежене.

Бальзам толуанський – в'язка маса бурого кольору із запахом квітів. Містить коричну та бензойну кислоти (до 12%). Спиртові настої бальзаму застосовують у парфумерії. Останнім часом використання скорочено.

Ладан (олібанум) – смолиста речовина з характерним запахом. Видобувають із окремих видів тропічних дерев. Має протизапальний. антимікробною дією. Має зміцнюючу дію на структуру волосся. Застосовується для ароматичних куріння у релігійних обрядах.

Мірра – смолиста речовина зі стійким специфічним запахом. Одержують із деревини тропічних дерев. Має в'яжучі і рано-загоювальні властивості. Застосовується в кремах для стягування пор; у тоніках, шампунях, кондиціонерах; для ароматизації, куріння у релігійних обрядах.

Гальбанум – смолиста речовина, одержувана з чумацького соку рослини ферули (родина миртових), яка росте в країнах Центральної Азії. Містить терпенові вуглеводні, спирти, смоляні кислоти. Має рано-загоювальні, протизапальні, бактерицидні властивості. Застосовується у складі кремів для догляду за жирною шкірою, шкірою рук.

1.4 Віск та структуроутворюючі речовини

Структуроутворюючі речовини – важливий компонент косметичних виробів. До них відносяться синтетичні ефіри спиртів та жирних кислот, воски рослинного та тваринного походження, гідровані жири тощо.

Структуроутворюючі компоненти повинні впливати на консистенцію виробів, надавати певної щільності, не викликати подразнення та алергічних реакцій. Найбільш поширеними компонентами цієї сировинної групи є воски та їх замінники.

Воски є складними ефірами жирних кислот і одноатомних високомолекулярних спиртів. Формула воску: R CH2OCOR2, де RCH20H відповідає спирту, а R.COOH – жирної кислоти.

До складу восків входять неомилювані речовини, різні домішки, тому вони стійкіші, ніж жири; водостійкі; мають високу температуру плавлення. За походженням воски поділяються на *комахами* (бджолиний): *рослинні* (карнаубський, хвої та ін); *тварини* (ланолін, спермацет); *копалини* (озокерит); *штучні*.

У косметиці воски виконують роль структуроутворюючих, густих інгредієнтів у губних помадах, кремах, рум'янах, кулькових дезодорантах та ін.

З восків, що виробляються комахами, застосовують бджолиний віск, який отримують з перетоплення сот. До його складу входять ефіри високомолекулярних спиртів С30 С36 та жирних кислот СС. Віск має тверду консистенцію, колір світло-жовтий, медовий колір, запах специфічний. Нерозчинний у воді. Використовується в кремах, декоративній косметиці. За

складом близький до шкірного жиру. Сприяє утворенню воскової плівки на поверхні шкіри, що запобігає зневодненню. Не токсичний, хімічно стійкий.

З рослинних восків у косметичному виробництві використовують *карнаубський, канделільський воски*, а також *воски троянди, жасмину, хвої, лаванди* та ін. Карнаубський віск одержують із листя пальмового дерева. Тверда маса жовтокоричневого кольору, що складається із складних ефірів кислот, вуглеводнів. Не має запаху, нерозчинний у воді. За складом близький до бджолиного. Застосовується у виробництві губних помад, засобів декоративної косметики. Надає виробам сильного блиску. Температура плавлення 80-86°С, має високі властивості міцності.

Канделільський віск отримують з листя одного з різновидів тропічних пальм. Тверда маса без запаху. До складу входять складні ефіри, вуглеводні, вільні кислоти та ін. Використовують для приготування кремів, губних помад, рідкої пудри, жирних тіней для повік і т.д.

Віск лаванди – продукт переробки лавандової олії. Мазеподібна речовина жовто-коричневого кольору із запахом тиноїди. Містить хлорофіл, аратиноїди. Застосовується в засобах для догляду за волоссям, в декоративній косметиці як компонент, що загущає. Є основним компонентом у косметичних олівцях.

Віск троянди – продукт переробки відходів під час виробництва рожевого масла. Маса твердої консистенції темно-жовтого кольору із запахом троянди. За складом близький до пшеничного воску. Має протизапальну, бактерицидну дію. Регулює в'язкість кремів. Входить до складу засобів декоративної косметики.

Віск хвої – продукт переробки зелені хвойних порід. Темно-зелена маса із запахом хвої. Застосовується у виробництві декоративної косметики.

Віск хохоби (жожоби) отримують з олії чагарника хохоби. Маса напівтвердої консистенції має високу температуру плавлення. Має пом'якшувальні, гелеутворюючі, структуроутворюючі властивості. Містить антиоксиданти, вітамін F, ненасичені жирні кислоти. Застосовується для зволожуючих кремів, засобів декоративної косметики. Як спеціальна добавка входить до складу шампунів, бальзамів, лаків для волосся. Надає волоссю блиску.

Рослинні воски створюють на шкірі напівпроникну плівку. Вони нешкідливі, не беруть участь у обміні речовин, не перешкоджають кожному диханню.

До тваринних восків відносять продукти переробки жирів (спермацет, спермацетова олія, ланолін).

Ланолін – результат окситилітування ланоліну. Воскоподібна речовина світлокоричневого кольору. Підвищує стабільність емульсій, регулює в'язкість. Застосовується в засобах догляду за волоссям як пом'якшувальний компонент. Входить до складу емульсій, декоративної косметики.

Озокерит – мінеральний віск, продукт нафтопереробки. Суміш насичених вуглеводнів. Застосовується як загусник у губних помадах, рум'янах. Очищений озокерит відомий як *церезин*.

Штучні воски за хімічним складом відрізняються від природних, але мають дуже близькі фізико-хімічні властивості. Застосовуються як загущувальні, структуроутворюючі компоненти. Частково або повністю замінюють рослинні віск, бджолиний віск.

Пальмітан – воскоподібна речовина, суміш складних ефірів, отриманих етерифікацією високомолекулярних спиртів та пальмітинової кислоти. Застосовується як пластифікуючий компонент у засобах для догляду за шкірою.

Синтетичний віск С-32, СП-32 – композиції штучних восків; тверда маса кремового кольору із слабким специфічним запахом. Не токсичні, не мають подразнюючої дії. Застосовуються як структуроутворюючий компонент у складі кремів, губних помад, засобів декоративної косметики. Стійкі при зберіганні, термостійкі. Фосфорні сполуки восків близькі за фізіологічною дією до лецитину, кефаліну.

Емульсійний віск – однорідна маса білого кольору; синтетична сировина; одержують сплавленням жирних спиртів з калієвими солями фосфорнокислих ефірів. Має пом'якшувальну дію на шкіру. Емульсійний віск близький за складом до кожного салу через наявність фосфорного з'єднання.

1.5 Емульгатори

У будь-якому кремі є основа (суміш води та олії), біологічно активні речовини, естетичні добавки.

Основа – це 90-99 % складу крему. Вона являє собою емульсію у двох можливих станах: вода/масло або олія/вода.

Емульсія – це однорідна система, що складається з двох або більше субстанцій, що не змішуються між собою та одержуються додаванням спеціального компонента емульгатора.

У ній є *внутрішня* (у вигляді крапель) та *зовнішня* фази. Фазами емульсії можуть бути вода та олія.

Емульсія вода/масло – дисперсія води в олії. До цього типу належать жирні густі креми з підвищеним вмістом жирових компонентів.

Емульсія олія/вода – дисперсія олії у воді. Менш жирні рідкі креми, що містять зволожуючі компоненти.

Масляна частина емульсії містить жири, гідрофобні емоленти, активні жиророзчинні добавки; водна частина емульсії - водорозчинні активні компоненти, консерванти, барвники, ароматизатори, УФ-фільтри і т.д.

Щоб визначити тип емульсії, можна провести тест: крапельку крему опустити у теплу воду. Якщо основа – вода/масло, то крем не розчиниться у воді, а якщо масло/вода – розчиниться.

Креми на основі вода/масло виглядають більш блискучими. Сполучною ланкою емульсії є емульгатор – речовина, що забезпечує отримання емульсій, що стабілізують суміш речовин, що не змішуються в природних умовах (вода та олія).

За хімічним типом емульгатори бувають:

- аніонактивними,
- катіонактивними,
- амфотерними,
- неіоногенними.

За походженням:

- рослинного,

- тваринного,
- синтетичного походження.

За типами:

- гідрофільні,
- гідрофобні,
- емульгатори змішаного типу.

Сорбітанолеат – суміш ефірів сорбіту та олеїнової кислоти. В'язка маса від світло-жовтого до світло-коричневого кольору. Використовується у кількості 2% для отримання емульсійних кремів типу вода/масло.

Стеарат ПЕГ-400 – суміш ефірів стеаринової кислоти та поліетиленгліколю. Напів-емульгатор або додатковий емульгатор. Мазеподібна маса від кремового до світло-жовтого кольору.

ПЕЛ- суміш ефірів пентаеритриту та лауринової кислоти. Тверда однорідна маса світло-жовтого кольору із специфічним запахом. Застосовується у поєднанні з іншими емульгаторами, структуроутворюючими компонентами, співемульгаторами.

Моностеарат гліцерину – суміш моно-гліцерину та кислот (стеаринової, пальмітинової). Маса білого кольору із специфічним запахом. Напів-емульгатор. Застосовується в косметичних кремах типу олія/вода.

Фосфоровмісні емульгатори за своєю хімічною структурою близькі до природних фосфоліпідів. Мають високу емульгуючу здатність, дерматологічно сприятливі. До таких емульгаторів відносяться фосфат стеарату ПЕГ-400, фосфат олеату ПЕГ-400.

Фосфат стеарату ПЕГ-400 – воскоподібний продукт кремового кольору. Отримують обробкою стеарату ПЕГ-400 фосфорним ангідридом. Застосовують у кількості 0,5-2 % для підвищення стабільності емульсії.

1.6 Силікони

Силікони – високомолекулярні кремнійорганічні сполуки. Силікони та їх похідні використовують як захисні, водовідштовхувальні, пом’якшувальні, емульгуючі компоненти в кремах, лосьйонах, засобах по догляду за волоссям, антиреспірантах, декоративній косметиці.

Силікони надають волоссю м’якість, блиск і шовковистість, знижують електростатичний заряд, полегшують розчісування мокрого та сухого волосся, не допускаючи їх пошкодження. Вони знижують липкість у засобах для укладання.

Силікони мають властивість «заклеювати» лусочки пошкодженого волосся, тому виконують і оздоровлюючу функцію. Утворюючи на волоссі плівку, вони відіграють захисну роль.

Диметикони – силіконові олії. Мають регенеруючу дію. Підвищують блиск, полегшують розчісування та укладання, утворюють захисну плівку. Можуть дати обтяження волосся.

Поліолдемшпікони (сополімери) – водорозчинні силікони. Мають поверхневоактивні властивості, сумісні з різними функціональними добавками, покращують укладання.

Циклометикони – леткі, низьков'язкі рідкі силікони. Застосовуються в косметичних продуктах завдяки своїм властивостям: шовковистій структурі, відсутності липкості, сумісності з іншими інгредієнтами, легкості емульгування, швидкого розтікання.

Поліциклометилсилоксани – полімерні кремнійорганічні сполуки, легколеткі, слабов'язкі рідини. Утворюють добрі дисперсні системи; розчинники для олій та жирів. Використовуються в лосьйонах, що очищають, гелях, засобах для волосся.

1.7 Колоїди та геле-утворюючі речовини

Згущувачі – речовини, здатні модифікувати рідкі косметичні склади у бік підвищення їхньої в'язкості. Вони вводяться в рецептуру для поліпшення структури, пластичності та споживчих властивостей.

До них відносяться:

- натуральні та штучні смоли,
- похідні целюлози та поліетиленгліколю,
- пектини,
- альгінати,
- крохмаль,
- желатин та ін.

До натуральних гідроколоїдів належать *агарагар, альгінат натрію, каррагенат натрію, декстрин.*

Агар-агар отримують з червоних та бурих водоростей, що ростуть у прибережних водах Білого та Японського морів. Не має смаку, запаху, сильно набухає (маса може збільшуватись у 12 разів). У косметиці застосовується як засіб, що загущає, домішка до без жирових кремів. Використовується як емульгатор, пом'якшувальний компонент у засобах для жирної шкіри, в зубних пастах.

Альгінати (амонієві, кальцеві, натрієві, калієві) – похідні альгінової кислоти. Геле-подібні субстанції, одержувані з морських водоростей і використовувані як загусники, емульгатори в засобах шкіри, в кондиціонерах для волосся і т.д. Альгінат натрію одержують із бурих водоростей сімейства ламінарій. В'язкість у 10-12 разів вища за в'язкість крохмалю. При введенні в зубні пасти утворює піну, що підвищує їх відбілююча здатність. Виконує роль стабілізатора в емульсійних кремах, шампуні.

Каррагенат натрію одержують із червоних водоростей. Розчиняється у холодній воді, утворюючи желеподібні розчини (сульфатований полісахарид, екстрагується з карагену - ірландського моху). Застосовується як гелеутворювач, загусник.

Декстрин одержують із сахарози, продукт часткового розкладання полісахаридів. Виробляють із крохмалю. Застосовується як емульгатор, загусник у кремах, лосьйонах і т.д.

Ефіри целюлози – сполуки, одержувані реакцією клітковини, що видобувається з деревини, бавовни, льону тощо. Целюлоза – це полісахарид, структурна частина клітинної стінки рослин. Для косметики найбільше значення мають водорозчинні ефіри целюлози (етилцелюлоза). Вони легко розчиняються у воді, дають в'язкі

колоїди. Використовуються як структуроутворюючі та желюючі речовини при приготуванні кремів, желе та ін.

Крохмаль – полісахарид рослинного походження, що міститься в зернах пшениці, рису, кукурудзи, коренеплодах картоплі та інших харчових культурах. Білий, дрібнозернистий порошок без запаху та смаку, не розчинний у холодній воді та спиртах, розчиняється у гарячій воді. Хімічний склад крохмалю визначають дві високомолекулярні сполуки – амілаза та амінопектин. Крохмаль добре адсорбує вологу, м'яко діє на шкіру. Використовується в дитячих присипках, сухих шампунях, рум'янах, зубних пастах, синтетичному тальку. На основі крохмалю отримують інші види косметичної сировини, наприклад, дифосфат крохмалю. Його використовують як нейтралізатор у шампунях від лупи, ополіскувачі для волосся і т.д. Не токсичний.

Пектин – полісахарид клітинних стінок рослин, основним компонентом яких є гіалуронова кислота. Пектин одержують із буряків, яблук, віджатих лимонів, цитрусових та ін. У косметиці використовується як природний геле-утворювач та емульгатор.

Хітін – полісахарид, що отримується з панцирів ракоподібних. У косметиці застосовується як зволожувач, замінник гіалуронової кислоти.

1.8 Зволожуючі речовини

Поняття «зволоження шкіри» неоднозначне та багатогранне. Зволожуючі речовини, що застосовуються в сучасній косметиці, різноманітні за хімічним складом і механізмами дії.

Умовно зволожуючі речовини можна поділити на чотири групи:

- гігроскопічні речовини;
- гідрофільні плівкоутворювальні речовини;
- гідрофобні плівкоутворювальні речовини;
- аналоги епідермальних ліпідів.

Гігроскопічними називаються речовини, що поглинають вологу з навколишнього середовища (повітря). У складі косметичних засобів ці інгредієнти виконують подвійну функцію: уповільнюють швидкість випаровування вологи з поверхні шкіри, забезпечують «просочування» нею рогового шару.

До цієї групи відносять гліцерин, сорбіт, пропіленгліколь, молочну кислоту, лактат натрію. Вони здатні хімічно зв'язувати та утримувати воду.

Гліцерин – густа, густо-подібна безбарвна рідина, дуже гігроскопічна, може збільшуватися в масі в 1-1,5 раза. Вводиться у водну фазу емульсій у кількості 3. 10%. При концентрації близької до 30% гліцерин, навпаки, здатний пересушити шкіру. Він також має певну леткість, що негативно позначається на тривалості зволожуючої дії.

Сорбіт – шестиатомний спирт, замінник гліцерину. Якщо у складі препарату міститься більше 10% сорбіту, це надає клейкість косметичному засобу і створює неприємні відчуття «липкості» на шкірі.

Пропіленгліколь тривалий час застосовувався в косметиці як зволожувач для шкіри. Однак в даний час існує думка, що він здатний розчиняти міжклітинний

зв’язок у роговому шарі і зменшувати силу зчеплення. Внаслідок цього зростає втрата трансепідермальної вологи. Вважається, що він може надавати токсичну дію на клітини.

Молочна кислота – високогігроскопічна речовина; вводиться у концентрації 1 – 1,5%. Часто її застосовують у поєднанні із сечовиною. Впровадження молочної кислоти в роговий шар підвищує його еластичність, але у великих концентраціях у зволожуючих засобах вона кератолітическій ефект.

Лактат натрію в емульсіях затримує швидкість випаровування води із поверхні шкіри.

Натуральний зволожуючий фактор (NMF) – складна суміш речовин, присутніх у шкірі. Він забезпечує нормальну зволоженість шкіри. До хімічного складу NMF входять оксикислоти, сечовина, молочна кислота, солі та ін.

Сечовина як компонент NMF міститься у роговому шарі концентрації 1%. У малих концентраціях вона зволожує шкіру, у високих (понад 10%) – має кератонічну дію і підвищує проникність шкіри. Чинить рано-загоювальну та бактеріостатичну дію. Застосовується на лікування сухості шкіри, оскільки руйнує водневі зв’язку білкових ланцюгів, сприяє зв’язування води з молекулами білка.

Амінокислоти входять до складу NMF. Застосовують суміш амінокислот у вигляді гідролізату протеїну, сої. Їх введення повинне здійснюватися при температурі 40°С. Для збереження ефективності амінокислот небажана присутність альдегідів, наприклад, у віддушках. Крім того, суміш амінокислот несумісна з дигідроксіацетоном (компонент для штучної засмаги).

Цукор – компонент NMF (1-2%). Підтримує рівень вологи у роговому шарі. У складі шкіри цукру хімічно пов’язані з кератином. Хорошу здатність зволожувати мають похідні. Вони виконують роль емульгаторів, загусників, що желюють речовин.

Гідрофільні плівкоутворювальні речовини утворюють у присутності води гель. Цю групу складають гіалуронова кислота, хітозан, хітин, полівінілові полімери.

Гіалуронова кислота – найкраща речовина із зволожуючих агентів для шкіри. У природі гіалуронова кислота міститься в склоподібному тілі ока, суглобової рідини, гребінцях півнів, сироватці ссавців, пупкових канатиках новонароджених, у китових хрящах і т.д. Шкіра людини на 50% складається з гіалуронової кислоти. Гіалуронова кислота – один із найдорожчих інгредієнтів косметичної продукції у світі. Вперше була введена у 1934 р., у 40-ті рр. використовувалася від опіків та обморожень. При нанесенні косметичного засобу з гіалуроновою кислотою утворена на шкірі плівка має пористість і не перешкоджає газообміну (у тому числі кисневому). Одна молекула гіалуронової кислоти містить 1000 молекул води.

Хітозан – природний полісахарид, що виділяється з хітину морепродуктів: здатний замінити гіалуронову кислоту; дає тонку пористу, гідрофільну плівку на поверхні шкіри, забезпечуючи ефективне зволоження.

Гідрофобні плівкоутворювальні речовини – це оклюзивні речовини, похідні вуглеводню: вазелін, вазелінове масло, парафін, озокерит, тваринні та рослинні воски, жирні спирти, силіконові олії, що виявляють гідрофобні властивості.

Гідрофобні плівкоутворювальні речовини вводять у масляну фазу емульсій, і вони в міру випаровування води утворюють плівку, властивості якої залежать від характеру масляної фази та структури емульсій.

До аналогів епідермальних ліпідів належать ненасичені жирні кислоти, що містяться в рослинних оліях, цераміди, фосфоліпіди, стероїдні спирти, ефіри, ланолін та його похідні. Вони регулюють проникність рогового шару та нормалізують бар'єрну функцію.

1.9 Нафтопродукти

У косметичному виробництві застосовують продукти переробки нафти:

- мінеральна олія,
- парфумерна олія,
- вазелінове масло,
- вазелін,
- пропіленгліколь і т.д.

Мінеральна олія – безбарвна прозора рідина без запаху. За хімічним складом є суміш вуглеводнів. Добувається глибоким очищенням веретенного масла, що отримується при перегонці нафти. Легко сплавляється з восками, жирами, не гірчить, не змінюється під впливом повітря, лугів, кислот. Застосовується в косметиці для приготування кремів, губних помад, запашного вазеліну.

Парфумерна олія – суміш вуглеводнів (високо-очищене вазелінове масло). Прозора безбарвна рідина. Не псується. Не змінюється під впливом повітря, кислот, лугів. Застосовується у косметиці для приготування вазеліну, губних помад, зубних паст тощо.

Вазелінове масло – рідкий парафін, суміш вуглеводнів (прозора маслянista рідина). Стійка до окислення, псування. У косметиці застосовується приготування вазеліну, масажних засобів, кремів, губних помад тощо. Близько по складу до парфумерної олії, але відрізняється ступенем очищення. Має специфічний запах гасу, тому небажаний сировинний компонент.

Вазелін – суміш твердих та рідких високомолекулярних вуглеводів. Однорідна прозора маса без запаху. Завдяки своїм пом'якшуючим, пластифікуючим, водовідштовхувальним властивостям довгий час служив основою виробництва кремів, декоративної косметики тощо. У сучасних косметичних виробах натуральний вазелін застосовується рідше. Штучний вазелін отримують сплавленням церезину, парафіну та мінеральної олії.

Парафін – біла воскоподібна маса без запаху та смаку. Суміш твердих вуглеводнів метанового ряду з температурою плавлення 50°С. У косметиці застосовують як регулятор в'язкості, для отримання штучного вазеліну та парафінових масок, як загусник. Важко емульгується, реагує зміну температур.

Церезин – воскоподібна речовина білого або світло-жовтого кольору. Джерело отримання – озокерит (гірський віск нафтового походження). Має велику

схожість з парафіном, але твердіше за нього. Застосовується при приготуванні кремів як регулятор в'язкості.

Петролатум – відхід при отриманні тонких мастил. За складом є суміш парафіну, церезину і високов'язких олій. Продукт переробки нафти. Використовується для підвищення в'язкості сумішей, губних помадах, гримі і т.д.

Пропіленгліколь – прозора в'язка рідина, розчинник для косметичних інгредієнтів (смол, барвників і т.д.). Легко адсорбується шкірою. Його застосовують дедалі рідше, оскільки він викликає реакції сенсибілізації, будучи алергеном і подразником.

Завжди вважалося, що вуглеводні, мінеральні олії та його похідні – вазелін, парафін, пропіленгліколь та інших хімічно інертні і фізіологічно благонадійні. Проте останнім часом з'ясувалося, що нафтопродукти блокують синтез епідермальних ліпідів у клітинах шкіри та порушують процес відновлення пошкоджених клітин, перешкоджають трансепідермальному випаровуванню вологи: вони створюють на поверхні шкіри повітро- та водонепроникну плівку, порушуючи роботу власних механізмів зволоження шкіри. Мінеральні олії можуть провокувати утворення комедонів, пігментних плям. Поки що вони залишаються традиційними косметичними інгредієнтами (повної заміни їм не знайшли). Однак солідні виробники поступово відмовляються від використання мінеральних олій та нафтопродуктів у рецептурі косметичних засобів.

1.10 Біологічно активні речовини

Біологічно активні речовини лікарських рослин

Лікувальні властивості рослин залежать від наявності біологічних речовин, різноманітних за своїм складом та відносяться до різних класів хімічних сполук. Вони можуть бути або у всіх частинах рослини, або в якійсь одній частині: у листі, квітах, корі і т.д.

До біологічно активних речовин відносяться:

- алкалоїди,
- сапоніни,
- слиз,
- смоли,
- дубильні речовини та ін.

Алкалоїди – складні азотовмісні органічні сполуки рослинного походження, що мають властивості основ і сильну специфічну дію. Свою назву алкалоїди отримали від двох слів: арабського «алкалі» шелочь та грецького «ейдос» – подібний, тобто. лугоподібна речовина, що вказує на основний характер цих сполук. Одні алкалоїди здатні лише знеболювати, інші – зупиняти кров, треті – покращувати дію серцево-судинної системи.

Сапоніни – глікозиди складної будови, що утворюють при збовтуванні з водою стійку піну. Вони розпадаються на цукор і аглікон – сапогенін, хімічна будова якого визначає лікувальну дію рослин, що містять сапонін. Багаті сапонінами солодка, плющ, мильнянка (мильний корінь), синюха та ін. Вони мають протизапальну дію, активізують діяльність ензимів та гормонів.

Смоли – тверді або рідкі природні органічні сполуки рослинного походження з характерним запахом. Деякі з них мають лікувальні властивості. Дубильні речовини (в'яжучі) зустрічаються майже у всіх рослинах. Особливо багато їх у корі дуба, верби, у ягодах чорниці, черемхи. Завдяки вираженій в'яжучій та протизапальній дії дубильні речовини застосовують при запаленнях слизових оболонок та шкіри, іноді при опіках.

Глікозиди – складні органічні сполуки рослинного походження, що складаються з цукристої та нецукристої частин. Під впливом ферментів, лугів, кислот і при кип'ятінні вони розщеплюються на цукри – глюкозу, фруктозу та нецукрову частину – аглікон. Останнім визначається терапевтична та лікувальна дія препарату на організм.

Фітонїди – біологічно активні складні леткі органічні сполуки, що утворюються рослинами як захисні засоби. Містяться в тканинних соках. З їхньою допомогою рослини виробляють природний імунітет до різних захворювань. Назва «фітонциди» утворюється зі слів «фітон» – рослина та «циди» – здатність вбивати інші організми. Сотні тисяч рослин мають фітонцидні властивості. Фітонциди розрізняються за хімічною природою. Більшість їх летючі і можуть діяти на відстані від рослини. Відома антисептична дія фітонцидів цибулі, часнику, хвойних дерев, ялівцю та ін.

1.11 Вітаміни

Вітаміни – речовини органічної природи, мають значення для нормального обману речей і життєдіяльності людини.

Розрізняють дві групи вітамінів:

- жиророзчинні (А, D, Е, К);
- водорозчинні (РР, Н, С, Р).

Основним джерелом надходження вітамінів для людини є їжа. Їх недостаток веде до авітамінозів, відбивається на зовнішньому вигляді та стані шкіри, волосся, нігтів. При зовнішньому застосуванні косметичних засобів, що містять вітаміни, останні, проникаючи в шкіру, впливають на обмін речовин, покращують загальний стан шкіри та волосся.

Вітамін А (ретинол) міститься у вершках, вершковому маслі, жовтках, кисломолочних продуктах, печінці риб тощо. Дефіцит вітаміну А може спричинити гіперкератоз, закупорку сальних залоз, що призводить до крихкості, тьмяності волосся, шкіри, нігтів. Про нестачу вітаміну А може говорити різь в очах від світла, печіння під віками, «гусяча» шкіра на ліктях та стегнах.

Функції вітаміну А – захист слизових оболонок від ороговіння та запалення, поліпшення регенерації шкіри, зміцнення волосся та нігтів.

Вітамін А добре засвоюється шкірою, покращує її бар'єрні функції, надає їй м'якості. Під впливом ретинолу шкіра активізується, утворює епідермальний протеїн, створюючи товстіший епідерміс; посилюється синтез колагену.

Вітамін В, (тіамін) – водорозчинний вітамін, джерелом якого є зерна пшениці, горіхи, рис, насіння соняшника та ін. Має рано-загоювальні, регенеруючі властивості.

Вітамін В2 (рибофлавін) у природі є майже у всіх тварин та рослинах. Стимулює виробництво енергії у клітинах. За його нестачі розвиваються запальні процеси рогової оболонки ока, катаракта. Зміцнює волосся, нігті.

Вітамін В3 (ніацин) – ніацин, нікотин, амід. Джерелом є рис, хліб, морква та ін. Застосовується при дерматитах, нейродермітах. У косметиці поєднується з іншими вітамінами. Його рекомендують при сухості шкіри, фотодерматозах, посидінні, випаданні волосся.

Вітамін В5 (пантотенова кислота) міститься в печінці, яєчному жовтку, хлібі, дріжджах. Стимулює обмін речовин, посилює регенерацію, зростання волосся. Потовщує волосся до 10%. Для волосся найчастіше вживається Д-пантенол, або провітамін В5, що надає кондиціонуючу дію. Він утримує вологу, запобігає крихкості волосся. Пантенол залишається на стрижні волосся після промивання, знімає відчуття сухості, не утворюючи при цьому важкої плівки. Особливо ефективний при пошкодженому волоссі після хімічної завивки або фарбування. Використовується в косметичних засобах, що запобігають процесам старіння, а також при себореї, дерматитах, порушення пігментації шкіри.

Вітамін В6 (піридоксин) – водорозчинний вітамін групи В. Його недолік призводить до появи тріщин у куточках рота, випадання волосся, крихкості нігтів. Вітамін В6 стимулює обмін речовин. У косметичні вироби не вводиться.

Вітамін В9 (фолієва кислота) зустрічається лише у комплексі з вітаміном С. Рекомендується для підтримки росту волосся.

Вітамін Р (рутин) міститься у всіх рослинах: шипшині, цитрусових, чорній смородині та ін.

Біофлаваноїд – зміцнює стінки судин, запобігає появі рожевих вугрів. Разом із вітаміном С бере участь в окислювально-відновних процесах, стимулює кровотік, використовується для стимуляції росту волосся, зміцнює стінки дрібних судин шкіри.

Вітамін Н (біотин) міститься майже у всіх продуктах тваринного та рослинного походження. Бере участь у жировому обміні шкіри. При дефіциті вітаміну Н можливий розвиток себореї, випадання волосся, поява ранньої сивини. Широко використовується у засобах для зміцнення волосся. У косметичних засобах запобігає набрякам, відновлює колір шкіри, блиск волосся, міцність нігтів; регулює діяльність сальних залоз.

Вітамін D (кальциферол) виробляється клітинами шкіри під впливом ультрафіолетового світла. Жиророзчинний. Необхідний для формування кісток та зубів. Міститься у рибі, печінці, молоці, яйцях, пшеничних зернах.

Вітамін Е (токоферол) міститься в рослинних оліях, яйцях, зернових, висівках і т.д. Він нерозчинний у воді, а розчинний у жирах; стійкий до дії кислот, лугів. Легко розкладається, якщо жир, у якому він розчинений, виставити світ; зникає з тканин при довгому знаходженні людини на сонці. Вітамін Е забезпечує біохімічний захист від окислення та перешкоджає утворенню вільних радикалів. У складі косметичних препаратів виконує антиоксидантну, сонцезахисну, протизапальну функцію.

Вітамін F являє собою суміш кислот, що мають по кілька подвійних зв’язків (арахідонової, лінолевої, ліноленової та їх ізомерів). Його нестача в організмі

людини викликає випадання волосся, сухість, лущення, лупу. Ненасичені жирні кислоти корисні для зміцнення волосся, нігтів; є будівельним матеріалом для фосфоліпідів клітинних мембран, церамідів. Міститься у рослинних оліях, горіхах. Застосовується для профілактики шкірних захворювань, проти тріщин, опіків, у засобах після гоління, а також для зміцнення волосся. Вітамін F посилює ліполітичну активність епідермісу, покращує серцево- та лімфообіг. У косметиці рекомендується застосовувати при шкірі, що в'яне, вугрової висипки, себореї, ламкості волосся, нігтів. Має протизапальну та зволожуючу дію. Сприяє витончення шару підшкірного жиру.

Вітамін С (аскорбінова кислота) – водорозчинний вітамін, потужний антиоксидант. Сприяє регенерації вітаміну Е. Дуже ефективним є спільне використання цих двох вітамінів. Вітамін С посилює синтез гіалуронової кислоти, колагену. Зміцнює стінки судин, тому його використовують у засобах, що підвищують імунітет шкіри, тургор. Застосовується у засобах проти судинних порушень. Зменшує запалення, зволожує шкіру та волосся. Головне джерело вітаміну С – овочі, ягоди (плоди шипшини, зелений чай, червоний перець, зелень петрушки тощо). Вітамін С нестабільний, тому використовується в стабілізованих формах (наприклад, аскорбілпальмітат). Незамінний при чутливій шкірі, сухому волоссі, в сонцезахисній косметиці. Цей вітамін застосовується в косметичних препаратах як засіб, що зменшує вміст холестерину в шкірі, як слабкий засіб, що відбілює.

Водорозчинні вітаміни характеризуються термостабільністю, нестійкістю до лугів, гарною стійкістю до кислот.

1.12 Мікроелементи

Мікроелементи необхідні організму, оскільки вони беруть участь у всіх видах обміну. Насичення організму мінералами відбувається через їжу, тому при неповноцінному харчуванні або при порушенні процесів всмоктування у шлунку спостерігаються ті чи інші порушення у стані шкіри та волосся.

Мікроелементами багаті морепродукти, глини, лікувальні грязі, які використовують у косметичних виробах.

Найбільш важливими для шкіри та волосся є *сірка* та *кремній*.

Сірка входить до складу амінокислот, що утворюють білки шкіри та волосся. У косметиці препарати сірки використовують для корекції активності сальних залоз, рекомендують для лікування вугрів та себореї, вводять у шампуні та лосьйони, призначені для лікування жирного волосся та лупи.

Кремній забезпечує нормальну життєдіяльність епідермісу, кісткової тканини, стимулює ріст волосся. Входить до складу еластину, що визначає еластичність шкіри та судин.

Магній перешкоджає розвитку алергічних реакцій. Необхідний організму для засвоєння інших мінеральних речовин та вітамінів.

Натрій відповідає за кислотно-лужний баланс, сприяє проникненню поживних речовин у клітину.

Калій регулює рівень вологи в клітинах, покращує обмінні процеси, сприяє зростанню нових клітин.

Залізо входить до складу гемоглобіну, бере участь у транспортуванні кисню. Дефіцит заліза в організмі призводить до порушення всіх життєво важливих функцій: підвищується стомлюваність, сивіє волосся.

Цинк – дуже важливий елемент для волосся, оскільки бере участь у синтезі білків кутикули волосся. При нестачі цинку діти відстають у зростанні, у зрілому віці цинк попереджає випадання волосся та облисіння. Цинк сприяє посиленню дії вітамінів групи В.

Селен потрібен для утворення білків в організмі, тому безпосередньо впливає на стан волосся і нігтів. Сприяє виведенню з організму важких металів.

Йод посилює метаболізм жирів.

Фосфор бере участь у енергетичних процесах.

Мідь має протизапальний ефект.

1.13 Білки, гідролізатори білкові, амінокислоти

Ці сполуки необхідні нормальної функції шкіри зростання волосся.

Серед білкових сполук, що застосовуються в косметиці, найбільше значення набули:

- гідролізати шкіри тварин та желатин,
- колаген та кератин,
- метіонін,
- глутамінова кислота.

Колаген отримують зі шкіри, зв'язок та сухожилля тварин. Він багатий на гліцерин і пролін.

До кератину відносяться білки волосся, вовни, рогів та кігтів тварин. При нестачі цих протеїнів у людини може настати атрофія клітин шкіри та цибулин волосся, а також інші дегенеративні зміни. До складу кератину входять сірковмісні амінокислоти, завдяки яким він застосовується в різноманітних засобах для догляду за волоссям.

Активна дія гідролізату в косметичних препаратах пояснюється тим, що входять до складу амінокислоти добре адсорбуються на волоссі, сприяючи відновленню зруйнованих сульфгідридних груп, і роблять волосся м'яким, еластичним і блискучим. Крім того, білкові гідролізати, беручи участь у білковому обміні, добре засвоюються шкірою і є додатковим джерелом білкового харчування шкіри при косметичних її захворюваннях або профілактиці старіння.

Желатин і його гідролізат, а також корисні компоненти, що містяться в гідролізаті, позитивно впливають на білковий і амінокислотний обмін, а також покращують стан шкіри голови. *У косметиці дозволено застосовувати два сорти желатину – харчовий та фотографічний* за умови, якщо він не містить жиру, мінеральних солей та інших домішок, шкідливих для здоров'я людей. Якість желатинового зв'язка вважається хорошим, якщо він не псується (не загниває), не втрачає здатності утворювати зв'язки і не виділяє аміаку при стоянні 10% водного розчину протягом 5-8 діб. У косметиці желатин використовують для приготування без жирових кремів та желе.

Метіонін активізує дію гормонів, вітамінів та ферментів. Його використовують у косметичних препаратах як профілактичний засіб при косметичних недоліках шкіри, порушенні її жирового обміну, випаданні волосся, вугрів та ін.

Глутамінова кислота позитивно впливає на окислювальні процеси у шкірі. Її вводять у косметичні препарати, що використовуються у профілактичних цілях проти в'янення шкіри, при дерматозах, а також для прискорення загоєння пораненої поверхні шкіри.

ТЕМА 2.
МИЮЧІ ЗАСОБИ, ЩО ВИКОРИСТОВУЮТЬСЯ В КОСМЕТОЛОГІЇ

1.1. Мило

Мило – складний продукт, отриманий при взаємодії природних жирів або замінників з натрієвим або калієвим лугом.

З жирів придатні всі рослинні олії та всі тваринні жири, а також олії та жири морських тварин та риб.

Технічним показником для мила служить відсотковий вміст жирних кислот: від 40 до 70% – у господарському милі та від 75 до 85% – у туалетному. Мило класифікується за призначенням, зовнішнім виглядом, особливостями технічного процесу.

Мило борне, або борнотимолове, відноситься до медичних сортів мила, має бактерицидну дію. Містить 0,1% борної кислоти, тимолу – 0,5%.

Гліцеринове мило – тверде туалетне мило, містить в якості пом'якшувальної і зволожуючої добавки гліцерин в кількості 2%.

Мило дігтярне відноситься до медичних сортів туалетного мила. Застосовується головним чином для миття голови проти лупи. Містить до 5% перегнаного дьогтю.

Мило дитяче утворює спеціальну асортиментну групу. Його сорти виробляють із високоякісної сировини і, як правило, без віддушки та барвників. Для захисту ніжної дитячої шкіри від подразнення та для знезаражувальної дії вводять до 1% ланоліну та до 1% борної кислоти.

Мило рідке туалетне є прозорим водно-спиртовим розчином віддушеного калійного мила. Спирт застосовують у складі рідкого мила зниження в'язкості, забезпечення прозорості, зниження температури затвердіння.

Мило зелене відноситься до медичних сортів мила, являє собою зелену або темно-буру масу, одержувану на основі омилення рослинних олій. Має високі дезінфікуючі властивості.

Мило кускове – термін, який використовується для характеристики твердих сортів туалетного або господарського мила. Кускове мило може мати прямокутну, овальну чи фігурну форму, а також рельєфний малюнок; маса шматкового мила – від 20 до 200 г.

Мило лікувально-косметичне – туалетне мило, служить для лікувальних та косметичних цілей. Крім піно-утворюючої миючої здатності таке мило може мати бактерицидну дію, пом'якшувати, захищати та зволожувати шкіру. Залежно від цього особливими добавками може бути фенол, борна кислота, тимол, хіна, березовий дьоготь тощо.

Мило плаваюче – туалетне мило, наповнене повітрям. Щільність його нижче 1 тому воно утримується на поверхні води. Застосовують при миття у ванні, річці чи морі.

Порошкоподібне мило отримують розпиленням і сушінням ядрового мила в особливих сушарках з підігрітим повітрям. Порошок містить 85-86% жирних кислот, є напівфабрикатом для виготовлення мильних порошків для гоління та миття голови, а також мильної стружки для прання.

Мило прозоре відрізняється зовнішнім виглядом та складом. Основні компоненти: тваринне сало, кокосове та рицинова олії, спирт, цукор, гліцерин, які затримують процес кристалізації. Прозоре мило рекомендується для миття нормальної та жирної шкіри.

Мило з зволожуючими добавками – туалетне мило, в якому як добавки використовують ланолін, спермацет, вазелін та ін. Їх призначення – зменшити пересушуючу дію лугів, присутніх в милі. Такі сорти мила рекомендуються для сухої чутливої шкіри.

Мило сульсенове – туалетне мило медичного призначення. Містить сульсенову пасту і рекомендується для зміцнення волосся, від лупи, зняття сверблячки шкіри голови.

Мило тверде туалетне призначене для миття та гігієнічного догляду за тілом. Має підвищену піно-утворювальну здатність, хорошу розчинність у гарячій та холодній воді, приємний запах. Використовується сировина підвищеної якості.

Мило господарське – група мил, призначених для прання білизни, технічних та інших спеціальних цілей.

Тверде господарське мило ділиться кілька сортів залежно від вмісту жирних кислот.

Найкращі сорти (72 та 76 %) мають світложовтий колір, практично без неприємного запаху.

Сорти, що містять 60, 47 і 40% жирних кислот, мають темніший колір.

Рецептура господарських мил передбачає максимальне використання жирових відходів та замінників жирів. Залежно від вмісту та концентрації жирних кислот мила класифікуються таким чином: сорт «Люкс» – понад 15% жирних кислот; й сорт – 15% жирних кислот; й сорт – 10-12% жирних кислот; й сорт – до 10% жирних кислот.

Мила 1-го сорту і сорту «Люкс» мають м'яку миючу дію, не пересушують і не дратують шкіру, не руйнують захисний бар'єр. Як допоміжні добавки в окремі сорти вводять цинкові або титанові білила, антисептики та ін.

1.2 Шампуні.

Основні компоненти шампунів

Основою будь-якого шампуню є *миюча субстанція*, що складається з поверхнево-активних речовин – *ПАР*.

Поверхнево-активні речовини знижують поверхневий натяг між водою та жировими частинками, полегшуючи таким чином видалення цих частинок та бруду; утворюють піну і розчиняють частинки бруду в піні, перешкоджаючи повторному осідання бруду на волоссі; стабілізують інші інгредієнти шампунів або підтримують їх у розчиненому вигляді; збільшують в'язкість шампунів.

Поверхнево-активні речовини класифікуються наступним чином:

Аніонні – у водному розчині розпадаються з утворенням негативно заряджених іонів.

Найчастіше використовується аніонний ПАР – *лаурилсульфат натрію* (LSN). Він має сильно виражену миючу і піно-утворювальну здатність. Рецептури з підвищеним вмістом LSN дерматологічно несприятливі через подразливу та знежирювальну дію на шкіру. Відомо, що лаурилсульфат натрію та його похідні

блокують роботу ферментів шкіри, змінюючи їхню будову та порушуючи просторову структуру. Крім того, є експериментальні дані щодо токсичності цієї речовини. Лаурилсульфат натрію не лише руйнує ліпідні мембрани рогового шару, а й, проникаючи у глибокі шари шкіри, здатний пошкоджувати клітинні мембрани.

Це – жорсткий миючий засіб з агресивним характером, який разом із брудом видаляє епідермальні ліпіди, вимиває цераміди з волосся, що призводить до подразнення шкіри, появи лупи, ламкості волосся.

Набагато менш токсичний його етоксильований аналог – *натрій лауретсульфат*. Окситильований магній лаурилсульфат – магній лауретсульфат використовують переважно у дитячих шампунях. Він м'якший, але дорогий.

Нові м'які аніонні ПАР групи ацилпептидів представляють *натрієву сіль* – продукт конденсації білка гідролізату і жирних кислот кокосового масла.

Сактисульфосукіжати – також м'які аніонні ПАР на основі бурштинової кислоти.

До групи аніонних сурфактантів належать також цетиларилсульфат натрію, цетилтетраетоксифосфат, ліс-70, стеарат калію, стеарат натрію, стеарат цинку, лаурилсаркозинат натрію, лаурилсульфатон натрію, ЕМАЛ та ін.

Аніонні ПАР дають гарне піноутворення, забезпечують сильно виражений миючий ефект, але дерматологічно досить жорсткі. В умовах екологічного дисбалансу, зі зростанням моди на кольори волосся, перебування на сонці викликає погану дію на волосся та шкіру.

Пошкоджені ділянки волосся з кінцями, що січуться, містять велику поверхню з негативним зарядом. Аніонні ПАР (теж негативно заряджені) піднімають «дибом» кератинові лусочки. В результаті волосся чіпляється один за одного, січеться, ламається і т.д. Крім того, аніонні ПАР можуть проникати в живі шари епідермісу, порушувати життєдіяльність кератиноцитів. Тому ПАР аніонного типу небажані компоненти косметичних засобів.

Катіонні ПАР у водному розчині розпадаються з утворенням позитивно заряджених іонів, мають слабкий миючий ефект, проте добре «притягуються» до негативно зарядженого волосся і здійснюють фіксацію біодобавки на волоссі. До них відносяться солі четвертинних амонієвих сполук, катіонні полімери, кватернізовані гідролізати білка, похідні рослинних полісахаридів, оксіетильований стеариламомонійлактат, стеарилтриметиламонійхлорид, катамін, квартамін, гідроксипропілгуар та ін.

Шампуні, що очищають, гелі, пінки, піни для ванн повинні мати збалансовану формулу амфотерних, неіоногенних, аніонних ПАР, яка забезпечує хорошу миючу властивість та неагресивну дію на шкіру та волосся.

Вода в шампунях займає 80-90% всіх компонентів, і її якість має велике значення при виробництві косметичних продуктів.

Залежно від складу вода буває *жорстка та м'яка*. Різна вода надає і різну дію на волосся під час миття голови. Для миття голови найбільш прийнятна вода, де менше розчинено мінеральних солей, тобто м'яка. Особливо рекомендується використовувати м'яку воду при обробці волосся, слабкого від природи, пористого або пошкодженого багаторазовим впливом хімічних препаратів для

завивки або фарбування. Таке волосся добре вбирає воду. і разом із водою у пори потрапляють і розчинні у ній мінеральні речовини.

Насичення волосся мінеральними солями знижує їх еластичність і блиск. Вони стають липкими та неохайними на вигляд. За відсутності м'якої води її можна приготувати шляхом кип'ятіння звичайної водопровідної чи іншої води. При цьому більшість розчинних у воді мінеральних солей осідає на стінках судини у вигляді накипу.

Інший спосіб пом'якшення води – додавання в звичайну воду питної соди (на 1 л води ¼ чайної ложки питної соди).

До води висувають дуже жорсткі вимоги, основними з яких є:

- стерильність;
- відсутність механічних домішок,
- солей жорсткості, що зменшують піно-утворення,
- солей важких металів,
- заліза (наявність заліза може зруйнувати активну добавку та змінити колір),
- бути ізотонічною вмісту клітин, тобто. мати сольовий склад, що відповідає фізіологічному розчину, а також мікробіологічно чистою, інакше вона стане джерелом забруднення продукту.

При виробництві шампунів обов'язково проводять спеціальну водопідготовку для отримання пом'якшеної, мікробіологічно чистої води, використовуючи різні методи: фільтрацію, дистиляцію, демінералізацію і т.д.

Деякі фірми у рецептурі своїх продуктів застосовують мінеральну, морську, термальну воду.

Так, останнім часом морська вода часто стає самостійним засобом косметичного догляду. Вона має складний склад, що містить велику кількість мінеральних солей (NaCI, Mg, K); pH при цьому становить 7,5-8,4.

Функціональні добавки представлені консервантами, загусниками, стабілізаторами та регуляторами pH.

Консерванти – речовини, які додають у косметичні засоби для зупинки росту чи знищення мікроорганізмів. Косметичні засоби є прекрасним середовищем для росту і розмноження мікроорганізмів, які не тільки псують продукт, але й виділяють токсини, що провокують розвиток запальних та алергічних реакцій на шкірі. Від мікробіологічної чистоти багато в чому залежать як споживчі властивості продукту, а й його ефективність і безпека.

Основне завдання консервантів – зберегти косметичний продукт протягом усього терміну придатності.

До консервантів відносять:

- антиокислювачі (антиоксиданти),
- синергісти,
- інактиватор проокислювачів,
- бактерициди,
- бактеріостатики.

Чим «натуральніші» продукти, що входять до складу косметичних засобів, тим швидше така продукція псується. Особливо це стосується натуральних жирів, олій, жироподібних речовин.

Існує перелік консервантів, дозволених для застосування у парфумернокосметичних засобах, затверджений Директивою 76/768 ЄС. До цього списку входить 56 консервантів; є обмеження щодо концентрації, що вводиться. Є обмеження щодо окремої дитячої косметики.

В основному використовують такі консерванти:

- похідні бензойної кислоти: різні парабени;
- катон CG – метилхлороізотіазолінон та метилізотіазолінон;
- германь 115 – імідазолідиніл сечовини;
- гермабен 2 – пропіленгліколь, метилпарабен, пропілпарабен;
- германь 2 – діазолідиніл сечовини;
- фено-хем – феноксиетанол, метилпарабен, етилпарабен, пропілпарабен, бутилпарабен;
- іонол; оксипіридин; ніпагін; ніпазол та ін.

Разом з ПАР та отдушками консерванти традиційно вважаються однією з головних причин виникнення алергічних реакцій та дерматитів у людей з чутливою шкірою.

Серед природних консервантів відомі:

- вітамін Е,
- каротиноїди,
- вітамін С,
- супероксиддисмутаза (антиоксидант на основі ферментів).

Властивістю консервантів уповільнювати процеси псування косметичних засобів володіють природні речовини бактерицидної дії:

- екстракт листя берези,
- черемхи,
- екстракт кори сосни,
- дуба,
- бензоат натрію (журавлина, смородина),
- ефірні олії,
- прополіс,
- екстракти морських водоростей, багаті на йод.

Введення цих речовин дозволяє знизити концентрацію хімічних консервантів і зробити косметичний виріб більш безпечним для шкіри та волос.

Загущувачі (регулятори в'язкості) додають у шампуні для надання потрібної консистенції. У той же час відомо, що при правильному доборі комбінації ПАР можна отримати необхідну в'язкість при меншому вмісті загусників.

Як загусники використовують полімери:

- полівінілпіролідон,
- структуровані сополімери акрилатів та ін.
- модифіковані гліцеринові іони жирних кислот,

- похідні полісахаридів рослинного походження,
- деякі катіонні полімери.

Стабілізатори – це спеціальні речовини, у присутності яких підвищується розчинність складних інгредієнтів. Як стабілізатор у косметиці найчастіше застосовують різні окситильовані продукти. Вони добре розчиняються у воді, можуть розчинятися в жирах, оліях та деяких органічних розчинниках. Часто використовують для розчинення віддушки. Деякі біодобавки перед введенням у шампунь також розчиняють у стабілізаторах, наприклад олія жожоби, зародків пшениці, жиророзчинні вітаміни.

Як регулятори pH для корекції водневого показника додають м'які кислоти (лимонну, молочну, ортофосфорну) або луги (гідроокис натрію, моно-або триетаноламін).

pH шампуню має бути таким, щоб забезпечити ефективність всіх компонентів, що входять до його складу. У разі задовільної змивності миючого засобу негативний вплив на шкіру рівень pH не має.

Корисними в шампунях є **біодобавки** – білки, ліпіди, вітаміни, морепродукти, рослини, екстракти із фруктів, гормони та фітогормони та ін.

До складу сучасних шампунів часто вводять мікро- і макросфери, що є системами (видимі або невидимі), в яких біодобавка. Видимі різнокольорові капсули створюють цікавий візуальний ефект, а також ізолюють біодобавки, підвищуючи їхню стабільність; вирішують проблеми несумісності, наприклад аніонних та катіонних компонентів; приховують небажані властивості біодобавки (колір, запах). Оболонки капсул можуть бути з хітозану, а всередині перебувають вітаміни, олії, ментол.

Вимоги до шампунів

Шампуні повинні відповідати наступним вимогам:

1. мати хороший очищаючий (миючий) ефект;
2. давати об'ємну кремоподібну піну у воді будь-якої жорсткості (виняток становлять шампуні на неіоногенних ПАР або спеціального призначення);
3. добре розподілятися волоссям і легко змиватися;
4. бути м'якими по відношенню до шкіри голови та слизової оболонки очей;
5. забезпечувати кондиціонуючий ефект, тобто легке розчісування волосся у мокрому та сухому вигляді та гарне укладання;
6. надавати волоссю блиску та здорового вигляду;
7. мати приємний колір та запах, що відповідає «образу продукту»;
8. мати pH, близький до pH шкіри голови та кератину волосся (5,5-6,5), крім шампунів спеціального призначення;
9. бути економічними та мати зручну упаковку.

Очищувальний ефект. Миюча дія шампунів проявляється щодо частинок бруду та шкірного жиру, що знаходяться на волоссі та шкірі голови, а також рогових частинок та поту. Воно пов'язане з наявністю в композиції шампуню ПАР.

Піноутворення. Наявність густої, м'якої, кремоподібної стійкої піни є споживчою перевагою шампуню. Піна повинна бути рясною, дрібнодисперсною, кремоподібною, приємною на дотик, легко змивається, мати структурну міцність,

не сповзати мимовільно на очі. Піноутворення здійснюється переважно за рахунок аніонних ПАР, інші ПАР – малопінні.

Стабілізаторами піни є моно-і діетаноламіди жирних кислот, кокамідопропілбетаїни, модифікуючі силікони. Кремоподібний вид піні надають білкові гідролізати та продукти їх конденсації, касторову олію, різні ефіри жирних кислот та гліцерину.

Блиск волосся. У фізичному сенсі блиск – це віддзеркалення світла від поверхні волосся. Гладка поверхня краще відбиває світло, у шорсткої поверхні інтенсивність відбитого світла мала. Шампунь, що містить «жорсткі» ПАР, в якому відсутні кондиціонують добавки, взаємодіє з поверхнею волосся, роблячи її шорсткою. Від такої поверхні світло не відбивається, волосся не блищить.

Шампунь з кондиціонуючими властивостями, навпаки, обволікає шорсткості, робить волосся гладким, від нього краще відбивається світло і волосся виглядає блискучим.

Гарний розподіл на волоссі. Це дуже важлива споживча властивість шампуню. Багато в чому воно залежить від в'язкості шампуню (його консистенції). Занадто рідкий шампунь, не затримуючись, зливається з волосся, а занадто густий залишається на місці нанесення.

Іноді шампунь добре розподіляється по волоссю, але маслянистий на дотик. Це свідчить про надлишку жирних компонентів чи незбалансованості складових елементів товару. Такий шампунь після використання не дає почуття промитого, чистого, пухнастого волосся.

Легкість змивання. Шампунь має легко вимиватися. Залишки ПАР негативно впливають на шкіру голови та волосся. Щоб уникнути цього, бажано змивати шампунь великою кількістю води, а наносити шампунь треба спочатку на руку, а потім розподіляти волоссям.

Концентрований шампунь перед вживанням розводять водою.

Деякі речовини, наприклад полівінілпіролідон, мають властивості фіксувати ПАР в розчині і тим самим перешкоджати осіданню ПАР на волоссі і шкірі.

Класифікація шампунів

Кількість шампунів настільки велика, що виникла потреба розділити їх за певними ознаками. Подана нижче класифікація розроблена Л.К. Пашук та Л.В. Симоновою.

Відповідно до даної класифікації, шампуні розрізняють *на вигляд*:

- рідкі,
- кремоподібні,
- желеподібні,
- сухі,
- концентровані.

за призначенням залежно від типу волосся:

- для нормального,
- сухого,
- жирного,
- пошкодженого,

- кучерявого,
- ослабленого,
- будь-якого типу,
- змішаного (комбінованого) волосся та ін.

за належністю до будь-якої статевої або вікової ознаки:

- чоловічі,
- жіночі,
- сімейні,
- дитячі,
- лікувально-профілактичні: проти лупи, себореї.

за додатковим ефектом:

- кондиціонують,
- барвники,
- захисні,
- відновлюючі,
- зволожуючі,
- пілінгові.

Шампуні для нормального волосся

Нормальне волосся зустрічається рідко. Воно еластичнеі, блискуче, має по всій довжині однакову товщину та забарвлення, не сіється на кінцях, «салиться» на 4 – 5-й день після миття.

Таке волосся не доставляє багато проблем і не вимагає спеціального догляду, тому що будь-які корисні добавки тільки обтяжують волосся і позбавляють його пишноти. У той же час для збереження здоров'я волосся миюча субстанція повинна бути м'якою, а включені в шампунь добавки мають захисні дії.

Особливо важливо захищати волосся від шкідливого впливу УФ-променів, які призводять до висушування як стрижнів волосся, так і шкіри голови.

Шампуні для сухого волосся

Такі шампуні крім м'якої миючої субстанції містять адекватну кількість складових, що кондиціюють, і корисних добавок, що відновлюють вологість і жирність волосся (олії, екстракти, вітаміни). Жорстка миюча субстанція при сухому волоссі та шкірі голови викликає подразнення та почервоніння шкіри, і ламкість волосся.

Незважаючи на те, що сухому волоссю потрібні жирові складові, введення добавок, що пережирають, повинно бути обмежено, так як подібні компоненти обтяжують волосся і позбавляють його пишноти.

Шампуні для жирного волосся

Вони не повинні містити жорсткої миючої субстанції, оскільки пересушування волосся призведе до посилення роботи сальних залоз та ще більшого виділення жиру.

Такі шампуні містять компоненти, що звужують протоки сальних залоз, обмежуючи виділення сала. Для цього в шампуні вводять препарати сірки, екстракт бобів какао, кропиви, реп'яха та інших.

Шампуні для пошкодженого волосся (після фарбування, хімічної завивки, інсоляції тощо)

Такі шампуні повинні базуватися на м’якій миючій субстанції і обов’язково містити кондиціонують (катіонні полімери), що доставляють біодобавки до пошкодженої ділянки і фіксують їх на волоссі. З біодобавок найбільш ефективні протеїни та їх похідні (кератин), цераміди.

Шампуні для кучерявого волосся

Особливості кучерявого волосся полягають у тому, що вони не покриваються продуктами секреції сальних залоз у такій же мірі, як пряме волосся, тому його мити треба рідше. Вони заплутуються під час миття, а при розчісуванні після миття пошкоджуються.

Для надмірно кучерявого волосся використовують шампуні, що містять дуже м'які миючі складові і підвищену кількість інгредієнтів, що кондиціонують, розплутують волосся і забезпечують баланс pH від 4,5 до 5,5.

Шампуні для волосся будь-якого типу

У волосся різного типу потреби різні. Тому в таких шампунях не використовуються спрямовані інгредієнти. У той же час для миття волосся необхідні м’яка миюча субстанція, кондиціонуючий комплекс, захисні компоненти, такі як хітозан, вітаміни та УФ-фільтри.

Шампуні для змішаного типу волосся

Для такого волосся шампуні повинні містити компоненти, які діють на коріння та кінчики волосся диференційовано, тобто вибірково.

Чоловічі шампуні

Вони відрізняються насамперед, запахом та дизайном упаковки. За своїми властивостями це шампуні-кондиціонери для частого миття. Чоловічі шампуні містять м’яку миючу основу, яка не висушує шкіру голови, а також кондиціонуючий комплекс і різні корисні добавки.

Сімейні шампуні.

Ці нейтральні шампуні засновані на м’якій миючій субстанції і не містять біологічно активних добавок спрямованої дії. Однак вони можуть підійти лише тій сім’ї, де всі члени сім'ї мають однаковий тип волосся.

Дитячі шампуні

Шкіра та волосся дитини мають свої особливості. Дитяча шкіра набагато тонша, ніж у дорослої людини, містить мало природного жиру, вона більш проникна для корисних речовин і менш захищена від шкідливого впливу.

Чим молодша дитина, тим менше її шкіра здатна нейтралізувати мікроорганізми, що потрапляють із зовнішнього середовища. Особливо це стосується дітей до одного року. Дитяче волосся теж принципово відрізняється від дорослих. Вони легкі, пушкові, швидко сплутуються.

Повністю шкіра та волосся дитини формуються лише до семи років. Він повинен бути гіпоалергенним і не викликати подразнення шкіри голови та слизової оболонки очей. Крім того, дитячий шампунь повинен проходити спеціальний тест на безпеку ковтання.

Зволожуючі шампуні

Ці шампуні містять у своєму складі зволожуючі біодобавки (наприклад, провітамін В). Однак відновлення сухого, січеного, «перепаленого» волосся пов'язане не тільки з його зволоженням, але і з відновленням ліпідно-протеїнового комплексу.

Пілінгові шампуні

Ці шампуні містять пілінгові речовини (наприклад, фруктові кислоти або скрабові мікрочастинки). Вони очищають шкіру голови, знімають ороговілі частинки епідермісу, жир і бруд, сприяють кращій взаємодії активної речовини шампуню з волосяним стрижнем і шкірою голови.

Шампунь наносять на змочене волосся, м'яко масажують, залишають на деякий час на голові і змивають.

Шампуні для професійного використання

Лінія професійного догляду за волоссям представлена п'ятьма-шістьма шампунями, розрахованими на клієнтів з будь-якими типами волосся та різним його станом. На відміну від засобів домашнього догляду професійні засоби мають ємності щонайменше 500 мл. Багато фірм роблять їх диспенсерами, що зручно під час використання.

Шампуні від лупи

Відомо, що від лупи страждає понад 40% населення. У підлітків лупа зустрічається частіше, ніж у людей похилого віку. У дітей це захворювання спостерігається рідко та у м'якій формі. Найчастіше й у важкій формі лупа зустрічається у віці 20 років.

Шампуні від лупи відносяться до класу лікувально-профілактичних засобів для догляду за шкірою голови та волоссям.

ТЕМА 3.
ПАРФУМОВАНІ ПРЕПАРАТИ

Основною сировиною для пароюмерно-косметичної продукції є запашні речовини, етиловий спирт, вода і барвники.

Запашні речовини являють собою натуральні та синтетичні матеріали, що володіють приємним та інтенсивним запахом.

Натуральні запашні речовини

Ці речовини поділяються на великі групи: *тваринного* і *рослинного* походження.

До групи парфумерних речовин тваринного походження відносяться лише три речовини:

- мускус,
- цибетин,
- амбра.

Вони широко використовуються у виробництві парфумерної продукції завдяки своєму сильному та стійкому запаху.

Мускус – пахуча речовина тваринного чи рослинного походження. Тваринний мускус – це продукт залоз внутрішньої секреції мускусного оленя-кабарги, мускусних щурів. Мускус є жирною червонувато-коричневою речовиною, яка під дією повітря швидко чорніє. Вплив найсильнішого мускусного запаху настільки потужний, що може призвести до серйозних наслідків, аж до крововиливу в мозок. Мускус є найстійкішим із усіх ароматичних речовин.

Існують і рослини, що розповсюджують мускусний аромат, але цей запах нестійкий і у виробництві ароматичних препаратів не використовується.

Цибетин – секрет залоз кішки циветти, що мешкає в Африці та Індії. Випускається цим звірятком запах не зовсім приємний, однак у правильній концентрації та в поєднанні з іншими речовинами цибетин створює дуже ніжний аромат.

Без використання цибетину не можна відтворити запах більшості кольорів.

Амбра – воскоподібна речовина, що утворюється в черевній порожнині зубатого кита. В основному амбру добувають на узбережжях Гренландії, Бразилії, Індії, Китаю та Японії.

Запах амбри сам собою не є приємним, оскільки має землистий відтінок чи відтінок цвілі. Але у поєднанні з іншими речовинами ці неприємні запахи зникають, і амбра створює неповторну композицію ароматів.

Групу парфумерних речовин рослинного походження складають:

- ефірна олія,
- смола,
- бальзам.

Ефірна олія – летюча маслянистa суміш, що видобувається з квітів, плодів і листя ефіроолійних рослин: троянди, герані, коріандру, лаванди, розмарину та ін.

Кількість подібних ефіроносів у природі велика, але для промисловості становлять інтерес близько 200 видів. Ефірні олії зовні схожі на рослинні жирні олії, але за своєю хімічною природою не мають із ними нічого спільного.

Ефірні масла – суміш речовин, що належать до різних класів органічних сполук (вуглеводні, спирти, альдегіди, кетони, ефіри, феноли та ін.).

Кожна ефірна олія складається з великої кількості компонентів, серед яких один або кілька містяться у великій кількості, вважаються головними та зумовлюють напрямок запаху та цінність ефірної олії. У воді ефірні олії практично нерозчинні, проте добре розчиняються в органічних розчинниках і жирах. Якість ефірних олій залежить як від способу виробництва, а й умов їх зберігання та транспортування. Світло, повітря та волога негативно діють на якість ефірних олій: вони швидко окислюються, осмолюються, що супроводжується зміною запаху. Ефірні олії горючі. Температура спалаху найбільш поширених олій знаходиться в межах 53-92°С.

Смола – тверда речовина, що виділяється смолоносними рослинами. Смолу стирокс одержують із амбрового дерева, ладанника – з гілок чагарника цистус. Смоли служать фіксаторами запаху запашних речовин.

Бальзам – напіврідка речовина, що є природним розчином деревних смол в ефірних маслах; так само як і смола, бальзам служить для закріплення запаху запашних речовин на більш тривалий час, чому виріб набуває відомої стійкості.

Групу речовин рослинного походження поділяють також на:

- квіткову,
- трав’яну,
- деревну,
- цитрусову,
- плодову,
- пряноші,
- коріння,
- насіння.

Аромати цієї групи послужили надалі основою класифікації запахів парфумів. Квіткову групу становлять кілька основних кольорів, без яких парфумерне виробництво не може обійтись при створенні унікальних букетів ароматів.

1) Жасмин – найбільш приємний та корисний запах, що використовується у парфумерії. Квіти жасмину збирають до сходу сонця, оскільки ранкова роса погіршує аромат.
2) Троянда – одне з найбільш використовуваних у парфумерії кольорів. Парфумери знають не один спосіб вилучення з цієї чудової квітки ефірної та ароматичної олії, а також рожевої води та помади. З 1 га рожевих плантацій іноді збирають до 5000 кг пелюсток. Але з 1 т пелюсток одержують лише 900 г рожевого масла, тому воно таке дороге.
3) Мімоза – рослина сімейства акацієвих, має багатий квітковий аромат, необхідний для багатьох композицій. Часто використовується у поєднанні із запахом фіалки, щоб посилити запах останньої. Мімоза любить сонячне місце. З неї отримують ароматне масло і помаду, що сильно пахне.
4) Фіалка має ніжний приємний запах. Великі плантації знаходяться у Франції. Особливою різновидністю є пармська фіалка. Вона не любить пекуче сонце і чудово почувається в тіні апельсинових дерев.

5) Конвалія – найбільш поширений весняний конвалія, що росте в лісовій та лісостеповій зонах Європи, а також в Азії та Америці. Аромат конвалії збуджує чуттєвість і свідчить про прихід весни. Найвдалішими виявилися поєднання аромату конвалії з жасмином, амариллісом, іланг-ілангом і лілією.
6) Лілія – великі квіти чашоподібної та дзвонової форми з глибоким сильним запахом. Налічується близько 80 видів лілій, батьківщиною яких є Китай та Японія. У Франції лілія була символом Французького королівства та священною квіткою Діви Марії. Неповторне поєднання з жасмином, ірисом та трояндою створюють хвилюючий аромат свіжості.

Трав'яну групу представляють переважно:
1) рожева герань,
2) лаванда,
3) перцева м'ята.

До деревної групи відносяться:
1) сандалове дерево,
2) рожеве дерево,
3) кедр та ін.

Група цитрусових включає:
1) бергамот,
2) гіркий апельсин,
3) лимон.

Групу прянощів складають:
1) кориця,
2) гвоздика,
3) мускат та ін.

Група коренів обмежується:
1) корінням ірису,
2) корінням кускуса.

Плодова група включає:
1) гіркий мигдаль,
2) ваніль.

Синтетичні запашні речовини

Цю групу становлять понад 200 різних синтетичних продуктів. Сировиною для отримання запашних речовин є ефірні олії та велика група органічних сполук, що є індивідуальними хімічними сполуками.

Індивідуальні запашні речовини виділяють хімічними чи фізикохімічними методами з різних продуктів рослинного чи тваринного походження або синтезують із різноманітної сировини.

Індивідуальні запашні речовини, отримані шляхом синтезу, називають зазвичай синтетичними запашними речовинами, виробництво яких належить до складних хімічних процесів.

ТЕМА 4.
СПИРТИ ТА ЗАБОРОНЕНІ КОМПОНЕНТИ

1.1. Спирти

Бензиловий спирт – дуже сильний антисептичний засіб, що застосовується як антисептик у кремах, косметичних рідинах, лосьйонах, еліксирах і т.д.

Етиловий спирт (етанол) містить до 96% спирту. Використовується як розчинник зниження температури замерзання косметичних виробів, підвищення ефективності консервантів.

Гліцерин є триатомним спиртом, що утворюється при гідравлічному розщепленні жирів. Виробляється трьох основних сортів: сирий, дистильований та хімічно чистий. У косметиці дозволено застосовувати лише два останні сорти.

Гліцерин – гігроскопічна речовина. Він може поглинати навіть з повітря до 40% води по відношенню до його початкової маси. Завдяки цій властивості гліцерин набув широкого поширення в косметиці як речовина, здатна швидко віднімати воду з тваринної та рослинної тканини. Його використовують у косметичних препаратах як пом'якшувальний засіб. Він не сохне, не прогоркає, замерзає за дуже низьких температур, тому застосовується в стеаратних та інших водних кремах, желе, емульсіях та зубних пастах.

Однак останні дослідження показали, що при вологості повітря нижче 65% гліцерин висмоктує воду з глибоких шарів шкіри замість того, щоб брати воду з повітря на відміну, наприклад, від гіалуронової кислоти, внаслідок чого суху шкіру та волосся може зробити ще сухішим. Тому застосовувати засоби із вмістом гліцерину доцільно в умовах підвищеної вологості.

Сорбіт – шестиатомний спирт, що отримується відновленням глюкози. Він застосовується як замінник гліцерину, входить до складу деяких поживних кремів та емульгаторів.

Жирні спирти кашалотового жиру застосовують в основному для отримання миючих засобів і лише деяка частина використовується для косметичних виробів та виробництва емульгаторів.

Поліетиленгліколь (ПЕГ-400) має здатність перешкоджати процесу бродіння та утворення плісняви, але має меншу пластифікуючу здатність, ніж гліцерин. Через погані смакові якості ПЕГ-400 використовують у суміші з гліцерином або сорбітом у кількості до 10%.

Вода

Вода – важливий матеріал у парфумерно-косметичних виробах, що грає різноманітну роль. В одних випадках це розчинник, в інших компонент, а частіше і те й інше одночасно.

Вода розчиняє екстрактивні речовини сировини (органічні кислоти, ароматичні, білкові, барвники та ін.), створюючи цим умови для прояви у виробах властивих їм властивостей.

Вода, що входить до складу деяких духів і одеколонів, є замінником спирту при зниженні його міцності. У сукупності та при взаємодії з іншими компонентами згідно з рецептурою вода зумовлює органолептичні переваги косметичних препаратів, такі як прозорість, аромат, в'язкість і т.д.

Залежно від продукту, що виробляється, і вимог до нього в технології застосовують воду різного ступеня очищення.

Воду очищають декількома способами: відстоюванням, коагуляцією, фільтруванням, знезалізненням, іонообмінним водозм'якшенням, дистиляцією, демінералізацією. Проте для більшості косметичних і парфумерних виробів вищих сортів переважно застосовується дистильована вода. У будь-якому випадку вода має бути абсолютно прозора, не мати запаху, кольору та смаку.

1.2. Заборонені компоненти

Шкідливі інгредієнти у косметику не вводять. Незалежним міжнародним товариством хіміків-косметологів не рідше за два рази на рік випускаються списки речовин, виключених із переліку дозволених косметичних інгредієнтів. Якщо виявлено будь-які відомості про несприятливі наслідки їх використання, то вони вносяться до «чорного списку» заборонених у косметиці інгредієнтів.

Нижче наведено список основних інгредієнтів, застосування яких заборонено чи обмежено у більшості країн.

Амбровий мускус як аромат може використовуватися в духах, а також в будьяких косметичних препаратах. Викликає фотосенсибілізацію шкіри, має нейротоксичність, тобто, здатний уражати нервову систему: з'являються різкі головний біль і те, що фахівці називають порушенням поведінкових реакцій: сильна дратівливість, погіршення настрою, порушення координації рухів та ін.

Віншхлорид – основний компонент аерозолів, розчинник. Добре всмоктується через шкіру. Має нейротоксичність. Канцероген.

Гексахлорфен – консервант. Може використовуватись у будь-яких косметичних засобах, найчастіше – в емульсійних кремах. Добре всмоктується через шкіру. Має нейротоксичність.

Діокан – канцероген. Особливо небезпечний для печінки, добре проникає крізь шкіру. Міститься в деяких етоксильованих ПАР, які на етикетці позначені як PEG. Може утримуватися в шампунях, гелях для душу, пінах для ванн та інших миючих засобах для догляду за тілом та волоссям.

Нітрозаміни – канцерогени. Особливо небезпечні печінки, добре проникають через шкіру. Спеціально до косметичних засобів нітрозаміни не включають, але в препаратах, що містять аміни (триетаноламін та інші емульгатори цього ряду), вони можуть утворюватися при порушенні термінів зберігання та технології виробництва. Крім того, процес утворення нітрозамінів може бути спровокований наявністю в рецептурах інгредієнтів, що мають домішки.

Речовини з групи амінів можуть використовуватися як емульгатори в будь-якому косметичному засобі. Найчастіше їх вводять до складу живильних кремів. Розпізнати ці речовини можна на етикетці після amin.

Похідні цирконію використовуються у косметичних засобах в аерозольній упаковці, засобах для волосся. Чинять токсичну дію на легені.

Ртуть та її похідні застосовуються у відбілюючих засобах та косметиці для догляду за шкірою повік. Сильний алерген, має нейротоксичну дію, має схильність до кумуляції (накопичується в організмі). Якщо використані похідні, то дозволена концентрація не повинна перевищувати 0,006% у перерахунку на чисту ртуть.

Б-метилкумрі застосовується як віддушка та закріплювач запаху в духах. Підвищує чутливість шкіри до ультрафіолетового випромінювання – аж до фотодерміту та тяжких системних розладів. Не рекомендується використовувати в засобах для та проти засмаги.

Щоб уникнути появи у продажу коштів з небезпечними інгредієнтами в нашій країні, запроваджено щорічну сертифікацію косметичної продукції та виробництва.

Купувати косметичну продукцію слід лише у спеціальних магазинах чи секціях, косметичних салонах, на професійних виставках-продажах – там, де вам можуть пред'явити всі необхідні документи та надати кваліфіковану консультацію щодо властивостей та застосування тих чи інших препаратів.

ТЕМА 5. ЗАСОБИ ЛІКУВАЛЬНО-ПРОФІЛАКТИЧНОГО ДОГЛЯДУ ЗА ВОЛОССЯМ І ШКІРОЮ ГОЛОВИ

5.1. Роль лікувально-профілактичних засобів для догляду за волоссям

Волосся внаслідок недостатньої секреції сальних залоз або через поганий догляд стає сухим, пошкодженим і ламким. У зв'язку з цим виникають різні проблеми: втрачається здоровий блиск волосся; через розбіжність лусочок відбувається розщеплення волосся; прогресує пористість волосся, що призводить до значного збільшення часу їх висихання; знижується міцність волосся: волосся стає більш ламким через руйнування безлічі поперечних зв'язків у структурі кератину.

Для вирішення цих проблем та їх запобігання застосовують косметичні препарати для догляду за волоссям під час та після миття. Їхнє головне призначення наступне: повертати волоссю втрачений блиск; полегшувати розчісування волосся; зміцнювати тонке, ослаблене волосся, підвищувати його пружність; робити волосся шовковистим на дотик, не обволікаючи і не обтяжуючи його; знімати статичну електрику з волосся; робити волосся більш слухняним під час укладання волосся.

Догляд за проблемним волоссям полягає в першу чергу в відшкодуванні їм відсутні компонентів, причому догляд не буде ефективним, якщо не досягається фіксація цих компонентів на стрижні волосся, щоб при звичайному змиванні водою вони не видалялися.

Пошкоджене волосся на відміну від здорового має перепустки в розташуванні лусочок на кутикулі волосся. Самі лусочки можуть бути пошкоджені, підняті, їх явно бракуватиме. Звичайне ополіскування в кислому середовищі може сприяти пригладжування лусочок, що піднялися.

У деяких випадках стан стрижня волосся покращується шляхом додавання в ополіскувач для волосся речовин, що утворюють більш менш щільну плівку на поверхні стрижня. Ідеальне розташування лусочок забезпечує гладку поверхню та легке розчісування волосся. Важко впливати на пошкоджену від знебарвлення, забарвлення, завивки або випрямлення шкіру, що становить 90% загальної маси волосся. Лужні склади цих препаратів негативно відбиваються на структурі волосся. Мозкова речовина (медула) – це частина волосся, найменш доступна дії косметичних препаратів.

5.2. Основні інгредієнти лікувально-профілактичних засобів

Від наявності або відсутності певних компонентів у складі лікувальнопрофілактичних засобів для догляду за волоссям залежить якість і ступінь впливу даних препаратів на стан волосся.

До інгредієнтів, які повинні становити основу подібних препаратів, відносяться катіонактивні агенти, що зміцнюють агенти та інші компоненти рецептур.

Катіонактивні агенти. Волосся, яке піддається обробці лужними складами. при завивці, фарбуванні та інтенсивному знебарвленні, поступово набувають на своїй поверхні все більшого негативного електричного заряду.

Катіонні добавки, що несуть позитивний заряд, допомагають відновити порушену рівновагу і особливо значущі для догляду за пошкодженим волоссям.

Ступінь взаємодії між катіонним агентом та волоссям залежить від pH та іонної сили шампуню. Відповідно до рецептури препарату повинна бути врахована здатність катіонної добавки змінювати ступінь адсорбції.

Зміцнюючі агенти. До них відносяться речовини, що застосовуються для лікування пошкодженого, тьмяного і пористого волосся. Ці засоби (наприклад, білки) фіксуються на волоссі. У процесі лікування на стрижні волосся утворюється захисна плівка і покращення якості та зовнішнього вигляду волосся стає помітним.

Інші компоненти. Крім вищевказаних агентів важливу роль у відновленні структури волосся грають і такі компоненти, як воски, олії, силіконові (кремнійорганічні) сполуки; рослинні екстракти (календула, мальва, жожоба, картите, чайне дерево), білки, переважно рослинного походження.

5.3. Класифікація лікувально-профілактичних засобів

Догляд за волоссям складається з двох етапів: догляд за шкірою волосистої частини голови та власне догляд за волоссям. Всі лікувально-профілактичні засоби таким чином діляться на дві великі групи: засоби для шкіри волосистої частини голови та засоби для волос.

Шкіра голови функціонує, як і шкіра всього тіла. Кожна клітина проходить природний цикл від зародження в нижньому шарі епідермісу до відмирання та переміщення до його верхнього шару. Досягши поверхні, ороговілі клітини поступово відлущуються в результаті тертя і змиваються під час миття. Цей цикл триває приблизно один місяць.

У нормі шкіра волосистої частини голови і кожне волосся окремо покрито захисною ліпідною плівкою, що надає волоссю водовідштовхувальні властивості та стійкість до механічних пошкоджень.

Встановлено, що при миття видаляється 80% ліпідів, що входять до складу цієї плівки, вихідний рівень якої відновлюється лише через 3-7 днів. Саме з цієї причини щоденне миття волосся призводить до висушування та лущення шкіри голови, а також до витончення та ламкості стрижня волосся.

Таким чином, стан волосся залежить від стану шкіри голови. Випадання волосся, облисіння (алопеція), поява лупи – все це ознаки нездорової шкіри волосистої частини голови. Для лікування та профілактики цих захворювань існує чимало спеціальних засобів та препаратів, які покращують стан шкіри голови та забезпечують продуктивне зростання здорового волосся. Але починати лікування слід з викорінення причин виникнення проблеми.

Випадіння волосся. З віком відбуваються незворотні зміни волосся: вони сивіють, організм поступово втрачає здатність до повноцінного заповнення волосся, що випадає. Цей процес супроводжується витонченням волосся, втратою блиску та еластичності. Часте закручування на бігуді, дія фарб, освітлювачів, завивок – все це також нешкідливе для волосся. Вони робляться тьмяними, ламкими, погано піддаються укладання, «розлітаються».

Окрім зовнішнього впливу на волосся, що веде до випадання, існує і ряд причин внутрішнього характеру: хвороби печінки та шлунка, авітаміноз, стреси, сезонні випадання та ін. Облисіння (алопеція). Стан волосся, як шкіри, залежить від роботи всіх функціональних систем організму.

Причинами облисіння можуть бути ті ж проблеми, що і при випаданні волосся, а також гормональна алопеція, зумовлена генетично (або підвищеною секрецією чоловічого гормону андрогену), вірусні захворювання, дефіцит білка в їжі, післяпологовий період або переривання вагітності, імунні захворювання тощо.

Найбільш поширена концепція виникнення та розвитку облисіння – нервова, але є й інші причини – порушення харчування сосочків та розлад мікроциркуляції, виникнення вогнищ хронічної інфекції, дефіцит мікроелементів, порушення всмоктування у тонкому кишечнику та ін.

Лупа. Раніше вже наголошувалося, що на шкірі голови, як і на інших ділянках тіла, йде постійний процес злущування рогового шару епідермісу. За певних умов цей фізіологічний процес змінюється: клітини шкіри голови починають інтенсивно відшаровуватись, шкірний жир склеює частки, вони стають видимими. Бурхливий розвиток грибка, посилення кератинізації (потовщення) рогового шару та утворення кірки на голові, що стискає гирла волосяних фолікул, – основні етапи процесу.

Визначальним чинником переродження грибка є імунний статус. Порушення механізмів імунного захисту призводять до певних зрушень у стані водно-ліпідної мантії, де створюються сприятливі умови для агресивної форми розвитку грибка. Причини, що викликають дисбаланс імунітету, можуть бути різні стрес, перевтома, гіповітаміноз, синдром фізичної втоми.

Часте та нераціональне вживання засобів для укладання (стайлінгу) також може призвести до небажаних змін у водно-ліпідній мантії скальпу та є провокуючим моментом при розвитку лупи. Засоби для укладання та фіксації зачіски (гелі, муси, лаки, воски) утворюють на волоссі та шкірі голови непроникну плівку.

Негативний вплив мають фарби, блондуючи засоби, хімічна завивка, інсоляція. Лікування лупи має бути спрямоване насамперед на викорінення причини.

Профілактичним заходом є правильний догляд за волоссям. Правила догляду за волоссям подібні до правил догляду за шкірою – це система, що включає кілька почергових етапів: очищення, харчування, зволоження та захист. На етапі очищення дуже важливим є вибір шампуню, особливо при щоденному миття волосся.

Лікувально-профілактичні засоби для волосся

Ця група засобів для догляду за волоссям представлена препаратами для миття та після миття.

Лікувально-профілактичні засоби для догляду за волоссям для миття. Насамперед це препарати для волосся від лупи, що поєднують у собі лікувальні та гігієнічні функції. Відмінність від косметичних шампунів полягає в тому, що лікувальні шампуні додатково містять активний інгредієнт зниження рівня лупи.

Для посилення та закріплення дії шампуню багатьма фірмами пропонуються додатково лосьйони, гелі, препарати в ампулах та інші засоби, але вони відіграють другорядну роль.

Дія більшості шампунів від лупи заснована на антибактеріальних і функційних властивостях компонентів, що входять до їх складу, які знищують грибок, що викликає лупу. Крім того, лікувальні шампуні регулюють функції сальних залоз,

знімають подразнення та свербіж і, володіючи ефектом «пілінгу», сприяють видаленню мертвих лусочок шкіри.

За своєю суттю дана група засобів є лікувально-профілактичними препаратами для догляду за шкірою голови, оскільки перераховані вище функції препаратів спрямовані саме на вирішення проблем шкіри голови. Однак взаємозв'язок стану шкіри і волосся безумовна, а отже, і вплив препаратів на шкіру голови і волосся буде аналогічним. визначити лише фахівець (лікар-трихолог).

Більшість лікувальних шампунів розрахована лише на певний курс лікування.

Основними інгредієнтами лікувально-профілактичних засобів від лупи є:

- кетоконазол – активний протигрибковий компонент, який знищує грибок, що викликає лупу, надовго захищає шкіру голови та волосся від її повторної появи;
- пірітіонат цинку входить до складу шампунів, призначених для боротьби з лупою та себорейним дерматитом; активно усуває лупу, нормалізує діяльність сальних залоз шкіри, запобігає випаданню волосся;
- піроктоноламін має протизапальну дію, знімає роздратування та свербіж; у поєднанні з маслом лимона і ліпогідроксикислотою має в'яжучу дію і має кератолітичні властивості;
- гексаміндиізотіонат має протигрибкову дію;
- саліцилова кислота сприяє видаленню лусочок лупи;
- дисульфід селену має протигрибкову дію за наявності сухої лупи;
- октопірокс – активна добавка, призначена для боротьби з грибковими захворюваннями, що викликають лупу. Надовго залишаючись на волоссі, він перешкоджає її повторній появі;
- кам'яновугільна смола стримує утворення лупи;
- екстракти лопуха та шавлії регулюють функції сальних залоз;
- комплекс ефірних олій розмарину, кипарису, каяпутового дерева, чайного дерева має протигрибкову і бактерицидну дію, особливо необхідну для ламкого і тендітного волосся;
- екстракт мирту призначений для боротьби з жирною лупою і сильним свербінням.

Чудодійні властивості води та мінеральних солей Мертвого моря також допомагають впоратися з лупою, а також радикально зменшити надмірну жирність шкіри голови та волосся.

Лікувально-профілактичні засоби для догляду за волоссям після миття.

Існує дві групи засобів для догляду за волоссям після миття:

1) засоби, що змиваються;

2) незмивні засоби.

Група змивних середовищ для догляду за волоссям після миття включає всі види ополіскувачів або кондиціонерів, починаючи з рідкого молочка, бальзамівополіскувачів, кремів для розчісування волосся з різною консистенцією і закінчуючи рідкими гелями та масками.

Головне призначення подібних засобів – компенсувати несприятливі на волосся і надати їм такі властивості, як легкість при розчісуванні, пружність, блиск і

м’якість. Змиваються засоби для догляду за волоссям після миття є емульсією типу масло/вода, які мають наступний склад: базова основа; загусник; кондиціонують добавки (поверхнево-активні катіонні агенти, косметичні добавки); спеціальні компоненти; консерванти, аромат.

Розглянемо докладніше кожну складову цієї групи засобів.

Базова основа складається з частинок жиру (масляна база), спиртів, ефірів, восків, які підтримують консистенцію продукту, необхідну зручності нанесення. Надлишок основи в рецептурі препарату може спричинити обтяження волосся.

Загущувач необхідний зміцнення основи, зокрема, для стабілізації емульсії. Найчастіше для цього використовують колоїд.

Кондиціонуючі добавки – основна функціональна частина складу. Кондиціонують добавки визначають властивості продукту. Їх можна розділити на дві категорії: катіонактивні сполуки (ПАР), що є четвертинними амонієвими основами з одним або двома ланцюгами. До цієї групи належать хлористий дистеарилдиметиламоній, хлористий ацетилтриметиламоній, хлористий. стеарилтриметиламоній, хлористий дифенілтриметиламоній. Вони діють на стрижень волосся, маскують його поверхневі дефекти, укладають волосся в оболонку, значно полегшуючи розчісування та надаючи волоссю м’якість.

Косметичні добавки – це переважно катіонні кремній-органічні полімери (силікони), але можуть і катіонні полімери інший природи. Вони забезпечують легкість при розчісуванні волосся, надають волоссю гладкість, блиск, роблять його приємним і шовковистим на дотик. Косметичні добавки також полегшують створення зачіски.

Спеціальні компоненти можна використовувати спільно з катіонактивними ПАР для досягнення спеціальних ефектів, наприклад застосування УФ-фільтрів дозволяє посилювати дію полімерів і може сприяти активності препарату проти перх ті.

Консерванти так само необхідні, як і в шампунях, з тією істотною різницею, що катіонактивні добавки самі можуть мати бактеріїцидними властивостями і продукти з ними менш схильні до мікробного зараження. Зворотною стороною цього процесу є обтяження волосся і втрата пишності, тому при створенні шампуню-кондиціонера повинен дотримуватися балансу між миючими та кондиціонуючими складовими.

Необгрунтоване збільшення в рецептурі інгредієнтів, що кондиціюють, може призвести не тільки до втрати пишності і обтяження волосся, але і до погіршення таких властивостей шампуню, як очищення і змивання.

Важливим є і вибір кондиціонера. Так, наприклад, силіконові олії накопичуються на волоссі, тому в засобах для волосся використовуються легколеткі силікони. Серед інших переваг кондиціонерів слід відзначити надання волоссю гарного блиску. Це досягається тим, що кондиціонери склеюють лусочки волосся, роблять поверхню більш рівною, змінюють показник відображення волосся, посилюючи таким чином інтенсивність кольору та природний блиск.

Залежно від складу та впливу на волосся розрізняють такі типи кондиціонерів:

- Мопстирайзер, або зволожувачі, призначені для сухого волосся, тому що притягують вологу. Звичайними компонентами зволожувачів є рослинні екстракти та білкові речовини (протеїн). Мойстирайзер нерідко виготовляють на основі молочної сироватки.
- Реконструктори містять протеїни, серед яких найбільш популярним є гідролізований кератин. Цей білок має невелику молекулярну масу, тому може легко проникати через оболонку волосся. Кондиціонери – реконструктори використовують при пошкодженому волоссі (після хімічної завивки, використання фарб та ін.).
- Кондиціонери-ацидифаєри (від англ. acd – кислота) мають показник кислотності pH 2,5 – 3,5. Під дією таких кондиціонерів волосся стає блискучим і більш еластичним, внаслідок чого складається враження про великий обсяг волосся. Сам об'єм волосся не збільшується, це просто оптичний ефект.
- Кондиціонери-детанглери практично завжди є ацидифаєрами, діють так само, з тією різницею, що більшою мірою допомагають при січеному волоссі.

Кондиціонери слід підбирати з урахуванням типу та особливостей волосся. У звичайних препаратів сили дії вистачає від миття до миття. Але є продукти з сильнішим ефектом – силікони та полімери. Їх вводять в ополіскують засоби для догляду за волоссям, що сильно січеться.

Якщо волосся після систематичного використання цього кондиціонера стало млявим і важким, погано піддається укладання, то слід тимчасово припинити застосування ополіскувача.

Існує ряд косметичних продуктів, що також відносяться до групи засобів для догляду за волоссям, що змиваються.

Олії та воски (оливкова, жожоба, моної) покращують структуру волосся, впорядковуючи розташування лусочок, захищають від несприятливих кліматичних впливів і надають волоссю блиску.

Діамантини, при виготовленні яких використовують мінеральні олії. Після застосування цих засобів волосся виглядає склеєним, а плівка, що покриває їх, збирає бруд і пил. Найсучасніші варіанти діамантинів містять ланолін, силіконові похідні, які покращують властивості цієї групи косметичних засобів.

Олії («олійні ванни») існують у вигляді жиро-водорозчинних форм і вимагають більш тривалого часу дії. Жиророзчинні олії наносять до миття, водорозчинні – до і після миття голови. Недолік цієї процедури – обтяження волосся за рахунок неповної змиваємості олії.

Деякі косметичні засоби для волосся, наприклад сонцезахисні олії, названі лікувальними в комерційних цілях, виготовлені не на основі олій, а, по суті, є лосьйонами на основі полімерів та поверхнево-активних катіонних сполук.

Креми полегшують розчісування та підходять для всіх типів волосся. Їх наносять після миття голови та змивають через деякий час. Він і являють собою більш менш рідкі емульсії і сприяють легкому розчісування, надання волоссю блиску, м'якості і шовковистості.

Бальзами з лікувальною дією та теплі масляні обгортання – ефективні засоби для відновлення волосся після хімічної завивки або перебування під сонцем.

Незмивні засоби для догляду за волоссям після миття представлені лосьйонами, мусами, кремами, що кондиціонують, і косметичними сироватками для волосся.

Лосьйони – специфічні засоби для догляду за волоссям після миття (лосьйони для розчісування та лосьйони для укладання волосся); переважно призначені для жінок, які негативно реагують навіть на незначну кількість спирту в препараті. Ці засоби створюють на мокрому волоссі плівку, а коли волосся висихає, воно підтримує форму зачіски.

Лосьйони можуть бути прозорими та напівпрозорими; по консистенції вони легкі та нежирні, підходять для будь-яких типів волосся. Рецептури, як правило, дуже прості, щоб уникнути ефекту обтяження волосся. Лосьйони цього типу надають волоссю блиск, об'єм і знімають статичну електрику. Вони можуть випускатися в банках або аерозольній упаковці, а також у пульверизаторах без пропелену.

Муси для волосся – інша форма подібної продукції. що користується високим попитом. Вони служать для формування та фіксації зачіски, при нанесенні на вологе волосся надають об'єму волоссю після висихання. За консистенцією це пінки, у яких зважені частки полімерів. Випускаються в аерозольній упаковці із дозатором.

Кондиціонуючі креми наносять після миття голови, щоб полегшити розчісування волосся, надати їм блиск і м'якість. Вони також можуть застосовуватися для підтримки форми та фіксації зачіски. Це легкі емульсійні креми, композиція яких ретельно підібрана. Замість катіоактивних ПАР перевага надається полімерам, менш субстантивним, які або зовсім не залишаються на волоссі, або залишаються в дуже невеликій кількості.

Косметичні сироватки – спеціальні засоби, призначені для покращення виду волосся з пошкодженим та (або) розщепленим кінчиками. Ці сироватки виготовлені, як правило, на основі гідрофобних сполук, які дозволяють захистити і розгладити кінчики волосся, зробити волосся шовковистим на дотик і одночасно надати їм блиск і м'якість.

Слід зауважити, що засоби для догляду за волоссям після миття призначені не тільки для сухого волосся.

Існує безліч формул для нормального і жирного волосся, яким такі засоби потрібні для полегшення розчісування.

Лікувально-профілактичні лосьйони для волосся

Види лікувально-профілактичних лосьйонів.

До окремої групи лікувальнопрофілактичних засобів можна віднести

- спеціальні лосьйони,
- лосьойони призначені для щоденного застосування.

Залежно *від типу волосся* і розв'язуваних проблем лосьйони можуть призначатися:

- для нормального,
- сухого,
- жирного,
- пересушеного волосся,

- від лупи та ін.

Концентрація спирту у водноспиртовій фазі становить близько 35% і не повинна перевищувати 45%, щоб уникнути висушуючої дії спирту на волосся. У стані спокою дві фази різної природи розділені, тому перед застосуванням флакон слід добре струснути, щоб одержати суміш двох фаз, яка повинна залишатися стабільною протягом процедури нанесення розчину.

У водно-спиртових лосьйонах застосовують зазвичай етиловий спирт, рідко ізопропіловий. Наявність спирту забезпечує антибактеріальний ефект та тонізуючу дію, сприяє зменшенню виділення шкірного сала та швидкому висиханню волосся.

Обидва види лосьйону можна наносити як на сухе, так і на вологе волосся.

Лосьйони втирають у шкіру голови, масажуючи її, щоб активізувати поверхневий кровообіг і полегшити проникнення корисних добавок, потім волосся витирають рушником, лосьйони при цьому не змивають. Вони забезпечують гігієну шкіри голови та волосся, полегшують створення зачіски та надають волоссю «життєву силу».

Призначення лікувально-профілактичних лосьйонів

Лосьйони для волосся усувають такі косметичні недоліки, як лупа, посилене лущення шкіри голови або надлишок шкірного сала; оздоровлюють та стимулюють шкіру голови, чутливу до стресів та забруднення навколишнього середовища: сприяють нормальному росту волосся: надають волоссю м’якість.

ТЕМА 6.
ЗАСОБИ ДЕКОРАТИВНОГО ДОГЛЯДУ ЗА ВОЛОССЯМИ
6.1.Засоби для укладання волосся та фіксації зачіски

Укладання невипадково англійською називається «стайлінг» (від style – стиль). Сучасні засоби для укладання відіграють велику роль у моделюванні зачіски, а, крім того, виробництво нових препаратів завжди тісно пов'язане з розвитком моди та зміною стилів. Наприклад, бажання жінок зберегти романтичні локони, як у зірок Голлівуду, призвело до появи у 40-х роках. XX ст. перших лаків для волосся, а в 70-ті роки. на хвилі захоплення молоді музикою та зачісками у стилі «панк» особливу популярність набули гелі. У 80-ті роки. в моду знову увійшли природніше укладання і додатковий обсяг волосся, а результатом цих змін стала поява мусів (пінок). На початку 90-х років. широкого поширення набула теорія про руйнівний вплив на шкіру та волосся УФ-променів, що миттєво відбилося на препаратах для укладання, до яких почали включати спеціальні захисні фільтри. Приблизно в цей же час почали набирати популярність різноманітні засоби, що поєднують у собі лікувальні та фіксуючі властивості. З появою стилю «унісекс» та моди на коротке та гладке волосся своє друге народження пережили воски та креми для створення сміливих молодіжних зачісок. А в останні роки масове захоплення різними засобами для фарбування волосся спричинило популярність кольорових лаків і укладальних мусів з відтінковим ефектом.

Укладальні засоби використовують для формування та збереження форми зачіски. Всі вони, незалежно від виду, включають до свого складу полімерні сполуки, які утворюють навколо волосся найтоншу, невидиму плівку, що надає їм певну форму та об'єм. Волосся стає більш пружним, слухняним, блискучим і менше електризується.

Але якщо раніше єдиним завданням засобів для укладки було моделювання зачіски, то зараз вони все частіше виконують ще й захисну, а іноді і лікувальну функції. Сьогодні в їхньому складі практично завжди присутні не тільки кондиціонуючі добавки та УФ-фільтри, але й різні біологічно активні речовини, що забезпечують догляд за волоссям.

До класифікації засобів декоративного догляду за волоссям (стайлінгу) входять:

- препарати, які застосовуються до оформлення волосся в зачіску (піни, лосьйони, креми);
- препарати, які застосовуються під час виконання зачіски (віски, тягучки, волокнистий віск, гелі);
- препарати, що застосовуються для оформлення зачіски (лаки для волосся, блискітки, кольорові гелі, кольорові спреї тощо).

Зазначені види препаратів класифікуються також залежно від консистенції, принципу застосування та інших факторів.

Лосьйони, або рідини для укладання, частіше використовують при накручуванні волосся (сухого або вологого) на бігуді. До їх складу входять різні желюючі речовини, що утворюють при висиханні на поверхні волосся еластичну плівку, що закріплює укладання. Желюючі компоненти можуть мати як рослинне походження (лляне насіння, агар-агар, трагакант, альгінати та ін), так і штучне.

Завдяки кондиціонуючим добавкам волосся, укладене за допомогою лосьйону, набуває блиску, добре розчісується. Недоліком рідин для укладання є те, що на відміну від мусів, що виконують подібні функції, вони меншою мірою сприяють збільшенню пишності та об'єму зачіски. А ось до їх переваг можна віднести відсутність відчуття брудного волосся, яке часто виникає після застосування мусу. В останньому поколінні по догляду за волоссям містяться поживні компоненти, що особливо важливо для волосся, пошкодженого забарвленням або хімічною завивкою.

Муси (від фр. mousse – піна) дозволяють довго зберегти форму зачіски і надати їй пишноти, що застосовуються для будь-яких типів волосся. У порівнянні з класичними лосьйонами муси відносяться порівняно до нового покоління засобів для укладання, що з'явилося на піку популярності пишних та об'ємних зачісок. Вони являють собою пінку з частинками полімерів.

Зараз є два основних типи мусів.

До першого відносяться засоби, основними функціями яких є укладання та надання волоссю об'єму. Вони, своєю чергою, різняться за рівнем фіксації і може мати додаткові особливості, наприклад сприяти пожвавленню локонів тощо.

До другого типу відносяться лікувальні муси, що виконують роль засобів для догляду за волоссям після миття. Вони також мають фіксуючу здатність, але істотно менше, ніж муси першого типу.

Вибір того чи іншого типу повинен визначатися станом волосся та складністю зачіски. Муси другого типу більше підходять для пошкодженого волосся, так як, по-перше, ніколи не містять алкоголь, а по-друге, забезпечують догляд за волоссям за допомогою спеціальних компонентів (білків та рослинних екстрактів).

В останні роки багато фірм почали випускати муси для укладання з відтінковим ефектом. Нестійкий барвник, що використовується в них, надає волоссю яскравість і легкий відтінок і практично повністю змивається після одного миття голови.

Гелі призначені для моделювання та жорсткої фіксації зачіски, а також для виділення окремих пасм та надання ефекту «мокрого волосся». Їх основу становлять геле-утворювачі, природні та синтетичні смоли та плівко-утворювачі. Після висихання нанесений на волосся гель перетворюється на тонку плівку, що зберігає зачіску. Випускають гелі легкої, середньої та сильної фіксації.

Останнім часом набув популярності гель-спрей, що наноситься на волосся за допомогою розпилювача. Від звичайних гелів він відрізняється не тільки зручнішим способом застосування, але й можливістю використовувати його замість лаку для остаточної фіксації деяких типів зачісок.

Віск частіше використовують для укладання коротких стрижок. На відміну від гелю він не робить волосся жорстким, а лише підкреслює контур пасм і надає волоссю блиску. В основі воску для укладання зазвичай лежать плівкоутворювальні речовини і природні або синтетичні воски.

Різновидами цього укладального засобу є:

- бджолиний віск, що випускається в аерозольній упаковці;

- віск-спрей з ефектом, що охолоджує, для моделювання волосся нормальної фіксації;
- моделююча тягучка нормальної фіксації;
- волокноутворюючий віск з фільтром УФ-променів і провітаміном.

Віск використовується для збереження еластичності зачіски і структурування (він не робить волосся важким і надає їм чарівний блиск).

Креми для укладання використовують в основному для надання волоссю додаткового блиску, зняття статичної електрики та закріплення форми зачіски.

Емульсійний крем типу вода/олія застосовують в основному для сухого волосся або після хімічної завивки. До його складу входять рослинні олії, вітаміни та фосфотиди, які надають волоссю шовковистості та блиску. Найчастіше застосовують без жировий крем на основі водорозчинних полімерів природних гелів.

Лаки відіграють завершальну роль процесі укладання, фіксуючи отриману зачіску. Їхня історія почалася з першого лаку на основі склеювального компонента, який використовувався в меблевій промисловості.

За минулі 50 років формула лаку для волосся була вдосконалена, і зараз його основу складають полімери останнього покоління, що фіксують, і пластифікатори. Залежно від ефективності лаки поділяють на:

- легкої,
- середньої,
- сильної фіксації.

Більшість сучасних лаків містять також УФ-фільтри та кондиціонують добавки, такі, як пантенол, гідролізати кератину, колаген, еластин, вітаміни, шовковий фібрин і рослинні екстракти. Вони покращують стан волосся і зміцнюють його структуру.

Існують лаки, які крім своєї основної функції – фіксації зачіски – мають і декоративне призначення, надаючи волоссю різні відтінки та блиск.

6.2. Барвники для волосся

Принцип знебарвлення волосся

Про застосування барвників для зміни кольору волосся відомо ще з глибокої давнини. З часом методи та засоби фарбування волосся змінювалися та вдосконалювалися. З розвитком хімічної промисловості основними речовинами, що застосовуються для фарбування волосся, стали продукти органічного синтезу: парафенілендіаміни, параамінофеноли, толуїлендіаміни та ін. Однак і такі барвники, як хна та басма, досі знаходять досить широке застосування.

Використання різних хімічних препаратів для фарбування волосся вимагає від майстра як теоретичної підготовки, і практичних навичок.

Препарати професійної косметики для зміни кольору волосся можна умовно розділити на п’ять груп:

- освітлювальні,
- хімічні,
- фізичні,
- натуральні,

- металовмісні.

При роботі з барвниками надзвичайно важливо зробити попередній тест на чутливість шкіри клієнта, щоб уникнути алергії, а потім профзахворювання у майстрів. Для цього на ділянку шкіри за вухом або на ліктьовому згині наносять фарбу. Необхідно стежити, щоб на цю ділянку не потрапляла вода. Через 20-30 хв фарбу змивають. Якщо через 24 години після цього на шкірі не з'явиться ніякого роздратування, то можна приступати до процедури, а результати занести в індивідуальну реєстраційну карту клієнта.

Слід дотримуватись правил підбору професійної косметики відповідно до індивідуальних особливостей структури та типу волосся, а також термінів зберігання професійних засобів, щоб уникнути неякісного результату роботи.

Основним компонентом хімічної реакції барвників є пероксид водню. Чистий пероксид водню (85-90% концентрації) – сиро-подібна прозора рідина. У такій концентрації пероксид водню є вибухонебезпечною речовиною і до роздрібного продажу не допускається.

Пергідроль (25-33% пероксид водню) використовується в перукарській практиці для освітлення волосся у співвідношенні 1:1 з водою.

Пероксид водню використовують як дезінфікуючий і кровоспинний засіб, як окислювач для хімічних барвників, у складі, що фіксує при хімічній завивці. Додавання нашатирного спирту розчин пероксиду водню підвищує інтенсивність виділення атомарного кисню. Але кількість нашатирного спирту, що додається, обов'язково має регулюватися. При додаванні надмірної кількості нашатирного спирту відбувається різке спінювання розчину, що супроводжується значним підвищенням температури. Такий розчин для обробки волосся непридатний, тому що практично весь пероксид водню розкладається до нанесення його на волосся.

Якщо ж не вводити в пероксид водню нашатирний спирт, реакція виділення атомарного кисню буде йти дуже повільно, що для процесу знебарвлення також неприйнятно.

До складу для знебарвлення волосся двовуглекислий амоній вводять у більшій кількості, ніж нашатирний спирт. Залежно від властивостей волосся та кінцевого кольору, який необхідно отримати, кількість бікарбонату амонію може змінюватись. Найбільша доза його на 60 мл розчину – 10 г. Щоб складом зручно було користуватися, до нього додають загусник, в якості якого застосовують рідке мило.

Слід пам'ятати, що якщо волосся фарбували металовмісними барвниками, забороняється обробляти його пероксидом водню. Якщо клієнт не знає, якою фарбою було пофарбоване раніше його волосся, потрібно перевірити його на реакцію від дії пероксиду водню. Для цього невелике пасмо волосся на потиличній частині голови змочують пероксид водню. Судити про характер реакції – позитивна чи негативна – можна вже через 2-3 хв після початку перевірки. При негативній реакції спостерігається дуже швидке підвищення температури в змоченому складом пасма, причому можливе навіть самозаймання волосся.

Необхідно пам’ятати, що перед знебарвленням волосся не рекомендується мити голову. Жирові виділення сальних залоз частково захищають шкіру голови.

Усі барвники для волосся поділяються на п’ять груп.

Характеристика барвників першої групи

Засоби для освітлення волосся відносяться до барвників першої групи – це знебарвлення пігменту волосся, яке можна зробити як самостійну процедуру.

Ступінь зміни кольору залежить від рівня пігментації волосся. Група волосся, в якому переважають зернисті пігменти, дуже важко піддається знебарвленню. До цієї групи належать волосся рудо-бурих і чорних тонів.

Освітлювачі – хімічні сполуки, що освітлюють волосся шляхом дисперсії, розчинення та знебарвлення натурального пігменту. Як тільки перекис водню поєднується з освітлюючим складом, починається виділення кисню. Цей процес називається окисленням, він відбувається усередині кіркового шару волосся.

Освітлювачі застосовують для наступних цілей:

- забезпечення волосся як самостійний вид роботи;
- знебарвлення волосся перед фарбуванням при створенні завершеного кольору;
- освітлення волосся до бажаного кольору;
- посилення яскравості існуючого відтінку;
- освітлення окремих ділянок волосся;
- освітлення натурального або обробленого барвником темного волосся.

Слід пам’ятати, що знебарвлення допускається лише при здоровій структурі волосся, а виснажені та хворі можуть миттєво втратити свою життєздатність.

Сильний вплив лужного середовища на волосся може призвести до того, що захисні лусочки волосся, що розкрилися при цьому, отримують опік і вже не можуть закритися навіть при впливі кислотного середовища, що сприяє їх закриття.

Найчастіше буває дуже важко блондувати темне волосся без сильного його пошкодження, тому до початку процедури клієнтку слід обов’язково попередити про це. Використання блондора дозволяє досягти найкращого ефекту навіть при найсильнішому знебарвленні волосся. Процес блондування контролюється шляхом рівномірного виділення кисню протягом усього часу дії. Максимальна ефективність при використанні досягається завдяки консистенції блондируючої суміші і комбінації активних компонентів з ліпідами, що зберігають вологу.

Для окислювальної реакції барвників необхідні окислювальна емульсія або окислювальний лосьйон.

Окислювальна емульсія – окисний засіб у вигляді емульсії для всіх барвників волосся, засобів, що знебарвлюють, і препаратів інтенсивного тонування. Гарантує кращі результати забарвлення і надає щадний вплив на волосся.

Окислювальний лосьйон – рідкий окислювач (збалансований перекис водню) для застосування з барвниками, що знебарвлюють.

Стабілізатор кольору необхідний після фарбування волосся, знебарвлення та інтенсивного тонування, нейтралізує залишки лугу та перекису водню, запобігаючи «млявим» процесам окислення, стабілізує відтінок, отриманий в

результаті фарбування. Містить екстракти трав: кропиви, деревію, шавлії, берези, хвоща. Вирівнює структуру волосся, волосся легко розчісується, зберігає блиск і інтенсивність кольору.

Характеристика барвників другої групи

До другої групи відносяться фарби органічного синтезу, які є суто хімічними барвниками та при взаємодії окислювача з кератином волосся вступають у хімічну реакцію. Саме тому їх називають хімічно активними, а також окислювальними – вони фарбують волосся тільки після окислення барвника перекисом водню.

У цю групу входять всі барвники, приготовані на основі похідних парафенілендіаміну, амінофенолу, толуїлендіаміну, резорцину і т.д. Забарвлення волосся барвниками другої групи – досить міцне.

Перманентні продукти для фарбування волосся зазвичай містять аміак, окисні барвники та перекис. У їхній фарбуючий склад входять безбарвні вихідні барвники, що являють собою дрібні сполуки, здатні розсіюватися у волосяному стрижні і звані похідними аніліновими.

Перманентні барвники видаляють натуральні пігменти залежно від концентрації окислювача (6, 9, 12%), а основа барвника замінюється штучними пігментами. Вони входять у розпушений шар кутикули, ущільнюючи його, і не вимиваються під впливом шампуню. Саме тому вони хімічно впливають на волосся і зафарбовують сивину на 100%. Ці барвники мають велику палітру кольорів, здатну догодити найвибагливішим клієнтам.

Хімічні барвники можуть бути гелевими та кремоподібними. Незважаючи на цю відмінність, основні фарбувальні компоненти фарб одні й ті самі.

Барвники цієї групи власними силами барвниками не є. У чистому вигляді це – безбарвні або зі слабким забарвленням з'єднання. Щоб зробити його здатним фарбувати волосся, користуються пероксидом водню, тобто. одержують продукти окислення цих сполук. Атомні угруповання продуктів окислення, що з'являються в процесі взаємодії барвників з пероксидом водню, надають речовинам здатність змінювати та поглиблювати колір, носять назви ауксохромних та хромофорних груп.

Найбільш сприятливе для фарбування волосся нейтральне або слаболужне середовище. Враховуючи це, найкращим вважатимуться розчин з pH від 7 до 9.

ТЕМА 7.
ДЕКОРАТИВНА КОСМЕТИКА

7.1. Класифікація засобів декоративної косметики

Сучасні тенденції такі, що сьогодні стирається чітка грань між косметикою догляду за обличчям і декоративною косметикою, оскільки практично всі засоби декоративної косметики у своєму складі мають інгредієнти, що входять в основу косметичних препаратів як компоненти, що забезпечують догляд, харчування, зволоження та захист нашої шкіри.

У рецептурі засобів для макіяжу можна побачити і гіалуронову кислоту, і сонцезахисні фільтри, і силікони, і вітаміни. Все це говорить про високу якість сучасної косметичної продукції, призначеної для прикраси нашого обличчя.

Якщо звернутися до історії, то ще до знаменитих рецептів Клеопатри люди активно використовували дари природи як засоби, що покращують їхній зовнішній вигляд і привертають до себе представників протилежної статі. Але не всім відомо, що першими носіями макіяжу були саме чоловіки, а не жінки. Спочатку це були мисливці, які використовували барвники для маскування під час захисту або нападів на тварин, потім лише спеціально навчені шамани, які були першими візажистами, оскільки тільки їм надавалося право прикрашати наречену для шлюбних ритуалів.

Пізніше декоративна косметика стала популярною як камуфляж під час воєнних дій (що актуально й донині). І лише потім жінки стали використовувати сік ірису як рум'ян, свинцеві білила як пудру, що відбілює, зелений і чорний кохол для підведення очей, а також косметичні препарати власного виробництва, виготовлені з молочних продуктів, настоїв трав, порошку мелених горіхів і черепашок, рослинних олій, глини тощо.

Безумовно, технічний прогрес, потужний розвиток хімічної, медичної, парфумерно-косметичної промисловості зробили настільки величезний крок уперед, що практично немає нічого спільного з тим, що мали люди минулих століть. Але залишилося невблаганне бажання всіх жінок виглядати завжди молодими, красивими, бажаними та привабливими незалежно від віку, часу та місця перебування. І в цьому велику допомогу та підтримку надають їм унікальні засоби декоративної косметики, асортимент якої росте з кожним днем.

Сьогодні не бракує коштів, сьогодні є проблема вибору: що необхідно мати, як правильно користуватися, як слід застосовувати. Якщо ще кілька десятиліть тому в нашій країні жінки годинами стояли в чергах і купували будь-яку косметику, аби дісталася: неважливо було, чи підходить вона чи ні, то сьогодні нікого не здивувати достатком товару на прилавках косметичних відділів та магазинів. І якщо тоді досить було нанести улюблені всіма жінками сині тіні та підвести очі пекучими «стрілами», і макіяж був один на всі випадки життя, то нинішні модниці встигають зробити два-три макіяжі на день, орієнтуючись на стиль одягу, місце та час зустрічі, призначення макіяжу.

У сучасному лексиконі існує поняття «макіяж без макіяжу», що означає, що косметики потрібно завдати стільки і таким чином, щоб обличчя мало природну красу, а косметики на ньому буде приблизно сто доларів. У цьому, звичайно ж, є

частка жарту, проте косметика високого класу справді коштує недешево, а результат, як то кажуть, «наявність».

У сучасному макіяжі має бути промальована кожна деталь обличчя, для чого потрібний великий асортимент засобів декоративної косметики.

Декоративна косметика включає:

- тональні засоби;
- маскуючі засоби;
- пудру;
- рум'яна;
- тіні для вій;
- олівці та підводки для повік;
- туші для вій;
- губні помади;
- олівці для губ.

Вибір косметики проводиться індивідуально відповідно до типу шкіри, смакових нахилів, стилю одягу та призначення макіяжу.

Так, денний макіяж має бути менш насичених кольорів, приглушений та матовий.

На відміну від нього вечірній або урочистий макіяж буде активнішим, яскравішим і таким, що допускає різні додаткові прикраси: накладні вії, блиски, стрази і т.д. Але в цілому виходити з індивідуальних особливостей людини, враховуючи всі нюанси і літали її зовнішності.

7.2. Тональні засоби

Грунтовка, основа під макіяж, тон, база – всі ці поняття відносяться до одного і того ж косметичного засобу – тонального крему. Сьогодні не можна недооцінювати роль засобів, що тонують. Добре і правильно підібрана та нанесена ґрунтовка створює враження бездоганної, гладкої, рівної, рівномірно забарвленої, здорової шкіри.

Тональні засоби нового покоління відрізняються від тональних засад попередніх років: вони мають ніжну, легку текстуру, непомітні на обличчі, легко наносяться, не забивають пори, не дають відчуття липкості.

Це незамінна база під макіяж (макіяж зберігається набагато довше і лягає рівніше).

Рідка тональна основа – найпоширеніший вид тональної продукції. Являє собою денний тональний крем, рідкий по консистенції, легкий, по матовий текстурі, з середньою покриваючою здатністю і невеликою кількістю пігменту, що барвить. Добре наноситься та вбирається, не залишаючи жирних слідів, але не маскує помітних дефектів шкіри. Призначений для всіх типів шкіри, крім дуже сухої та нерівної.

Знежирена тональна основа (oil-free) також може використовуватися як денний тональний крем, але містить більше тальку або пудри і не має у складі жирних речовин. Ідеально підходить для змішаної та жирної шкіри, так як має матуючий ефект.

Тональний мус – мало поширений вид тональної продукції, тому що практично нічого не маскує і не вирівнює, а лише підкреслює засмагу або виконує захисну функцію і використовується як основа під макіяж. Являє собою засіб, аналогічний піні (мусу) для волосся. Має дуже легку (повітряну) консистенцію, низьку здатність до маскування. Підходить для всіх типів шкіри, крім дуже сухої, нерівної та такої, що має дефекти.

Густа кремова основа частіше має вигляд компактної пудри або стіку (товста крейда у вигляді помади). Містить високу кількість барвників; чудово маскує вади на обличчі.

Крем щільний по консистенції, досить жирний і утворює на обличчі товстий непрозорий шар. Ідеально підходить для фото- та відеозйомок, вечірнього макіяжу, для сухої та нерівної шкіри, але вимагає ретельного рівномірного нанесення та видалення надлишків крему за допомогою паперових серветок. В іншому випадку обличчя матиме неохайний вигляд, а макіяж здаватиметься «брудним» та недбалим.

Крем-пудра (засіб «2 в 1») є комбінацією тонального компактного крему і компактної пудри. Наноситься вологим або сухим спонжем безпосередньо після застосування денного зволожуючого крему без використання тонального крему. Додатково застосовувати пудру не рекомендується, оскільки після висихання на обличчі утворюється сухий матовий наліт. Зручний варіант для швидкого макіяжу або виправлення макіяжу протягом дня. Призначений для всіх типів шкіри, крім сухої.

Грим – щільна жирна маса, подібна до театрального гриму, випускається у вигляді «кейка».

Кейк – це тональний крем, який зовні схожий на пудру і продається разом із губкою (як і крем-пудра). У сухому вигляді він грає роль пудри, а в рідкому виконує функцію тонального крему з гарною здатністюд до покриття. Лягає дуже щільним шаром, рекомендується для проблемної шкіри.

7.3. Маскуючі засоби

Маскуючі засоби – це вид косметичної продукції, що є компактним тонуючим засобом з великою покриваючою здатністю і призначений для ретельного маскування дефектів шкіри на обличчі, таких, як пігментні плями, синці під очима, сліди від вугрів, осп, всілякі почервоніння, шрами та інші вади. шкіри. Завдяки більш в’язкій і густій консистенції вони чудово приховують ці недоліки і є незамінними помічниками для створення рівного тону шкіри.

Маскуючі засоби випускаються в різних упаковках:

- у вигляді косметичних олівців,
- стіків,
- в пеналах (на кшталт туші для вій),
- тубах,
- кейках (мають компактний крем).

Маскуючі засоби – консилери (від англ. concealer) – бувають різних відтінків і використовуються залежно від призначення.

Консилери жовтого кольору наносять на ділянки обличчя, де шкіра має синюватий відтінок, і призначені для маскування синців під очима, темних плям у куточках очей і т.д.,

Бузкового кольору – для приховування пігментних плям, відтінків шкіри жовтого та коричневого кольорів.

Маскуючі засоби зеленого кольору призначені для всіляких почервонінь на обличчі: капілярних судин, що лопнули, зайвого рум'янцю, капілярної гематоми, синців.

Консилер кольору слонової кістки – чудовий спосіб приховати будь-які темні кола в області очей, потемнілі повіки, глибокі та дрібні зморшки, сліди від вугрів та прищів.

Всі ці засоби завдяки своїй кольоровій гамі називаються ще нейтралізуючими засобами, оскільки при накладенні певних відтінків один на одного вони втрачають свою інтенсивність і яскравість, а дефекти на обличчі вже не виглядають такими жахливими і КС впадають у вічі.

7.4. Пудра

Пудра належить до виробів, що користуються великою популярністю. Як і тональні засоби, пудра – багатоплановий продукт. Вона фіксує нижчий шар грунтовки (основи); створює матуючий ефект (усуває зайвий блиск); надає шкірі здорового вигляду; коригує овал і деталі обличчя та розтушовує невдалі переходи рум'ян та тіней. Крім того, пудра вбирає різні виділення шкіри (жир, піт); створює гарну основу для нанесення сухих видів декоративної косметики (тіні для повік, рум'яна); підтримує водно-ліпідний баланс шкіри; захищає її від шкідливого зовнішнього впливу (містить УФ-фільтри).

Пудра являє собою однорідну суміш *мінеральних і органічних речовин*, може бути рослинного і мінерального виробництва.

До складу рослинної пудри входить крохмаль. Вона не дратує шкіру і добре лягає, але має невеликий недолік – вона швидко розкладається на відміну від мінеральної пудри.

Мінеральну пудру роблять із білої глини, окису цинку та тальку. До складу пудри для сухої шкіри додають високомолекулярні спирти (гліцерин), ланолін та вазелін.

За призначенням пудру поділяють на групи.

Пудра 1-ї та 2-ї груп призначена для сухої та жирної шкіри, групи

«Екстра» – для нормальної, сухої та жирної шкіри.

Відмінність між ними полягає у змісті компонентів у рецептурах. До рецептури пудр для сухої шкіри входять компоненти. підвищують жирність шкіри.

Головними вимогами до пудри є:

1) дрібнодисперсність;
2) шовковистість;
3) хороша покриваність;
4) рівномірність розподілу;
5) довготривалість утримання на особі;
6) вміст жиропоглинаючих та зволожуючих інгредієнтів.

За станом частинок (консистенції) пудра буває:

- розсипчаста,
- компактна,
- рідка, кулькоподібна (метеорити).

Розсипчаста пудра краще за інших, так як вона рівномірно лягає на обличчя тонким, прозорим шаром. Таку пудру використовують усі професійні візажисти, тому що вона підходить для всіх типів шкіри та легко розподіляється по обличчю. Розсипчаста пудра наноситься великим круглим або плоским пензлем (пуховкою тільки в індивідуальному порядку).

Компактна пудра зручна для підтримки та поправки макіяжу: особливо рекомендується тим, хто має змішаний або жирний тип шкіри. У цьому випадку пудра наноситься спонжем на Т-зону (чоло, ніс, підборіддя) для усунення жирного блиску. Але не варто зловживати компактною пудрою, щоб не створювати ефект «заштукатуреної» особи.

Рідка пудра є суспензією звичайної пудри у водно-гліцериновому розчині з незначними добавками спирту і жироподібних компонентів (спермацет, стеарин, парфумерна олія, моностеарат гліцерину). Перед застосуванням флакон з рідкою пудрою слід добре струсити, щоб порошок, що осів, і відокремлена рідина утворили однорідну масу.

Пудра у «метеоритах» – різнокольорові кульки в одній коробочці. Таку пудру вперше випустила фірма «Герлен», виправдовуючи свій винахід тим, що наша шкіра теж нерівномірно пофарбована.

Білі кульки роблять обличчя відкритим, свіжим, об'ємним. Жовті, навпаки, притягують колір, рожеві – омолоджують. Таким чином, вся гама кольорів дрібними порошинками розподілена по обличчю, і за рахунок цього воно ніби світиться зсередини. Наноситься така пудра пензликом.

По кольоровій гамі пудри поділяються на:

- світлі,
- темні,
- прозорі.

Кольорові пудри використовують для корекції овалу обличчя або його моделювання. Світлі тони наносять на ділянки обличчя, що виступають: лоб, область під зовнішніми кутами очей, область під вигином брови, спинка носа, центральна частина підборіддя. Темні відтінки використовують на периферійній частині обличчя, щоб звузити його або зробити більш рельєфним: зачіпається область скронь, підпаскові западини, зайві округлості щок, подвійне підборіддя.

Транспарантна пудра – найуніверсальніша – використовується для будь-якого виду макіяжу з метою надання обличчю матовості, бархатистості та доглянутості.

Щоб якість пудри відповідала всім сучасним вимогам, необхідно, щоб у її складі були безпечні та корисні речовини.

Окисцинку, двоокис титану, каолін вводять до складу пудри для того, щоб вона могла лежати на обличчі рівним шаром, вбирати виділення шкіри, мати достатню здатність, що криє, маскувати дефекти шкіри.

Стеарати цинку і магнію необхідні, щоб пудра щільно прилягала до шкіри, не обсипалася під час руху повітря та відносно довго трималася на обличчі. Стеарати

в обсязі 5-15% вводять у пудру для створення ефекту бархатистості, шовковистості та жирності.

Білий тальк використовують для ковзання по шкірі. Його вводять до складу пудри у кількості 30-50%, тобто. Фактично він становить основу пудри.

Для фарбування пудри в рожевий, персиковий, жовтуватий, жовтувато-рожевий кольори, а також у відтінки засмаги застосовують різні барвники: неорганічні (сієна, залізоокисні пігменти жовтий, червоний та ін); органічні (еозин, 1ВК червоний ЗБ, косметичні фарби); мінерального та синтетичного походження.

Для приготування компактної пудри використовують аналогічну сировину з додаванням в якості сполучних агентів декстрину, патоки, гелю з крохмалю і жирної добавки (ланолін, спирти, спермацет, бджолиний віск, пентол і олія). Так само до складу пудри вводяться різноманітні аромати, щоб надати їм приємний запах.

7.5. Рум'яна

Рум'яна – вид декоративної косметичної продукції, призначений для створення малюнка обличчя. З їхньою допомогою підкреслюється морфологія обличчя, промальовується форма вилиць, овал. Без рум'ян обличчя виглядало б неживим, болючим, плоским і безформним, тому рум'янам приділяється особлива увага до макіяжу. Рум'яна пожвавлюють і омолоджують обличчя. З їх допомогою можна коригувати неправильні форми та деталі обличчя.

Колірна гама та форма рум'ян задають загальний тон та стиль усьому макіяжу; вони врівноважують макіяж губ та очей, створюючи плавний перехід від однієї деталі обличчя до іншої.

Завдяки рум'янам можна створити образ юної дівчини або екстравагантної жінки, зробити обличчя бляклим і втомленим або, навпаки, здоровим і квітучим. Важливо, як наноситимуться рум'яна і де будуть розставлені колірні акценти.

Рум'яна бувають двох видів:

- жирні,
- сухі.

Жирні рум'яна можуть мати кремоподібну консистенцію (в тубі) або компактну (в кейку), сухі можуть бути компактними, розсипчастими, а також мати форму «метеоритів».

По кольоровій гамі рум'яна поділяють на дві групи:

- кольорові (холодні відтінки – від блідо-рожевого до їдко-рожевого, теплі відтінки – від персикового та коралового до оранжево-коричневого),
- бежево-коричневі (відтінки засмаги).

Перша група рум'ян призначена для промальовування рум'янцю як такого, а друга – для корекції та моделювання овалу обличчя та підкреслення його структури. Склад рум'ян аналогічний складу пудри та тіней.

7.6. Декоративні засоби для очей

Тіні для повік

Поняття «тіні » включає всю різноманітність спеціальних фарб, призначених для декору очей та надання погляду глибини.

Макіяж очей будується за принципом грамотного та гармонійного поєднання ліній та кольору. Лінії надають очам форми, збільшують або зменшують розмір і підкреслюють або змінюють розріз очей. Колір тіней (або кольорова пляма) виділяє колір очей, робить погляд більш виразним, відкритим, «розкритим».

За складом тіні бувають двох видів:

- сухі (застосовуються після нанесення пудри),
- жирні (краще використовувати до припудрювання; добре підходять для сухої шкіри повік).

По консистенції розрізняють:

- розсипчасті,
- компактні сухі тіні.

Жирні тіні можуть бути рідкими (у тубах), компактними (у кейках), у вигляді крейди, помад та олівців.

По текстурі тіні бувають:

- матові (підходять для природних, денних, ділових та вікових макіяжів),
- перламутрові (використовуються для урочистих та вечірніх макіяжів),
- з блиском (також для урочистих та вечірніх макіяжів).

Окремий вид тіней представляють тіні-хайлайтери (тіні-1-світлітелі) – це вид косметичної продукції, який служить основою для макіяжу очей, тому що всі його відтінки приблизно-16 до білого.

Тіні служать до виконання наступних функцій:

- моделювання очей (зміна форми, розрізу, розміру тощо.);
- корекція очей (збільшення маленьких очей, «підняття» «падаючих» куточків очей; «висування» вперед глибоко посаджених очей і т.д.)
- надання обличчю певного виразу (суворість, відкритість, миловидність, екстравагантність тощо);
- підкреслення кольору очей (для карих – використовуються блакитні відтінки, для зелених – рожево-бузкові, для блакитних – бежево-коричневі);
- вирішення композиційних завдань у цілісному образі моделі.

Склад та інгредієнти тіней, а також їх виробництво аналогічні рецептурі пудри, за винятком барвників. У разі їх діапазон набагато ширше, ніж у виробництві пудр. Основу тіней становлять тальк, рослинні та мінеральні речовини, магнезія стеарат, мінеральна олія, шовковий протеїн, консерванти. віддушки.

Олівці для повік

Косметичні олівці відіграють важливу роль у макіяжі очей. Саме завдяки олівцям можна зробити погляд жорстким і гострим або м’яким та променистим.

Олівці для контуру очей бувають трьох видів:

- кайал,
- твердий контурний олівець,
- айлайнер.

Кайал (kajal, kahal) – це дуже м’який олівець для контуру очей, що проводить жирну яскраву лінію. Кайал, зазвичай, буває або чорний, або білий.

Білий кайал використовується в основному для підведення нижньої внутрішньої доби з метою візуального збільшення очей, надання очам свіжості, а

макіяжу урочистості, візуально «знімає» втому очей і приховує почервоніння або жовтизну білків. Часто застосовується у макіяжі наречених або при фотозйомках.

Чорний кайал надає погляду глибину і призначений для того, щоб кардинально змінити форму очей (наприклад, зробити розріз очей східним), а також створити ефект густіших вій і трохи поглибити очі. Якщо чорним кайалом провести лінію за внутрішнім нижнім віком, то очі здаватимуться вже й менше, а погляд при цьому буде пекучим і різким.

На відміну від кайала звичайний контурний олівець для повік твердіший. Він гірше розтушовується, не залишає жирної лінії. Зате він малює рівніше і тонше і його можна не фіксувати тінями – він і так досить довго триматиметься на повіках.

При виборі олівця для повік слід звернути увагу, щоб він легко ковзав, не дряпаючи шкіру, і залишав м'який тонкий слід.

Колірна гамма олівців дуже велика; олівець підбирається у тон тіням, або в тон очам, але протилежним за кольором тіням.

Айлайнер (eyeliner) – рідка підводка для очей. З її допомогою легко досягаються всілякого роду «стрілки» у стилі 60-х або 70-х років. XX ст., тонкі бездоганні лінії за віком. Випускаються рідкі підводки у формі фломастера, у футлярі з волосяним або фетровим пензликом. Підводки можуть бути компактними. Такі підводки схожі на акварельні фарби і наносяться тонким круглим пензликом, змоченим у воді. Рідкі підводки, як правило, не розтушовуються.

Олівці для брів

Олівці для брів створюють певну лінію та надають потрібну форму бровам. Завдяки цій формі особа набуває різного виразу: сум, радість, здивування, увага, страх, доброзичливість тощо.

Брови повинні бути в гармонії з очима. Колір брів повинен відповідати кольору волосся, проте надто світлі брови створюють враження «порожнього» погляду та безбрового обличчя. Забарвлення чорним олівцем небажане, навіть якщо власне волосся пекуче чорне. Краще пом'якшити неприродну чорноту, замінивши її делікатнішим темно-коричневим олівцем. Сірі відтінки старять, тому для блондинок краще використовувати світлі сірувато-коричневі або бежеві відтінки.

Класичною вважають брову, у якої довжина частини, що йде вгору, більша, ніж опускається вниз. Вона визначається пропорцією 2:1. Основне правило: хвостик брови (кінчик) не повинен знаходитися нижче за головку брови (початку), інакше очі здаватимуться «падаючими», а обличчя виглядатиме сумнішим і старшим.

На відміну від олівців для очей олівець для брів жорсткіший і твердіший, тому не слід його використовувати для промальовування контуру очей. Краще малювати не суцільну лінію по брові, а імітувати волоски, повторюючи їхнє розташування маленькими короткими штрихами. Так брова виглядатиме природнішою.

Основу олівців для брів (а також повік і губ) становлять бавовняне та гідроване рицинова олія, а також витяжки з кокосового горіха, вітаміни А, С, В, консерванти, барвники та віддушки.

Туш для вій

Нанесення туші для вій передбачає завершення роботи над макіяжем очей. Без красивих і правильно фарбованих вій очі здаватимуться втомленими, бляклими, непривабливими. І вся старанність, витрачена на накладення тіней, промальовування контуру очей та оформлення брів, буде марною.

Вії надають погляду млосність, жіночу чарівність, інколи ж і кокетство, грайливість, лукавість. Залежно від форми, яка надається вій за допомогою обраної туші, очі можуть здаватися великими, круглими, східними, розкосими тощо. Для цього використовується туш різних видів.

За консистенцією туш буває:

- тверда (брускова),
- рідка (в патроні).

За призначенням туш класифікують так:

- об'ємна (для надання обсягу вій, що потовщує волоски);
- використовується для тонких та рідкісних вій, а також для урочистих та вечірніх макіяжів;
- водостійка (змивається тільки спеціальними засобами, стійка до води та мила);
- таку, що використовується при заняттях спортом, у басейнах, на пляжах, у лазнях тощо;
- таку, що подовжує (нарощує довжину волосків);
- застосовується для тонких та коротких вій;
- для чутливих очей (що не містить ароматів та добавок, що входять до складу об'ємних і подовжують туш);
- використовується жінками, схильними до алергічних реакцій на косметичні засоби для очей;
- класична – найпоширеніший вид туші, призначений для повсякденного користування (добре фарбує кожну волосину, що надає вій природний вид).

Рідка туш у своєму складі має водно-спиртовий розчин барвника, який служить для висушування вій: натуральні смоли, призначені для водостійких туш, щоб не розтікалися від зайвої вологи; білковий протеїн, що має високу в'яжучу здатність; воски (торф'яний, карнаубський, бджолиний і т.д.), що створюють додатковий об'єм і довжину, а також підвищують термостабільність і утворюють водо- і повітронепроникну плівку; рослинні та мінеральні олії; високо - якісніше мило; саджу.

Тверді туші, що мають хорошу вологостійкість, крім вищезазначених інгредієнтів можуть мати у своєму складі прополіс, що має протизапальний і дезінфікуючий засіб. Всі туші мають різноманітні консерванти, віддушки та інші корисні добавки.

Декоративні засоби для губ

Губна помада

Як і очі, губи можуть розповісти про багато чого. Якщо очі – «дзеркало душі», то губи – відображення характеру людини. Повні соковиті губи говорять про добродушність, доброзичливість, щедрість людини; тонкі, стислі - навпаки, чаші свідчать про злобливий, ревнивий, хитрий характер; губи «бантиком» кокетливі,

чуттєві. Навіть колір обраної помади розповість про її господиню: холодні відтінки віддають перевагу діловим, суворим і діяльним жінкам. А ось теплі відтінки вибирають, як правило, коли хочеться здаватися ніжною, жіночною, м'якою, привабливою.

Крім того, помада, яка використовується сьогодні нашими жінками, це не просто декоративна пляма на обличчі, це – порятунок від передчасних ознак старіння та догляд за такою важливою деталлю обличчя, як губи.

Таким чином, функції помади:

- створення жіночого образу через макіяж губ;
- завершення композиційної побудови макіяжу;
- догляд за губами завдяки корисним добавкам, які перебувають у складі помади;
- корекція неправильної форми губ;
- моделювання форми губ;
- створення колірної гармонії в цілісному образі жінки, що включає макіяж, зачіску та одяг.

Догляд за губами передбачає насамперед наявність у складі губної помади поживних та зволожуючих речовин, наприклад, таких, як гіалуронова кислота, визнаної найсильнішим та найефективнішим зволожувачем. На жаль, далеко не всі фірми-виробники використовують цей інгредієнт у рецептурі помад, оскільки він помітно підвищує вартість продукту. Однак результати його застосування настільки позитивні та високі, що, відчувши дію цього компонента одного разу, навряд чи захочеться змінювати цю продукцію на іншу. Але кожен вид помад має свої особливості та властивості і використовується залежно від призначення та поставлених завдань.

За своїми властивостями помади бувають наступних видів:

1) зволожуюча помада не тільки забарвлює губи, але й пом’якшує їх, запобігаючи лущенню та появі дрібних тріщин та зморшок. Рекомендується в спекотну та вітряну ПОГОДУ.
2) поживна помада захищає губи від розтріскування і насичує шкіру вітамінами. До її складу найчастіше входять різні воски та жири, тому, щоб не допустити розтікання помади, попередньо слід окреслити контур губ олівцем. Такий вид помади краще використовувати в морозну та холодну погоду, коли губи особливо потребують захистної жирової плівки та додаткового харчування.
3) гігієнічна помада запобігає сухості та розтріскуванню шкіри губ, робить їх більш пружними, еластичними, гладкими, а також надає губам природного здорового блиску. Гігієнічна помада може містити цілий комплекс корисних речовин, таких як вітаміни, УФ-фільтри, антисептичні, поживні та зволожуючі інгредієнти. Її можна використовувати незалежно від пори року та погодних умов, оскільки вона частіше застосовується для профілактики та підтримання здорового стану шкіри губ.
4) стійкі і супер стійкі помади – їх назва говорить сама за себе: стійкі помади тримаються на губах близько 8-10 год, супер стійкі – до 24 год. не залишають слідів, не розтікаються, а до недоліків можна віднести те, що вони

викликають відчуття стягнутості та сухості на губах, сушать шкіру та покривають губи непроникною плівкою. Внаслідок цього стійкі та супер стійкі помади не слід застосовувати щодня. Вони рекомендуються в спекотну погоду, для особливих випадків (урочистості, весілля, тривалі виступи на публіці) та не бажані для використання у зимову пору року.

5) блиск для губ одночасно і зволожує губи, запобігаючи тріщинам, і живить (завдяки вітамінам і рослинним маслам, що входять до їх складу), і захищає від шкідливого впливу УФ-променів та навколишнього середовища. При цьому декоративна роль блиску полягає в тому, що він робить губи більш пухкими, вологими та привабливими. Однак його не слід використовувати у випадках, якщо шкіра на обличчі жирна або зморшкувата, оскільки він ще більше наголошує на цих недоліках. Як правило, блиск для губ буває прозорим, з блискітками, а також перламутровим, має смачний запах. Його можна використовувати у поєднанні з помадою, але стійкість такого варіанта макіяжу губ буде недовгою. На жаль, блискітки для губ слабо тримають контур, розтікаються і швидко з'їдаються.
6) Помада-блиск поєднує інтенсивний колір помади і всі властивості блиску для губ. На відміну від звичайного блиску, вона стійкіша на губах; призначена для святкових та урочистих випадків та вечірніх макіяжів. При використанні помади-блиску слід пам'ятати, що вона, як і всі інші косметичні засоби з блиском та перламутром, підкреслює зморшки та дефекти шкіри, тому застосовувати її можна лише при бездоганному макіяжі.

По текстурі помади бувають:

- компактні (у стіку – зручному футлярі, що викручується);
- рідкі (в тубах, наносяться виключно пензликом).

За фактурою та призначенням:

- матові для природного, денного, ділового макіяжу;
- перламутрові – для денного, урочистого, вечірнього та спеціального макіяжу (наприклад, свавільного);
- помади з блиском – для денного, урочистого, вечірнього та спеціального макіяжу.

До складу помад входять наступні інгредієнти:

- карнаубський віск (надає губам м'якості, не залишаючи жирного блиску);
- бджолиний віск (регулює консистенцію помади, підвищує термостабільність, утворює водо- та повітронепроникну плівку, подібну до складу зі шкірним жиром);
- мінеральна олія (створює водо- та повітронепроникну плівку);
- рослинні олії (лляна, обліпихова, оливкова, какао);
- лецитин (пом'якшує шкіру, сприяє відновленню пошкоджених клітин, перешкоджає випаровуванню вологи з глибоких шарів);
- колаген (забезпечує шкірі пружність та міцність, пом'якшує та зволожує її, знімає лущення та напругу, стимулює білковий обмін);
- парафін (використовується як загусник);

- ланолін (має високу волого-утримуючу здатність, може викликати подразнення та алергічну реакцію);
- до складу помад входять також силікони (диметикони, циклометікони);
- вітаміни А, С, В5;
- фізичні та хімічні УФ-фільтри;
- консерванти (пропілпарабени та інші парабени);
- барвники;
- ароматизатори.

Олівці контурні для губ

Контурний олівець для губ – це, по суті, спресована в тонкий стрижень губна помада з великою кількістю барвників і більш щільною і густою консистенцією, тому боятися і уникати олівців для губ не варто. *Функції олівців для губ:*

- підкреслення правильної форми губ;
- корекція неправильної форми губ;
- моделювання форми губ;
- «утримання» від розтікання та створення чіткої межі помади.

Олівці для губ бувають *дерев'яні, автоматичні, пластикові*. Якість олівців залежить від якості оболонки та якості виготовлення самого стрижня. Так, дерев'яні олівці для губ прості у використанні, легко заточуються. Погано виготовлені олівці крихкі, мають неприємний присмак, швидко розмазуються, розтікаються і створюють на губах бруд та ефект недбало виконаного макіяжу. На відміну з інших олівців з їхньої поверхні мікроби не розмножуються. Автоматичні олівці зручні тим, що не вимагають заточування: стрижень викручується з футляра в міру потреби. Іноді такі олівці супроводжуються вмонтованою у футляр спеціальною точилкою для стрижня у випадку, якщо контурну лінію потрібно зробити тоншою та чіткішою. Пластикові олівці, як і дерев'яні, заточуються за допомогою точилки, але заточування відбувається швидше і рівніше. Загальні вимоги до зберігання та застосування будь-яких косметичних олівців – це тримати їх у чистоті, використати протягом зазначеного терміну придатності, періодично заточувати спеціальними косметичними точилками (у них відмінна від звичайних точилок форма заточування та сталь), носити олівці разом із ковпачками для запобігання попаданню на них пилу, бруду та ін. При виборі олівця для губ необхідно, щоб його відтінок збігався з відтінком помади. Допускається відтінок олівця мл тон темніший за помаду. При світліших нюансах контур губ здаватиметься розпливчастим, нечітким, розмазаним і неакуратним Слід поєднувати холодні відтінки з холодними, теплі з теплими. Від кольору обраного олівця залежить і загальний колірний тон макіяжу губ: одна й та сама помада виглядає по-різному, якщо її поєднувати з різними відтінками олівців.

Основні інгредієнти, що входять до складу олівців для губ:

- гідрогенізовані рослинні гліцериди;
- гліцерин, тальк; рослинні олії (кокосова, пальмова, обліпихова, олія какао); натуральні квіткові екстракти, консерванти (метил-парабени, бутилпарабени, пропілпарабени, етилпарабени);
- парафін;

- оксид цинку;
- барвники;
- слюда.

ТЕМА 8.
ДЕЗИНФІКУЮЧІ І КРОВОЗУПИНЯЮЧІ ЗАСОБИ

Дезинфікуючі засоби можна поділити на два види: хімічні та фізичні.

До хімічних засобів відносяться етиловий спирт, перекис водню, настоянка йоду, формалін, хлорамін, хлорне вапно, карболова кислота, віркон, деякі види кремів та туалетних вод, а до фізичних – кип'ятіння у воді, пропалювання на відкритому вогні пальника металевих інструментів та пристроїв, прасування білизни гарячою праскою.

Кровоспинні засоби використовують при випадкових порізах або інших пошкодженнях шкіри, що викликають кровотечу. Ці засоби сприяють швидкому згортанню крові.

Для обробки пошкоджених ділянок шкірного покриву з метою запобігання потраплянню в організм людини хвороботворних мікробів використовують також деякі види дезінфікуючих засобів.

У салонах-перукарнях застосовують такі дезінфікуючі засоби.

1) Етиловий спирт (СНОН) – безбарвна рідина, що кипить при температурі 78°С. Змішується з водою у будь-яких співвідношеннях; горить блакитним полум'ям. Етиловий спирт застосовують у перукарнях не тільки як дезінфікуючий засіб, але і як інгредієнт у рецептурі барвників, одеколонів та інших препаратів.

Етиловий, чи винний, спирт отримують шляхом хімічного синтезу чи спиртовим бродінням. Другий спосіб заснований на розпаді виноградного цукру в присутності дріжджових грибків на спирт та вуглекислоту: С6Н1206 = 2С02 + 2С,Н;ОН. Для технічних цілей етиловий спирт одержують із крохмалю.

Для дезінфекції інструментів у перукарнях слід застосовувати етиловий спирт не нижче 70% концентрації.

Замінювати спирт у флаконі для зберігання спирту потрібно систематично через кожні 2-3 дні. При цьому необхідно врахувати, що в одній дозі спирту можна продезінфікувати не більше 150 одиниць інструменту.

2) Перекис водню (Н202) (розчин) застосовують у перукарнях не тільки як дезінфікуючий та кровоспинний засіб. До цього часу цей препарат є незамінним засобом для відбілювання волосся та підготовки до фарбування іншими барвниками. Крім того, використання слабких розчинів Н202 Входить у технологічний процес хімічної завивки. Перекис водню є складним з'єднанням водню і кисню. Змішується з водою, спиртом, ефіром у будь-яких співвідношеннях.

Висококонцентрований розчин перекису водню – дуже неміцна сполука. Так, безводний Н202 може з вибухом розкладатися на воду та кисень. Чим нижче концентрація розчину перекису водню, тим більш стабілізований (стійкий).

Швидкому розкладу перекису водню сприяє присутність у її розчині деяких металів (мідь, марганець та ін.), а також лужне середовище. Для надання розчину Н202 більшої стійкості його підкислюють сірчаною, ортофосфорною та деякими іншими кислотами.

Перекис водню можна отримати з перекису барію двома шляхами: за допомогою вуглекислого газу або розведеної сірчаної кислоти: Будучи сильним

окислювачем, безводний перекис водню легко спалахує тирсу, папір та інші речовини.

У перукарнях використовується 30%-й Н202, званий перегідроллю.

3) Йод – настоянка йоду дуже ефективна як дезінфікуючий і припікаючий засіб при обробці порізів, подряпин та інших пошкоджень шкіри. Це тверда речовина чорно-фіолетового кольору з температурою плавлення 113°С, питомою масою 4,9. Пари йоду мають різкий запах. спалювання та обробки золи У лабораторних умовах йод можна отримати витісненням його хлором з йодовмісних солей: 2KI + Cl2 = 2KCl +12.
4) Формалін – безбарвна рідина, має різкий неприємний запах. Основне призначення формаліну в перукарнях – дезінфекція нових, що не були у вживанні пензликів для гоління розчином 4% концентрації.
5) Хлорамін – для дезінфекції інструменту в перукарнях застосовують 0,5%-й розчин хлораміну. Щітки, гребінці та інші інструменти, виготовлені з пластичних мас, обробляють, опускаючи розчин хлораміну на 10-15 хв. Місткість судини повинна забезпечувати повне занурення до складу робочих частин оброблюваного інструменту.

Розчин хлораміну замінюють свіжим у міру його використання, але не рідше, ніж через 5 днів. Пластмасовий корпус електричної машинки для стрижки волосся дезінфікують, протираючи його марлевим або ватним тампоном, змоченим у 0,5% розчині хлораміну.

6) Хлорне вапно використовують для дезінфекції приміщень перукарень та санвузлів. Приміщення обробляють вологою ганчіркою, змоченою у її розчині. Концентрація розчину хлорного вапна – 1,5 склянки на відро води.
7) Карболова кислота (фенол) – тверда речовина кристалічної будови. Має різкий, характерний запах і добре розчиняється у воді. Фенол отруйний, тому для дезінфекції слід використовувати 5% його розчин, приготований в аптеці. Інструменти дезінфікують карболовою кислотою, опускаючи їх у розчин на 15 – 20 хв.

Недоліками карболової кислоти є неприємний запах, а також вплив її на нікельовані інструменти, які з часом тьмяніють. Віркон – збалансована стабільна суміш перекисних сполук, ПАР, органічних кислот та неорганічної буферної системи. Головною складовою є калієвий пероксисульфат, що надає сильний окислюючий ефект. Застосовують для одночасного очищення та дезінфекції стін, підлог, обладнання, інструментів, скляних предметів тощо.

8) Віркон має бактерицидну дію (1%-й розчин, експозиція 10 хв); туберкулоцидною дією (3% розчин, експозиція 5 хв); вірулецидною дією (у тому числі проти вірусу гепатиту В та ВІЛ – 10%-й розчин, експозиція 10 хв); фунгіцидною дією (1%-й розчин, експозиція 10 хв).

Препарат має бактерицидну, туберкулоцидну, фунгіцидну дії, шактивує віруси, у тому числі віруси СНІДу, гепатиту Б. Знижує кількістьтранзиторної мікрофлори шкіри за ЗО сек. у 100 тис. разів. Високоефективний проти резидентної мікрофлори шкіри і таким чином забезпечує якісну хірургічну антисептику шкіри. Високоякісна дія в присутності білка, сироватки, крові. Показання для застосування.

9) АХД 2000 використовується для гігієнічної та хірургічної антисептики рук та шкіри у всіх галузях медицини. АХД 2000 – препарат, який легко дозується, використовується за допомогою дозаторів, розміщених там, де необхідна антисептична обробка рук: у лікувальних закладах (палатах, перев'язочних, процедурних, операційних та пологових блоках, відділеннях інтенсивної терапії, лабораторіях, інфекційних відділеннях, стоматологічних кабінетах, амбулаторіях та інших закладах охорони здоров'я), у зонах підвищеної інфекційної небезпеки; у санітарних машинах та машинах швидкої медичної допомоги; у домашніх умовах при догляді за хворими, немовлятами, людьми похилого віку; у промислових галузях (переробка продуктів харчування, фармацевтична та косметична промисловість); на підприємствах громадського господарства (перукарні, готелі, бані, сауни).

Спосіб застосування тадози. АХД 2000 призначається для зовнішнього застосування в нерозведеному вигляді. Хірургічна антисептика рук медичного персоналу спрямована проти набутих патогенних мікробів – транзиторна флора і проти звичайних для шкіри мікробів -резидент на флора. АХД 2000 – перед застосуванням препарату треба вимити руки та просушити їх за допомогою одноразової серветки Протягом 4 хв.

Втирати АХД 2000 порціями в сухі руки й передпліччя в кількості мінімум 10 мл, підтримуючи шкіру зволоженою препаратом протягом усього часу обробки. Перед виконанням маніпуляцій та обстеження пацієнта треба вимити руки з миючим засобом та просушити їх. На сухі руки нанести 3 мл АХД 2000, втирати протягом 30 сек. Після виконання маніпуляцій: незабруднена шкіра - руки змочити АХД 2000 в достатній кількості (не менше 3 мл), втирати 30 сек.; забруднена шкіра – забруднення на шкірі рук видалити за допомогою одноразової Хоспісептсерветки, а потім провести антисептичну обробку рук, втирати З мл АХД 2000протягом 30 сек. Після гігієнічної антисептики руки вимити з миючим засобом. Антисептична обробка шкіри пацієнта полягає в тому, що поверхня, яка потребує обробки, повністю змочується АХД 2000 та висушується. Експозиція не менше 15 сек., шкіра, багата на сальні залози, не менш ніж 10 хв.

10) БАЦИЛЛОЛ АФ – прозорий безбарвний розчин зі спиртовим запахом. Розчин готовий до застосування. Відносна густина (20°С) – 0,853-0,857 г/см3, показник заломлення – 1,373-1,379, значення pH – близько 6,0. Температура займання 25°С. Для швидкодіючої дезінфекції: важкодоступних та невеликих за розмірами поверхонь на об'єктах всіх галузей призначення (див. п. 1.5); предметів та вузлів обладнання і устаткування (медичних та інших приладів, апаратів з гальванічним та полімерним покриттям, виготовлених з металу, скла, гуми та інших корозійно-нестійких і корозійностійких матеріалів, що нечутливі до дії спиртів); стоматологічних інструментів, у т.ч. ендодонтичних та ротаційних, стоматологічних відбитків, наконечників; виробів медичного призначення та медичного інвентарю; перукарського, манікюрного та косметологічного інструментарію; касових апаратів, телефонів тощо; дозуючого та пакувального обладнання; спортивного обладнання та інвентарю; обладнання кухонних зон та зон переробки продуктів харчування; предметів догляду за хворими; іграшок.

ТЕМА 9.
ДИТЯЧА КОСМЕТИКА

Косметика міцно увійшла в життя сучасної людини, піклуючись про його зовнішності і здоров'я вже з перших днів життя. Можливість вибори засобів гігієни для самих маленьких членів суспільства просто вражає уяву. Але, як не заплутатися у всьому цьому розмаїтті і знайти для свого малюка тільки найкраще і необхідне?

1. Дитячі шампуні, бальзами та гелі. Спеціально розроблені для очищення волосся дитини «без сліз». Ці шампуні можуть використовуватися з самого раннього віку, не викликаючи роздратування шкіри голови. Такі засоби, найчастіше, розроблені з натуральних доглядають компонентів і полегшують розчісування ніжних дитячих волосся.

2. Дитячі креми, бальзами, масажні масла, молочко і вершки сьогодні стали одним з найпопулярніших видів косметики для дітей. Залежно від складу і призначення, вони діляться на: живильні і зволожуючі засоби для обличчя і тіла, протизапальні та антибактеріальні, захисні і креми від попрілості. Такі креми швидко вбираються, не залишають слідів і містять натуральні компоненти – масла, екстракти рослин, вітаміни та інші природні компоненти, що дозволяють дбайливо доглядати за шкірою малюка.

3. Гель, мило і піна для ванни призначені для ніжного очищення і догляду під час купання. Ці засоби містять мало синтетичних компонентів і спрямовані на зволожуючий, заспокійливий, тонізуючий або протизапальний ефект. Як і в випадку із засобами для догляду за волоссям, вони не повинні викликати дискомфорт у дитини пощипування або різким запахом.

4. Засоби, що захищають при морозі, сильному вітрі і сонці, як випливає з назви, покликані оберігати ніжну шкіру вашої крихти від негативних зовнішніх факторів. До таких засобів відносяться креми, сонцезахисний молочко, лосьйони, емульсії, пінки і муси для використання до, після і під час засмаги або прогулянки в холодну або вітряну погоду.

5. Спеціальні тальки і присипки для захисту шкіри малюка від надлишків вологи, роздратування і попрілостей і служить для запобігання запальних процесів, свербіння і алергії. Цю косметику використовують відразу після водних процедур, наносячи її на області підколінних і ліктьових складок, а також під підгузник. Дитяча шкіра ніжна і чутлива, тому потребує особливого догляду.

Косметика для дітей розробляється з урахуванням усіх потреб малюків, адже вони, як ніхто інший, потребують додаткового захисту, ніжності і турботи.

ТЕМА 10.
ЧОЛОВІЧА КОСМЕТИКА

Сьогодні багато чоловіків приділяють догляду за обличчям та тілом не менше уваги, ніж жінки. Для багатьох покупка косметики не тільки для гоління, а й для зволоження та живлення обличчя є звичною.

Чим відрізняється чоловіча шкіра від жіночої? Епідерміс у чоловіків більш щільний, ніж у жінок, за рахунок цього, на ньому практично не з'являється целюліт та розтяжки. Також він містить високу концентрацію колагену, тому антивікова косметика для чоловіків, потрібна пізніше, ніж жінкам. Порізи, які часто виникають при голінні, заживають швидше, не залишаючи слідів. Це забезпечується за рахунок високого кровопостачання і захисних функцій. На цьому хороші новини закінчуються. За рахунок великої кількості сальних залоз, епідерміс чоловіків страждає від підвищеної жирності, та пов'язаних з цим супутніх чинників:

- подразнення;
- запалення;
- непривабливий колір.

Причиною подразнення є і гоління. Леза травмують верхній шар шкіри, через це вона червоніє, можуть з'явитися гнійники. курців, стінки кровоносних судин стають ламкими, через це на обличчі з'являється капілярна сітка, що надає шкірі червоний колір. Не захищаючи поверхню від ультрафіолету, провокують посилення перерахованих вище факторів. На підставі цього очевидно, що чоловічий епідерміс потребує ефективного щоденного догляду, а косметика для чоловіків повинна бути високої якості. Також сильна стать має проблеми, пов'язані зі специфікою гормонального фону і рівнем pH. Самі шкірні пори у чоловіків ширше і глибше, в результаті чого протягом дня у них накопичується більше забруднень і жіночі лосьйони для очищення просто не в змозі впоратися з цими проблемами. Чоловікам потрібні більш сильні лосьйони та засоби для очищення, які зможуть проникнути глибше в пори. Раніше ця проблема вирішувалася» випуском лосьйонів з високим вмістом спирту. Зараз про чоловічих косметичних потреб відомо більше. Як наслідок, чоловіки стали не тільки краще виглядати, але також відчувати себе при цьому комфортно. Волосяний покрив голови у чоловіків і жінок має різну будову, відрізняються регулятори життєвого циклу волосся і гормональний фон. Тому засоби для догляду за волоссям та шкірою голови, підходящі для жінок, можуть мати неприємні ефекти при застосуванні чоловіками.

Чоловіча декоративна косметика

Не обійшла чоловіків стороною і декоративна косметика. Якщо раніше використання тонального крему або консилера було табу для них, то тепер все частіше перед весіллям, вечірками і всілякими заходами, де передбачається увагу фотографів і операторів, чоловіки вдаються до послуг візажистів або обзаводяться власною «косметичкою». Сучасні чоловічі коректори, консилери, бронзируючі пудри, тональні креми та пудри допомагають підкреслити лінії обличчя і створити виразний образ, який буде добре виглядати на знімках і відео. Не дивно, адже

зовнішній вигляд є таким же важливим для чоловічої самоідентифікації, як і для жіночої. Треба сказати, що все частіше чоловіки вдаються і до епатажного образу, використовуючи помаду і підводку для очей. І мова не тільки про ідолів важкого металу або шанувальників Мерліна Менсона. Визнаний серцеїд Джонні Депп нерідко з'являється на вручениях нагород і червоних доріжках з підкресленими вилицями і нафарбованими очима, що зовсім не шкодить його образу улюбленця жінок. І він далеко не самотній у своїй любові до косметики.

Гігієнічна косметика для чоловіків

Асортимент гігієнічної косметики для сильної статі, в основному, спрямований на те, щоб доглядати за шкірою і волоссям, оздоровлюючи їх без застосування коригувальних і маскувальних засобів.

Гігієнічна косметика для чоловіків включає такі засоби, як:

- піна і гель для гоління, лосьйони після гоління,
- бальзами для губ,
- скраб для тіла та обличчя,
- шампунь,
- бальзами для волосся,
- маски для обличчя,
- антипресперант,
- тоніки, миючі засоби та мазі від прищів,
- засоби від зморшок, всілякі креми загального застосування або спрямовані на вирішення специфічних проблем і багато іншого.

Види чоловічої косметики

Багато чоловіків при слові «косметика» насамперед уявляють помади, тіні та пудри. Однак це не більше, ніж поширена помилка. Як ми вже зазначили вище – майже вся доглядова косметика для жінок чудово підходить чоловікам. Але є і та косметика, яка призначена спеціально для чоловіків. Давайте розглянемо її.

Косметика для бороди. Варто почати саме з бороди, адже це виключно чоловічий атрибут. З цієї причини аналоги серед жіночої косметики знайти досить важко. Сюди входять різні сироватки та маски для росту бороди, олії, стайлінги, піни для гоління – все, що допомагає підтримувати її привабливий стан. Багато чоловіків ігнорують ці засоби, адже пишна борода може рости сама по собі. Однак доглядова косметика допомагає привести її до ладу.

Косметика для волосся. Більшість чоловіків користуються шампунем для волосся – в цьому немає нічого дивного. І насправді, він не сильно відрізняється від жіночого. Хіба що його запах не такий квітковий і ніжний. Але в іншому – шампуні, лосьйони та кондиціонери для волосся також належать до категорії унісекс. Варто зазначити, що навіть звичайна фарба для волосся підходить для чоловіків. Коли з'являється перша сивина, такою можливістю точно не варто нехтувати!

Косметика для тіла. До цієї категорії можна віднести креми, гелі для душу, різноманітні лосьйони та піни для гоління. Чоловічий догляд за тілом, як і жіночий, має включати очищення та зволоження. Тільки в такому разі можна зберегти здорову та гладеньку шкіру. Сьогодні в будь-якому магазині можна

знайти якісний засіб для зволоження шкіри рук, ніг і тіла, зокрема й для чоловіків. Залишається тільки підібрати продукт, який буде підходити під тип шкіри.